

ISBN 978-80-88726-29-6

# Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky Zahraničná politika v roku 2008

# vedenie MZV SR

# publikačná činnosť

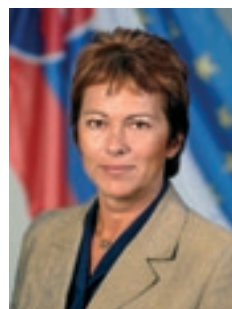
**Miroslav LAJČÁK**

minister zahraničných vecí SR



**Oľga ALGAYEROVÁ**

štátna tajomníčka  
štatutárna zástupkyňa ministra



**Diana ŠTROFOVÁ**

štátna tajomníčka



**Marcel PEŠKO**

vedúci služobného úradu

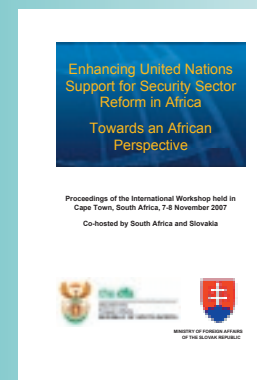


Pre zabezpečenie lepšej informovanosti a propagáciu Slovenska v zahraničí bolo pre diplomatické misie Slovenskej republiky a slovenské inštitúty zakúpených a vyexpedovaných 122 022 kusov rôznych propagačných a informačných materiálov o SR (knižné, propagačné a informačné publikácie, multimediálne informačné CD nosiče, filmy na DVD, hudobné nosiče, atď.).

## edičná činnosť v roku 2008

V spolupráci s inými odbormi ministerstva boli vydané publikácie:

- *Enhancing United Nations Support for Security Sector Reform in Africa, Towards an African Perspective* (zborník vystúpení účastníkov medzinárodného workshopu, ktorý sa konal v Kapskom Meste v novembri 2007, vydané v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí Juhoafrickej republiky a Sekciou medzinárodných organizácií a rozvojovej pomoci MZV SR (SMOP).
- *Zmluva o Európskej únii, Zmluva o fungovaní Európskej únie* (konsolidované texty v znení Lisabonskej zmluvy, vydané v spolupráci s Odborom vnútorných záležitostí a inštitúcií Európskej únie MZV SR (OVZI).
- *Informačný leták o službách poskytovaných Strediskom pre pomoc a služby občanom* (v spolupráci s Konzulárnym odborom MZV SR (KONZ) a Strediskom pomoc i a služieb občanom MZV SR (SPSO). ■





MINISTERSTVO  
ZAHRANIČNÝCH VECÍ  
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

# Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Zahraničná politika v roku 2008

2008



Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

© Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky, Bratislava 2009  
Všetky práva vyhradené.

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky  
Hlboká cesta 2  
833 36 Bratislava 37  
Slovenská republika

Tel.: 00421-2-5978-1111 (ústredňa)  
Fax: 00421-2-5978-3638 (3639)  
E-mail: [info@mzv.sk](mailto:info@mzv.sk)  
Webstránka: [www.mzv.sk](http://www.mzv.sk)

Fotografie:  
Fotodatabáza MZV SR, TASR, Úrad vlády SR

Jazyková redaktorka:  
Soňa Juriková

Rozsah: 78 strán  
Náklad: 1000 kusov  
Grafické spracovanie, sadzba a tlač: AEPRESS, s.r.o.

ISBN 978-80-88726-29-6





# obsah

|                                                                                                   |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ■ <b>predhovor</b> .....                                                                          | 5  |
| ■ <b>zahraničná politika SR v roku 2008</b> .....                                                 | 7  |
| ■ <b>prehľad najdôležitejších zahraničných aktivít ústavných činiteľov s účasťou MZV SR</b> ..... | 10 |
| ■ <b>bezpečný a demokratický svet</b> .....                                                       | 13 |
| slovensko v NATO .....                                                                            | 14 |
| viedli sme Radu Európy .....                                                                      | 16 |
| západný Balkán zostáva prioritou .....                                                            | 18 |
| slovensko v medzinárodných organizáciách .....                                                    | 20 |
| ■ <b>úspešné a prosperujúce Slovensko</b> .....                                                   | 25 |
| slovenská ekonomická diplomacia v kontexte globálnej finančnej a ekonomickej krízy .....          | 26 |
| slovenská republika a V4 .....                                                                    | 30 |
| dobré susedské vzťahy .....                                                                       | 32 |
| slovakAid 2008 .....                                                                              | 36 |
| energetická bezpečnosť .....                                                                      | 39 |
| ■ <b>záujmy Slovenska v efektívnej Európskej únii</b> .....                                       | 41 |
| ratifikácia Lisabonskej zmluvy .....                                                              | 43 |
| koordinácia sektorálnych politík .....                                                            | 45 |
| európska susedská politika .....                                                                  | 49 |
| slováci v inštitúciách EÚ .....                                                                   | 50 |
| ■ <b>služba občanom a Slovensko otvorené svetu</b> .....                                          | 53 |
| konzulárna služba .....                                                                           | 54 |
| pomáhame a slúžime občanom .....                                                                  | 56 |
| služby pre verejnosť .....                                                                        | 57 |
| honorárne konzuláty v roku 2008 .....                                                             | 58 |
| spolupráca s tretím sektorom .....                                                                | 59 |
| kultúrna diplomacia .....                                                                         | 60 |
| seniori slovenskej diplomacie .....                                                               | 63 |
| ■ <b>modernizácia MZV SR</b> .....                                                                | 65 |
| rok 2008 – rok implementácie zmien .....                                                          | 66 |
| informácia o rozpočte a jeho použití v roku 2008 .....                                            | 75 |
| organizačná schéma MZV SR .....                                                                   | 76 |
| vaše najčastejšie otázky .....                                                                    | 78 |



„Sme štátom, ktorý nielen na diplomatickom, ale aj bezpečnostnom poli aktívne berie na seba zodpovednosť za osudy ľudí, žijúcich v rôznych vojnou zmietaných oblastiach sveta. Spolurozhodovanie Slovenskej republiky o celosvetových otázkach je veľkou morálnou výzvou, ako aj zadostučinením našej 15-ročnej existencie. Je potvrdením našej politickej vyspelosti a morálno-hodnotovej ukotvenosti v spoločenstve demokratických národov.“

Ivan Gašparovič, prezident SR, z príhovoru na novoročnom prijatí diplomatického zboru 16. 1. 2008



„Som presvedčený, že akékoľvek európske riešenie musí byť v súlade s dobrom národným aj s dobrom všeobecným. Najstť spôsob, ako to skĺbiť, je napokon najpodstatnejšia úloha európskej integrácie. Práve preto je rozvoj národného bytia jednotlivých štátov dnes tak závislý od skutočnej celistvosti Európy.“

Robert Fico, predseda vlády SR, z vystúpenia na koncerte pri príležitosti 40. výročia Pražskej jari, 26. 6. 2008

„Európu si predstavujem ako silného globálneho hráča, lebo jedine taká Európa môže byť konkurencieschopná, akčná a efektívna. Európa musí byť čo najjednoduchšia, pokiaľ chce, aby bol jej hlas na globálnom fóre počuť. Tým sa neoslabujú záujmy jednotlivých členských štátov, ale vďaka synergickému efektu sa naopak posilňujú. Silná Európa rovná sa silné členské štáty!“



Pavol Paška, predseda Národnej rady SR, z vystúpenia na Stredoeurópskom summite, Praha, 26. 9. 2008

„Vďaka spoločnej mene sa Slovensko ľahšie zapojí do európskeho kolektívneho úsilia zameraného na oživenie hospodárstva a ľahšie bude z neho ťažiť. Slovensko si vstupom do eurozóny zlepšilo svoje dlhodobé možnosti rastu, zamestnanosti a kontroly inflácie.“



José Manuel Barroso, predseda Európskej komisie, z novoročného vyhlásenia k prijatiu eura na Slovensku, 1. 1. 2009

# Vážení čitatelia,



touto výročnou správou k Vám prichádzame s naším vnímaním a hodnotením roku 2008 v slovenskej zahraničnej politike. Uvedomujeme si, že s našim súborom informácií prichádzame do prostredia, ktoré je vďaka digitálnym a informačným technológiám denne zahlcované množstvom obrazov, správ a komentárov z medzinárodného diania. Problémom sa však stáva ich množstvo, neprehľadnosť, nepresnosť a výber. My máme ambíciu touto publikáciou ponúknuť autentickú mozaiku zahraničnej politiky Slovenska v roku 2008 vytvorenú tými, ktorí sa na tvorbe a realizácii zahraničnopolitických úloh v minulom roku bezprostredne podieľali.

Riadenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky som prevzal v januári 2009 od svojho predchodcu a kolegu Jána Kubiša, ktorý za vyše dva roky pôsobenia na poste ministra odviezol veľký kus dobrej práce. Rezort funguje dobre, inovuje metódy svojej práce a je v ňom množstvo kvalitných diplomatov, ľudí s dlhoročnými skúsenosťami i mladých dynamických a ambiciózných – tí všetci sú oporou dobrého fungovania ministerstva.

Rok 2008 bol pre slovenskú diplomáciu rokom náročným, ale dobrým. Ministerstvo zahraničných vecí sa bezprostredne podieľalo na naplňaní strategických cieľov Slovenska – vstúpili sme do Schengenského priestoru, podstatne sa rozšírila možnosť voľného pohybu našich občanov po Európe, vrátane voľného pohybu pracovnej sily, ratifikovali sme Lisabonskú zmluvu, Slovensko skvele zvládlo prípravy i samotné zavedenie eura. Aktívnou prácou v eurointegrčných zoskupeniach a konkrétnym zapojením sa do medzinárodných diplomatic-

kých i vojenských misií sme potvrdzovali naše spojenecké záväzky, zvyšujúcou sa zahraničnou rozvojovou pomocou sme reagovali na výzvu pomôcť tým krajinám, ktoré to najviac potrebujú, dobre sme zvládli naše predsedníctvo vo Výbore ministrov Rady Európy. Ministerstvo zvýšilo akcieschopnosť v oblasti konzulárnych služieb a pomoci verejnosti.

Nadväzujúc na tieto výsledky chcem potvrdiť kontinuitu slovenskej zahraničnej politiky – ona vyrástla na hodnotách, skúškach a spojenectvách overených časom.

Začiatkom roku 2008 ministerstvo prijalo svoju stratégiu „Úspešné Slovensko v bezpečnom svete“, kde zadefinovalo svoju základnú misiu, strategické priority a ciele na najbližšie roky. Minulý rok bol prvým rokom implementácie tejto stratégie i začiatkom modernizácie riadenia i fungovania rezortu. Rezort nastúpil na cestu reorganizácie a obnovy, ktorá má zvýšiť jeho efektívnosť v čase nových závažných výziev.

Rok 2008 priniesol prvé signály zmien v geopolitických siločiarach sveta, predznamenal začiatok obdobia vyššej zraniteľnosti globálnych vzťahov. Medzi tieto symptómy či javy celkom isto možno zaradiť konflikt na južnom Kaukaze alebo vypuknutie svetovej finančnej krízy. Udalosti z prelomu roku 2008/2009 negatívne tendencie z druhej polovice roku 2008 len prehĺbili – vojenská konfrontácia v Gaze, plynový konflikt medzi Ruskom a Ukrajinou so závažným negatívnym dopadom na mnohé európske krajiny, vrátane Slovenska, či zrýchľujúci sa postup globálnej ekonomickej krízy.

Tento vývoj síce nemení strategické zahraničnopolitické priority Slovenska, ale núti nás prehodnotiť ich hierarchiu. Prioritou priorít sa stáva práca rezortu na zmiernení negatívnych dopadov globálnej hospodárskej krízy na Slovensko. Aj preto bude rozvoj ekonomického rozmeru slovenskej diplomacie jednou z prioritných úloh môjho vedenia ministerstva.

Ministerstvo zahraničných vecí sa už od druhej polovice roku 2008 začalo na tieto úlohy pripravovať. Vytvorilo samostatnú sekciu hospodárskej spolupráce a rozvojovej pomoci. Od februára 2009 sme sa zamerali na konkretizáciu našich príspevkov do zápasu slovenskej vlády s krízou. Sústreďujeme sa na možnosti zvýšenej podpory slovenskému exportu, na komunikáciu s vládami krajín najväčších investorov na Slovensku i na oveľa aktívnejšiu prácu doma, v Európskej únii a ďalších medzinárodných organizáciách, aby sme čo najlepšie využili dostupné fondy, prípadne dosiahli aj ich navrátenie. Som si vedomý, že naplnenie týchto zámerov bude vyžadovať podstatne užšiu spoluprácu a súčinnosť s inými rezortmi, predovšetkým s ministerstvom hospodárstva.

Ostatné priority zahraničnej politiky sa v nastupujúcom období nemenia. Vzťahy s členmi EÚ a jej optimálne fungovanie sú základom zahraničnej politiky Slovenska. Jubilujúca Severoatlantická aliancia ostáva pilierom našej bezpečnosti. Sme pripravení spolupracovať s novou administratívou USA, od ktorej očakávame pozitívne impulzy pre medzinárodnú i spojeneckú politiku. Spolu s partnermi z EÚ budeme posilňovať racionálnu a pragmatickú líniu vzťa-

hov s Ruskom i s ďalšími východoeurópskymi partnermi, predovšetkým s Ukrajinou. Naďalej budeme osobitnú pozornosť venovať krajinám Západného Balkánu.

Vážení čitatelia,

vstúpili sme do obdobia mimoriadnych skúšok. Ak sme donedávna často a radi hovorili o spolupráci v medzinárodných vzťahoch, o integrácii, koordinácii a solidarite, teraz prišiel čas v reálnej politike dokázať platnosť týchto hodnôt. Je čas potvrdiť občanom Európy dôveryhodnosť našich politických princípov a súdržnosť našich spoločenstiev – politických, ekonomických i vojenských. Je to dôležité tým viac, že akákoľvek kríza, i hospodárska, má potenciál radikalizovať vnútorný politický život v postihnutých krajinách, pomáha posilňovať deštruktívny politický extrémizmus. Domnievam sa, že diplomacia, osobitne európska, sa musí na tento jav pripraviť a rozhodne mu čeliť. I preto sme zainteresovaní na tom, aby sme sa my aj naši európski partneri a naši susedia dostali z terajších problémov čím skôr a sme pripravení aj v našom regióne o tom otvorene hovoriť a spoločne hľadať riešenia.

V roku 2009 by mali byť kľúčovými slovami domácej i medzinárodnej politiky solidarita a súdržnosť. Tieto slová naznačujú cestu z krízy aj k väčšej korektnosti vzťahov. Prajem Vám aj všetkým, ktorí sa podieľajú na tvorbe zahraničnej politiky, aby to bol rok obnovy hodnôt a vyššej zodpovednosti v medzinárodných vzťahoch.

Miroslav Lajčák  
minister zahraničných vecí SR



## pôsobenie v NATO

Hlavným garantom bezpečnosti Slovenska je Severoatlantická aliancia. Odhodlaním posilňovať transatlantickú väzbu, zapájať sa do vojenských misií, bolo Slovensko hodnotené ako dôveryhodný partner a angažovaný spojenec. Slovensko sa zapojilo do operácií medzinárodného krízového manažmentu pod velením NATO, do budovania síl rýchlej reakcie NATO a EÚ. Pokračovalo v podpore operácie ISAF v Afganistane. Presunom multifunkčnej ženínej jednotky do južnej časti Afganistanu i napĺňaním rozhodnutia o zdvojnásobení jej stavu v roku 2008 plnilo svoj dlhodobý záväzok pomoci Afganistanu. Zvýšil sa aj počet slovenských vojakov v KFOR v Kosove. Slovensko podporilo závery summitu NATO v Bukurešti, vrátane pokračovania rozširovania Aliancie. Samo do tohto procesu aktívne prispievalo. Veľvyslanectvo SR v Kyjeve už druhý rok intenzívne vykonávalo úlohy kontaktného veľvyslanectva NATO na Ukrajine a ukrajinskej odbornej i laickej verejnosti prezentovalo NATO. Slovenská pozícia k protiraketovej obrane USA v Európe prispela k tomu, že téma sa dostala i do internej agendy Aliancie.

## slovensko v OSN

Vláda SR úspešne plnila svoj program pôsobenia na pôde OSN a v odborných organizáciách systému OSN. Vo svojich pozíciách a aktivitách SR nadviazala na témy, ktoré presadzovala počas dvojročného nestáleho členstva v BR OSN v rokoch 2006 – 2007. K posilneniu postavenia Slovenska v štruktúrach tejto globálnej organizácie prispela skutočnosť, že sa krajina stala členom Rady OSN pre ľudské práva s podporou 135 členských krajín. Slovensko sa naďalej podieľalo na mierových misách OSN (UNFICYP, UNDOF a UNTSO). Prestíž slovenskej diplomacie zvýšilo aj vymenovanie dvoch slovenských diplomatov do významných pozícií organizácie: Miroslava Jenču za osobitného predstaviteľa generálneho tajomníka OSN pre strednú Áziu a vedúceho Centra preventívnej diplomacie OSN pre tento región a v závere roka 2008 Jána Kubiša za nového výkonného tajomníka Hospodárskej komisie OSN pre Európu.

## predsedníctvo vo Výbore ministrov Rady Európy

Od začiatku roku 2008 pokračovalo 6-mesačné predsedníctvo Slovenskej republiky vo Výbore ministrov Rady Európy (RE). Do mája 2008, keď SR odovzdala predsedníctvo Švédsku, sa SR usilovala upriamiť pozornosť členských štátov RE a ďalších partnerov na optimalizáciu fun-

govania organizácie. Slovenské predsedníctvo pripravilo bohatý program podujatí s dôrazom na témy vzdelávania a výchovy rómskych detí a mládeže, miestnej a regionálnej samosprávy, práce Európskeho súdu pre ľudské práva, Európskeho dohovoru o krajine. Pri príležitosti 10. výročia nadobudnutia platnosti Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín a Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov Slovensko usporiadalo samostatnú medzinárodnú konferenciu. Podarilo sa rozvinúť odbornú spoluprácu so zástupcami bieloruskej exekutívy i občianskej spoločnosti.

## slovensko a západný Balkán

Minulosť západného Balkánu je spájaná s nestabilitou v Európe. Slovensko sa usilovalo posilňovaním spolupráce s krajinami tohto regiónu meniť takéto vnímanie západného Balkánu. Robilo tak prostredníctvom bilaterálneho politického a hospodárskeho dialógu i cestou multilaterálnej diplomacie. Pomáhalo im približovať sa k EÚ a NATO, robiť európsky integračný proces príťažlivejším. Využívalo pritom vlastné skúsenosti z transformačného procesu pred vstupom do euroatlantických štruktúr. SR ratifikovala prístupové zmluvy Albánska a Chorvátska do NATO. Spoločenské a hospodárske reformy v tomto regióne predstavovali aj jednu z priorit slovenskej rozvojovej spolupráce. V Srbsku, Čiernej Hore, Bosne a Hercegovine a Macedónsku Slovensko podporilo projekty v hodnote zhruba 2,5 mil. eur.

Jednostranné vyhlásenie nezávislosti Kosova z februára 2008 SR neuznala. SR sa vždy zasaďovala za riešenie statusu Kosova dohodou zúčastnených strán s rozhodujúcou úlohou BR OSN. Pozitívny vývoj v Bosne a Hercegovine slovenská diplomacia povzbudzovala aj podporou Úradu vysokého predstaviteľa medzinárodného spoločenstva, na ktorého čele stál slovenský diplomat a súčasný minister ZV Miroslav Lajčák. S cieľom posilniť prítomnosť SR v regióne začali prípravy na skoré otvorenie diplomatických zastúpení SR v macedónskom Skopje a albánskej Tirane.

## susedské vzťahy a Vyšehradská štvorka

Vzťahy so susedmi boli súčasťou zahraničnopolitických priorít Slovenska. Snažilo sa ich udržiavať v pragmatickej polohe, rozvíjať ich v čo najširšej palete oblastí a na všetkých úrovniach. Zintenzívnili sa aj vplyvom rozšírenia schengenského priestoru. Upevňovalo sa strategické partnerstvo s Českou republikou

aj s prihliadnutím na pripravované prvé české predsedníctvo v Rade EÚ. Značná časť zahraničnopolitického úsilia Slovenska bola venovaná agende vzťahov s Maďarskou republikou. Za pozitívnu dynamiku celkovej spolupráce v tejto relácii zaostával bilaterálny slovensko-maďarský politický dialóg. V závere roka 2008 sa však na naliehanie slovenskej strany zdynamizoval a prispel k zlepšeniu komunikácie. Vo vzťahu s Ukrajinou, ako jedinou susednou krajinou SR mimo EÚ, sa dôraz kládol na ekonomickú a cezhraničnú spoluprácu a na podporu ukrajinských integračných ambícií.

Tradičné výnimočné postavenie v stredoeurópskych regionálnych aktivitách SR mala Vyšehradská skupina. K dynamike jej aktivít prispel summit prezidentov krajín V4, organizovaný slovenským prezidentom I. Gašparovičom v septembri 2008 v Piešťanoch. Predseda vlády SR R. Fico inicioval zriadenie regionálnej investičnej banky, ktorá by poskytovala dlhodobé úvery a záruky lokálnym bankám a rizikovejším projektom v krajinách V4, v Slovinsku, Chorvátsku a na Ukrajine. Podporila by aj projekty v Rumunsku, Bulharsku, na západnom Balkáne a v Moldavsku. K zvýšeniu efektivity Medzinárodného vyšehradského fondu prispelo zavedenie nového typu flexibilných projektov V4 (tzv. Vyšehrad+) vo vzťahu k Bielorusku, zameranej o. i. na podporu bieloruskej mediálnej sféry.

## európska únia

Piaty rok členstva v Európskej únii bol pre Slovensko mimoriadne úspešný. Integrovalo sa do schengenského priestoru a preukázalo schopnosť účinne sa podieľať na ochrane spoločného európskeho priestoru. SR zavŕšila ratifikačný proces Lisabonskej zmluvy, čím naplnila svoj zámer podporiť efektívne fungovanie inštitúcií EÚ. Úspešne zavŕšila aj viacročné úsilie o splnenie náročných podmienok na zavedenie eura k 1. 1. 2009. Slovensko sa tak stalo šestnástou krajinou eurozóny, prvou z krajín Vyšehradskej skupiny. Tento krok vytvoril pre krajinu stabilné a bezpečné menové prostredie v období medzinárodnej finančnej a ekonomickej krízy. Znamenalo to odstránenie vysokej volatility a neistoty kurzového vývoja, ktorej v čase krízy nevyhnutne čelia predovšetkým malé štáty.

Slovensko podporovalo koordinovaný postup EÚ pri zmierňovaní dopadov globálnej krízy. Podieľalo sa aj na dohode Európskej rady o klimaticko-energetickom balíčku EÚ, ktorého implementácia umožní naplniť ambiciózne záväzky Únie v oblasti klímy a energetiky. Slovensko podporovalo pokračovanie procesu rozširova-

nia EÚ. Kandidátom, predovšetkým Chorvátsku, poskytovalo svoje skúsenosti z predstupu prípravy. Rokovania EÚ o možnostiach priblíženia krajín západného Balkánu k Únii prispievali k stabilite v tomto regióne. Naštartoval sa proces posilnenia Európskej susedskej politiky vytvorením Únie pre Stredozemie a prípravou politiky Východného partnerstva, ktoré by malo vytvoriť inštitucionálne podmienky pre posilnenie spolupráce EÚ s jej východoeurópskymi susedmi.

## oficiálna rozvojová pomoc

Slovenská oficiálna rozvojová pomoc – Slovak Aid bola poskytovaná na základe Strednodobej koncepcie oficiálnej rozvojovej pomoci SR na roky 2003 až 2008. SR sa tým zaradila medzi vyspelé krajiny sveta, ktoré sa podieľajú na odstraňovaní najpálčivejších sociálnych, zdravotných, hospodárskych a environmentálnych problémov v menej rozvinutých krajinách. Od februára je účinný zákon o oficiálnej rozvojovej pomoci, ktorý potvrdil úlohu MZV SR ako národného koordinátora ODA. Slovensko sa v roku 2008 zameralo na posilňovanie stability, dobré spravovanie vecí verejných v oblastiach a štátoch prioritného záujmu SR (aj hospodárskych), na rozvoj ako prostriedok znižovania chudoby a hladu v rozvojových krajinách. MZV má naďalej záujem zvyšovať efektívnosť rozvojovej pomoci, tomu pomôže aj implementácia inovatívnej Strednodobej stratégie oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2009 – 2013.

Prioritnými krajinami pre poskytovanie Slovak Aid v roku 2008 boli programové krajiny Srbsko, Čierna Hora a projektové krajiny Albánsko, Afganistan, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Kazachstan, Keňa, Kirgizsko, Macedónsko, Mongolsko, Mozambik, Sudán, Tadžikistan, Ukrajina a Uzbekistan. SR tak popri iných multilaterálnych a bilaterálnych schémach rozvojovej pomoci podporila v 14 prioritných krajinách 34 rozvojových projektov slovenských subjektov v objeme 130 miliónov Sk (4,31 mil. eur). V priebehu roka Slovensko taktiež poskytlo humanitárnu pomoc obyvateľstvu Kirgizska, Kene, Myanmaru/Barmy, Sudánu, Číny, Rumunska, Ukrajiny, Moldavska, Gruzínska, Haiti, Kuby a Palestíny v celkovom objeme 59,4 mil. Sk/1,97 mil. eur.

## konzulárna služba

Jednou zo základných a verejnou citlivo vnímaných úloh MZV SR je konzulárna služba s dôrazom na služby občanovi. Túto úlohu plní ako ústredie MZV SR, tak i sieť zastupiteľských úradov SR v zahraničí. Intenzívnejšie cestova-

nie občanov do zahraničia spolu s limitovanými personálnymi a finančnými zdrojmi ministerstva vytvára stále náročnejšie podmienky pre výkon tejto služby. Tragická havária slovenského autobusu v Chorvátsku, evakuácia občanov SR z južného Kaukazu počas konfliktu v Gruzínsku v lete 2008 alebo zabezpečenie leteckej prepravy na Slovensko pre slovenskú študentku, ktorá vážne ochorela na Taiwane, boli napriek svojej tragickosti zároveň aj ukážkou kvalitne poskytnutej konzulárnej pomoci v spolupráci s ostatnými slovenskými rezortmi. V snahe zefektívniť služby verejnosti MZV SR zriadilo pred letnou turistickou sezónou v júni 2008 Stredisko pre pomoc a služby občanom. Jeho úlohou je poskytovať informácie prvého kontaktu a základné informácie o podmienkach cestovania do zahraničia. V roku 2008 sa naplno prejavil aj vstup Slovenska do schengenského priestoru, keď SR prevzala na seba podiel zodpovednosti za ochranu tohto priestoru, vrátane vydávania schengenských víz.

V roku 2008 ministerstvo zahraničia zorganizovalo 5. celosvetové stretnutie honorárnych konzulov SR za účasti 92 z celkového počtu 141 honorárnych konzulov SR. Stretli sa s najvyššími politickými predstaviteľmi SR, mali možnosť oboznámiť sa s novou Stratégiou MZV SR, ktorá počíta aj s úlohou honorárnych konzulov najmä pri rozvoji medzinárodnej hospodárskej a kultúrnej spolupráce.

## prezentácia SR

Súčasťou presadzovania slovenských záujmov bola i snaha diplomacie ukázať Slovensko ako krajinu s priaznivým prostredím pre podnikanie a investovanie, s bohatým kultúrnym potenciálom, ako krajinu vhodnú pre spoznávanie a trávenie voľného času. Zastupiteľské úrady, ich obchodné oddelenia a kultúrne inštitúty zorganizovali stovky ekonomických a kultúrnych prezentácií Slovenska. Jednou z kľúčových tém bolo zavedenie jednotnej európskej meny v SR od 1. 1. 2009. Z kultúrnych aktivít to boli napr. výstavy výtvarných diel a fotografií, koncerty umeleckých telies rôzneho zamerania, prezentácie slovenskej knižnej a hudobnej produkcie, divadelné a filmové predstavenia, besedy s umelcami, odborné semináre a konferencie. Ťažiskovými projektmi boli výstava Magická osmička v dejinách Slovenska, prezentujúca výročia významných, zlomových udalostí novodobých slovenských dejín (1848, 1918, 1938, 1948, 1968) i podujatia pripomínajúce zmarené reformné úsilie roku 1968. Okrúhle výročie narodenia jedného z najvýznamnejších

predstaviteľov slovenskej hudby 20. storočia predstavil projekt Storočnica Eugena Suchoňa. V roku 2008 sa rozhodlo, že východoslovenské mesto Košice sa stane v roku 2013 popri francúzskom meste Marseille hlavným mestom európskej kultúry.

## modernizácia MZV SR

Na stále náročnejšie výzvy pre zahraničnú službu SR ministerstvo reagovalo zásadnou modernizáciou organizácie a postupov práce. Po prijatí stratégie Úspešné Slovensko v bezpečnom svete vedenie MZV zaviedlo nové spôsoby riadenia prostredníctvom kombinácie strategického, projektového a procesného riadenia. Strategické priority a ciele MZV SR rozpracovalo do konkrétnych akčných krokov s adresnou zodpovednosťou. Dôležitým prvkom strategického riadenia je prepojenie strategických cieľov s ekonomickým riadením rezortu, tzn. alokovaním rozpočtových prostriedkov na plnenie konkrétnych cieľov.

Nová organizačná štruktúra MZV SR znížila riadiace úrovne na tri. Bol prijatý nový kariérny poriadok ministerstva, ktorý prvý raz zjednocuje pravidlá celoživotného profesného smerovania zamestnancov a prispieva k prehľadnosti výkonu zahraničnej služby, práv a povinností zamestnancov i MZV SR.

Súčasťou systému efektívneho využitia rozpočtových a ľudských zdrojov je aj kontinuálny proces prehodnocovania siete. Vzhľadom na meniace sa prioritné úlohy SR uzavrela GK v Brne a zriadila ZÚ v Hanoji. MZV SR zároveň pripravuje transformáciu pobočky ZÚ Nairobi v Addis Abebe na veľvyslanectvo, zriadenie ZÚ v Spojených arabských emirátoch – Abú Dhabi, ako aj otvorenie pobočiek ZÚ v Skopje a Tirane. ■

## priority MZV SR na rok 2008

Hlavné ciele MZV SR na rok 2008 boli definované v materiáloch Zameralenie zahraničnej politiky SR na rok 2008 a v stratégii MZV SR – Úspešné Slovensko v bezpečnom svete prijatom vo februári 2008.

V roku 2008 sa MZV SR prioritne zameralo na:

- **efektívne presadzovanie** slovenských záujmov v Európskej únii a dosiahnutie členstva v Eurozóne;
- **ratifikáciu** reformnej zmluvy EÚ prijatej v Lisabone;
- **posilňovanie** bezpečnosti euroatlantického priestoru;
- **úspešné zvládnutie** predsedníctva SR v ministerskej rade Rady Európy;
- **dobré susedské vzťahy**, spoluprácu v rámci V4;
- **podporu** bezpečnosti, stability a prosperity na západnom Balkáne;
- **rozvoj** ekonomickej dimenzie slovenskej zahraničnej politiky;
- **zaistovanie** vonkajšej energetickej bezpečnosti SR;
- **modernizáciu** MZV SR a zahraničnej služby.

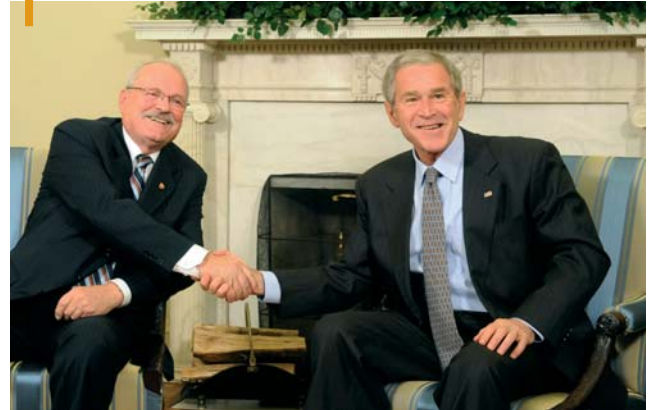


# prehľad najdôležitejších zahraničných aktivít ústavných



Dvojdnňová návšteva britského kráľovského páru – Jej Veličenstva kráľovny Alžbety II. s princom Philipom, vojvodom z Edinburghu na Slovensku v októbri 2008 bola vyvrcholením dobrých politických vzťahov Slovenskej republiky so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska a prísľubom pre ich perspektívu.

Oficiálna návšteva prezidenta SR Ivana Gašparoviča v USA v októbri 2008 potvrdila spojenectvo a priateľstvo medzi Slovenskom a Spojenými štátmi americkými. Rozhovor s prezidentom USA Georgeom W. Bushom sa týkal najmä otázok vnútorného fungovania Severoatlantickej aliance, boja proti terorizmu a globálnej hospodárskej kríze. Prezident USA oznámil zámer v krátkom čase zrušiť vízovú povinnosť pre cestovanie občanov Slovenskej republiky do USA. Stalo sa tak 17. novembra 2008, v deň štátneho sviatku SR, pripomínajúceho si boj za slobodu a demokraciu.



K dynamike rozvoja dobrých susedských vzťahov SR, ako i praktickej regionálnej spolupráce prispel summit prezidentov krajín Vyšehradskej štvorky, ktorý zorganizoval prezident SR Ivan Gašparovič 12. – 13. septembra 2008 v Piešťanoch.



Predseda vlády SR a MR počas roka 2008 niekoľkokrát diskutovali o otázkach vzájomných susedských vzťahov, ktorých základný rámec predstavuje zmluva o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci. Napriek niektorým odlišným postojom v časti politického dialógu sa spolupráca rozvíjala pozitívne o. i. plnením programu predsedov vlád SR a MR „Spoločná minulosť – spoločná budúcnosť – v zrkadle spoločných projektov“ obsahujúceho konkrétne úlohy. Viaceré z nich boli v roku 2008 splnené, resp. sa nachádzali v štádiu plnenia. Obojstranne bol vyjadrený záujem rozšíriť tento program.



Medzi kľúčové princípy slovenskej zahraničnej politiky patrí efektívny multilateralizmus a dodržiavanie medzinárodného práva. Pilierom tejto politiky je aj podpora činnosti OSN. Predseda vlády SR Robert Fico na stretnutí s generálnym tajomníkom OSN Pan Ki-munom 28. januára 2008 v Bratislave potvrdil podporu reformnému úsiliu, ktoré má lepšie pripraviť OSN na zvládnutie globálnych výziev 21. storočia.

# činiteľov s účasťou MZV SR

Oficiálnu návštevu ČĽR v novembri 2008 využil predseda NR SR Pavol Paška na potvrdenie záujmu Slovenska o posilňovanie bilaterálneho politického dialógu na parlamentnej úrovni, ale aj na reprezentáciu Slovenska na turistickom a investičnom fóre v Šanghaji. Tam predstavil Slovensko ako atraktívnu krajinu pre čínskych podnikateľov, turistov a investorov.



Snahou Slovenska je reálne pomôcť Afganistanu stabilizovať vnútornú bezpečnostnú situáciu a prispieť k dlhodobému udržateľnému rozvoju krajiny. Preto SR prijala rozhodnutie zvýšiť svoju doterajšiu angažovanosť. Slovenská republika zvýšila celkový počet príslušníkov svojich ozbrojených síl nasadených súčasne v rámci operácie ISAF v Afganistane v roku 2008 na 175 s perspektívou ďalšieho zvyšovania v priebehu roka 2009 (v zmysle mandátu schváleného Národnou radou SR v júni 2008) až do počtu 246. Zároveň sa Afganistan stal jednou z prioritných krajín Slovenska pre bilaterálnu rozvojovú spoluprácu.



Posilňovanie bezpečnosti a rozvoja regiónu západného Balkánu patrí k dlhodobým prioritám slovenskej zahraničnej politiky a k prednostným agendám slovenskej diplomacie. Jedným z dokladov bolo aj pôsobenie slovenského diplomata Miroslava Lajčáka na poste vysokého predstaviteľa medzinárodného spoločenstva a osobitného predstaviteľa EÚ pre Bosnu a Hercegovinu. Počas vykonávania jeho mandátu sa Bosna a Hercegovina podarilo získať novú dynamiku jej vnútropolitického dialógu, nutných spoločenských reforiem, ako i európskej integrácie podpisom stabilizačnej a asociačnej dohody s EÚ.



12. októbra 2008 sa Slovenská republika prostredníctvom predsedu vlády SR Roberta Fica prvý raz zúčastnila na summite eurozóny – na mimoriadnom zasadnutí k problematike finančnej a hospodárskej krízy, ktoré zorganizovalo francúzske predsedníctvo EÚ v Paríži. Premiér R. Fico na podujatí podporil spoločný postup všetkých členských krajín, ktorý by mohol obnoviť dôveru na svetových finančných trhoch a pomohol tak riešiť negatívne dopady krízy na hospodárstvo a zamestnanosť.



Slovensko vykonávalo predsedníctvo vo Výbore ministrov Rady Európy od novembra 2007 do mája 2008. Zameralo sa na otázky fungovania organizácie, výchovy a vzdelávania rómskej mládeže, na podporu konceptu Európy občanov, spoluprácu RE s EÚ a Radou OSN pre ľudské práva. Počas slovenského predsedníctva RE pootvorila možnosti spolupráce s Bieloruskom. Minister Ján Kubiš pravidelne prezentoval pozície k politickým i právnym bodom agendy RE, zúčastnil sa na viacerých multilaterálnych stretnutiach.





Slovenský vojak sa víta so synom, ktorý pricestoval na návštevu otca spolu s matkou špeciálom prezidenta SR, Priština, december 2008.

# bezpečný a demokratický svet



**S**lovenská republika je zodpovedný a aktívny člen medzinárodného spoločenstva. Svojím dielom prispieva k budovaniu bezpečného a demokratického sveta, šíreniu hodnôt demokracie, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv. SR je vo svete vnímaná ako dôveryhodný partner, člen Európskej únie, Organizácie Spojených národov, Severoatlantickej aliancie, Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe.

Slovenská republika pokračovala v roku 2008 v aktívnej účasti na spolupráci s európskymi partnermi pri napĺňaní cieľov v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) i Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP) EÚ. Ťažisko slovenských aktivít v rámci Únie vychádzalo z našich dlhodobých zahraničnopolitických priorít, ktorými sú predovšetkým západný Balkán, politika voči východným susedom EÚ a vzťahy so strategickými partnermi.

Rok 2008 zaznamenal v oblasti európskej a globálnej bezpečnosti pozoruhodný vývoj, ktorý priniesol niekoľko zásadných zmien. Zhoršila sa situácia v Afganistane, kde narástlo množstvo útokov Talibanu na jednotky ISAF a Afgánskej národnej armády. Na druhej strane sa zlepšila bezpečnostná situácia v Iraku.

Západný Balkán patrí medzi priority slovenskej zahraničnej politiky. Včlenenie krajín tohto regiónu do Európskej únie a NATO vidíme ako prostriedok zabezpečenia ich rozvoja a bezpečnosti. Jednostranné vyhlásenie nezávislosti Kosova situáciu v oblasti nezlepšuje.

Na pôde NATO Slovensko aj v roku 2008 podporovalo proces transformácie aliancie tak

v politickej, ako aj obranno-vojenskej oblasti. Presadzovali sme pozície posilňujúce transatlantickú väzbu a spoluprácu s Európskou uniou. Naše veľvyslanectvo v Kyjeve, z funkcie kontaktného veľvyslanectva NATO, pokračovalo v aktivitách s cieľom zvýšiť informovanosť ukrajinskej spoločnosti o činnosti NATO.

Princípy ľudských práv ako súčasť medzinárodného právneho poriadku, sme aktívne uplatňovali. Slovensko predsedalo do mája 2008 Výboru ministrov Rady Európy, kde sme sa sústredili najmä na priblíženie sa medzinárodného spoločenstva a občana, koordinácii činností Rady Európy s medzinárodnými inštitúciami a na podporu hodnôt ako ľudské práva, právny štát a demokracia. Od júna 2008 sa Slovenská republika stala na obdobie troch rokov plnohodnotným členom Rady OSN pre ľudské práva.

Slovensko v roku 2008 efektívne pôsobilo na pôde medzinárodných organizácií, osobitne OSN a odborných organizácií systému OSN a presadzovala priority zahraničnej politiky SR i princípy, hodnoty a záujmy EÚ v oblasti posilňovania nástrojov multilateralizmu a efektívneho systému medzinárodných vzťahov s ústrednou úlohou OSN. Aktívne sa zapojila do riešenia naliehavých otázok a globálnych výziev, ktoré majú dlhodobý charakter a nezanedbateľné bezpečnostné, ekonomické a sociálne implikácie, ako sú šírenie zbraní hromadného ničenia, klimatické zmeny, svetová potravinová a energetická kríza, chudoba a trvalo udržateľný rozvoj, ochrana ľudských práv. ■

**D**oterajšie roky členstva Slovenska v NATO posunuli medzinárodné postavenie Slovenska na kvalitatívne novú úroveň. Umožnili mu podieľať sa na rozhodovaní o najdôležitejších regionálnych i globálnych bezpečnostných otázkach, zároveň však pre nás doposiaľ nepoznaným spôsobom zvýšili našu zodpovednosť za dianie na medzinárodnej scéne. S blížiacim sa 5. výročím nadobudnutia plného členstva v NATO môžeme konštatovať, že Slovensko je v rastúcej miere schopné a pripravené fundovane a primerane formulovať a presadzovať vlastné názory a princípy aj na najcitlivejšie aspekty fungovania a politiky Severoatlantickej aliancie.



Rotmajster Miroslav Fejko, ktorému generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer vzdal poctu pred zasadnutím Severoatlantickej rady za jeho pôsobenie v misiách, Bukurešť, apríl 2008.

## zvýšiť efektívnosť Aliancie

Naším cieľom bolo a je aktívne prispievať k zvyšovaniu efektívnosti NATO, vrátane jeho schopnosti čeliť globálnym bezpečnostným výzvam.



Minister obrany SR Jaroslav Baška v sprievode veľvyslanca SR Urbana Rusnaka pri otvorení Euroatlantického informačného centra v Užhorode, máj 2008.

Aj preto smeruje naše úsilie k podpore ďalšieho rozširovania NATO (a EÚ) v záujme stáleho zväčšovania zóny stability, mieru a prosperity v euroatlantickom priestore. V rokoch 2007-2008 pôsobila Slovenská republika ako kontaktné veľvyslanectvo NATO (CPE) na Ukrajine, v rámci ktorého komunikovala v tejto významnej krajine o hodnotách Aliancie a poskytovala jej pomoc pri budovaní inštitucionálneho rámca pre prehlbovanie spolupráce s NATO. Aktívna činnosť SR a pozitívne hodnotenie činnosti zastupiteľského úradu v Kyjeve v tejto oblasti prispeli k tomu, že Slovensko bude plniť úlohy CPE NATO pre Ukrajinu aj v nadchádzajúcom dvojročnom období (2009 – 2010).

Slovensko sa bude aj naďalej aktívne podieľať na formovaní politiky Severoatlantickej aliancie v regióne západného Balkánu. Z bezpečnostného hľadiska budeme pozorne monitorovať vývoj situácie najmä v Kosove, kde jednotky NATO pôsobiace v operácii KFOR zaisťujú stabilitu a bezpečnosť pre všetkých jeho obyvateľov.

## väčšia účasť v Afganistane

Počas roku 2008 sa zvýraznil význam operácie ISAF v Afganistane. Tomu zodpovedá aj narastajúca úroveň angažovania sa Ozbrojených síl SR v tomto regióne. V porovnaní s rokom 2007 zvýšilo Slovensko počet príslušníkov nášho kontingentu v Afganistane až o 200 percent. Pôsobenie Slovenska v Afganistane prechádza vývojom, t. j. SR postupne rozvíja svoju účasť



Rastislav Káčer, bývalý veľvyslanec SR vo Washingtone a prezident Slovenskej atlantickej komisie

## európa a USA sú predurčení na blízke spojenectvo

▪ Slovensko onedlho osláví 5. výročie vstupu do NATO. Ako hodnotíte pôsobenie SR v Aliancii a ktorým smerom sa podľa Vás majú vyvíjať priority nášho členstva v ďalších rokoch?

Členstvo v NATO, spolu s členstvom v EÚ, boli pre Slovensko predpokladom stability a prosperity. Historicky bezprecedentný ekonomický rozvoj našej krajiny a účasť v komunite najvyspelejších a najvplyvnejších krajín sveta je toho dôkazom. Aliancia je však len nástrojom, ktorý ak chceme plne využívať, musíme dbať na našu čitateľnosť, konsistentnosť a dôveryhodnosť. Dôveryhodnosť je nielen v jasných zahraničnopolitických postojoch, ale aj v budovaní vojenských spôsobilostí, ktoré sú reálne a zodpovedajú novým bezpečnostným výzvam. Priority vo všeobecnosti vidím v troch smeroch: Po prvé, zahraničnopolitická čitateľ-

nosť a podpora spojeneckých väzieb; po druhé, budovať národné kapacity obrany, ktoré reagujú na vývoj bezpečnostných výziev, ktoré sú reálne a investujú do výcviku a techniky a po tretie, podpora aliančných projektov, ktoré zvyšujú naše kolektívne vojenské schopnosti konať a udržiujú NATO relevantnou inštitúciou v globálnom meradle.

▪ Pôsobili ste ako veľvyslanec SR v Spojených štátoch, v najvýznamnejšej krajine NATO. Aká bude podľa vás budúcnosť pôsobenia USA v NATO aj so zreteľom na hospodársku krízu a pretrvávajúce rozdiely medzi USA a európskymi spojencami vo výdavkoch na rezort obrany?

USA sú kľúčovým spojencom. Výkon a potenciál ekonomiky, vojenská sila, politická stabilita a globálna angažovanosť ich definuje do osobitnej kategórie medzi členskými štátmi. Avšak žiaden z týchto atribútov nemôže garantovať sám o sebe riešenie problémov a výziev globalizovaného sveta. Európa



v operácii ISAF, pričom na seba preberá náročnejšie úlohy s vyššou zodpovednosťou. Podľa nového mandátu OS SR v Afganistane, ktorý schválila Vláda SR (11. júna 2008) a NR SR (19. júna 2008) sa ťažisko nášho pôsobenia presúva na juh Afganistanu do provincií Uruzgan (pod holandským velením) a Kandahár (pod kanadským velením). SR má v súčasnosti v Afganistane 175 vojakov (celkový počet 246 vojakov naplní SR do konca prvej polovice roku 2009):

- ▣ multifunkčná ženijná jednotka v počte 57 (Kandahár),
- ▣ vojenská polícia v počte 50 (Kandahár),
- ▣ vojenská polícia v počte 45 (Uruzgan),
- ▣ národný podporný prvok v počte 11 (Kandahár),
- ▣ 4 príslušníci OMLT (Uruzgan),
- ▣ 4 príslušníci na veliteľstve ISAF (1 Kábul, 3 Kandahár),
- ▣ 4 príslušníci PRT (2 Uruzgan, 2 Baglan).

SR v ďalšom roku presúva Afganistan spomedzi projektových krajín medzi programové krajiny oficiálnej rozvojovej pomoci. Pomoc programovým krajinám by mala byť dlhodobejšia a s väčším objemom prostriedkov. Pre programové krajiny ďalej bude vyčlenený podstatne väčší indikatívny objem finančných prostriedkov ako pre projektovú krajinu. Pre programové krajiny sa v novej stratégii predpokladá vytvorenie *Country Strategy Paper*. SR prispela do afgánskeho trust fondu v roku 2008 sumou 50 000 eur. Trust Fond je určený na skladovanie dodatočnej munície a údržbár-



V Nitre sa konali oslavy 4. výročia vstupu Slovenska do Severoatlantickej aliancie. Armáda predviedla ukážky vojenskej techniky a boja zblízka, dynamické ukážky vojenskej polície, prelety vrtulníkov a ukážky výcviku služobných psov, marec 2008.



Generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer a rumunský prezident Traian Basescu vítajú prezidenta SR Ivana Gašparoviča na slávnostnom otvorení summitu NATO v Parlamentnom paláci v Bukurešti, apríl 2008.

ských zariadení, tréning manažmentu munície a spoločný rozvoj národného akčného plánu pre muníciu. ■

Viac na:  
[www.nato.int](http://www.nato.int) (NATO)

a USA sú predurčené na blízke spojenectvo a spoluprácu, pretože je to obojstranne výhodné a naše záujmy sú si veľmi blízke. Finančná a hospodárska kríza len výraznejšie poukazuje na to, ako je svet dnes globalizovaný a vzájomne prepojený. Prehlbovanie krízy v svetovom meradle neodstráni existujúce problémy a výzvy v oblasti bezpečnosti. Naopak. Aby USA a EÚ boli rovnocennými partnermi je potrebné, aby EÚ disponovala rovnocennými kolektívnymi vojenskými kapacitami a mala jednotnú vôľu a rýchly mechanizmus ich použitia v prípade potreby. Obávam sa, že z dlhodobého hľadiska bude rozdiel vo vojenských spôsobilostiach USA a EÚ iba rásť, tiež, že neschopnosť Európy rýchlo prejaví kolektívnu politickú vôľu bude transatlantické rozdelenie zväčšovať.

■ **Je úspech operácie v Afganistane skutočne rozhodujúci pre budúcnosť Aliancie, ako to tvrdia mnohí predstavitelia členských štátov NATO?**

Úspech každej osoby a inštitúcie priamo závisí od ich skutkov a schopnosti naplniť vytýčené ciele. V prípade vojenských operácií je veľmi dôležité správne definovanie cieľov, aby sme mohli povedať, čo je úspechom a čo nie. Obávam sa, že bude pre NATO veľmi ťažké definovať čo bude „úspechom operácie“ a ešte ťažšie to, čo pre to treba urobiť. Bezpečnosť a obrana sú nákladné veci, ktoré sú financované z verejných financií a ľahko sa stávajú predmetom zjednodušenej politickej argumentácie a zápasu. Úspech je dôležitý, ale ešte dôležitejšia je schopnosť vedieť ho definovať a následne dosiahnuť. Aliancia dnes stojí pred veľkou skúškou svojej relevancie a to nielen z pohľadu operácie v Afganistane. NATO má len taký význam a vplyv, aký mu dajú jeho členovia. Bolo by škodou, keby ho členovia marginalizovali bez toho, aby mali lepšiu alternatívu, akou bolo NATO za ostatných 60 rokov. ■



V roku 2008 dominoval výkon predsedníctva Slovenskej republiky vo Výbore ministrov Rady Európy. Funkcie predsedu Výboru ministrov RE sa minister zahraničných vecí Ján Kubiš ujal 12. novembra 2007 v Štrasburgu. Pri tejto príležitosti bol uverejnený úplný text priorít a zoznam plánovaných podujatí slovenského predsedníctva. Naše predsedníctvo v tejto významnej a tradičnej európskej organizácii prinieslo nielen možnosť potvrdiť náš záujem o zjednotenú a demokratickú Európu a takisto potvrdiť podporu jej hodnotám a ich rozvoju, ale aj príležitosť pre pozitívnu prezentáciu Slovenska.

Minister sa ako predseda Výboru ministrov Rady Európy zúčastnil na viacerých multilaterálnych stretnutiach, osobitne na plenárnych zasadaniach Parlamentného zhromaždenia Rady Európy (január a apríl 2008 v Štrasburgu), zasadaniach Stálej rady OBSE (február 2008 vo Viedni), Rady OSN pre ľudské práva (marec 2008 v Ženeve) a na stretnutí medzi Radou Európy a Európskou úniou (marec 2008 v Bruseli).

V súčinnosti s ďalšími rezortmi Slovensko pripravilo odborné podujatia, ktorých organizovanie k predsedníctvu neodmysliteľne patrí. Osobne sa na nich zúčastnili minister zahraničných vecí SR alebo štátne tajomníčky ministerstva. Na podujatiach bola zabezpečená prítomnosť vysokých predstaviteľov Rady Európy na Slovensku (generálny tajomník, predseda Parlamentného zhromaždenia Rady Európy, predseda Európskeho súdu pre ľudské práva atď.). V spolupráci s rezortnými partnermi boli okrem podujatí predsedníctva pripravené tiež pracovné návštevy najvyšších ústavných či-

nitelov a predstaviteľov ústredných orgánov štátnej správy v Štrasburgu, ako aj návštevy ďalších predstaviteľov Rady Európy v SR.

Slovenská republika sa v rámci predsedníctva vo Výbore ministrov Rady Európy snažila sústrediť pozornosť členských štátov a ďalších relevantných partnerov na základné hodnoty organizácie, pričom prioritne sa zamerala na tie oblasti, kde môže prispieť vlastnou skúsenosťou. Slovensko sa snažilo pritom vyvážené pôsobiť na všetkých úrovniach: národnej, medzinárodnej i na úrovni manažmentu organizácie. Hodnotenia ukázali, že sme si svoj smer zvolili dobre. Aj ako radový členský štát organizácie chce SR pokračovať v presadzovaní priorít stanovených na obdobie predsedníctva. Osobitne sa venujeme dialógu Rady Európy s Bieloruskom.

Slovensko ukončilo svoje predsedníctvo 7. mája 2008 v rámci 118. zasadania Výboru ministrov Rady Európy. Ďalšou predsedníčkou krajinou na nasledujúce polročné obdobie sa stalo Švédsko. Spomínané zasadanie Výboru ministrov Rady Európy sa na základe iniciatívy ministrov zahraničných vecí SR a Švédska prvýkrát uskutočnilo v novom, efektívnejšom formáte. Na osobné pozvanie oboch ministrov sa na ňom zúčastnila takmer dvadsiatka ministrov zahraničných vecí, respektíve štátnych tajomníkov členských štátov Rady Európy.

## v Rade OSN pre ľudské práva

Slovenská republika dlhodobo prejavuje záujem pôsobiť v oblasti ochrany ľudských práv aj na globálnej úrovni. V máji 2008 bola úspešne zavŕšená naša kandidatúra do Rady OSN pre



Emil Kuchár,  
stály predstaviteľ  
Slovenskej republiky pri  
Rade Európy, veľvyslanec

## konali sme, nie iba hovorili

### ▪ Ako by ste zhodnotili šesťmesačné obdobie slovenského predsedníctva vo Výbore ministrov RE?

Pozitívne. My sami vieme, ako sme sa na tento polrok tvrdo pripravovali a koľko síl stálo, aby to prebiehalo optimálne a aby nebolo vidieť, koľko síl to stojí. Počas predsedníctva nám čoraz viac členských štátov vyslovovalo podporu a reakcie delegátov na 118. zasadaní Výboru ministrov Rady Európy boli veľmi pozitívne. Sú zdokumentované rovnako ako veľmi pozitívne postoje predstaviteľov parlamentného zhromaždenia. Dobré sme sa pripravili, dobre sme postavili svoje priority a tie sme napĺňali. V tom čase dobre rezonovalo, že prezident Ivan Gašparovič a predseda vlády Robert Fico prišli do Štrasburgu a podporili Radu Európy. Podpredsedo-

via vlády Dušan Čaplovič a Štefan Harabin sa aktívne zúčastnili na významných konferenciách, ktoré sme iniciovali a realizovali. Do predsedníctva sme išli ako člen Európskej únie a minister Ján Kubiš bol vo svojej funkcii predsedom mimoriadne aktívny. Ukázalo sa, že máme schopnosti a sily pripraviť veľký celoeurópsky projekt. Máme schopnosť reprezentovať štyridsaťsedem európskych krajín a koordinovať ich spoluprácu. Svoje predsedníctvo sme predstavili ako službu členským štátom. Paralelne sme vytvorili dostatočný priestor pre prezentáciu nášho videnia vecí. Z predsedníctva sme vyšli ako krajina posilnení. Rada Európy nie je pre členov strašiacom, ale nástrojom posilňovania pozitívnych hodnôt.

▪ Ktoré konkrétne výsledky sa podarilo SR ako predsedníckej krajine dosiahnuť?

ľudské práva, ktorá je hlavným univerzálnym nástrojom pre ochranu a rozvoj ľudských práv. Vo voľbách v rámci 62. zasadania Valného zhromaždenia OSN v New Yorku sme získali vysokú podporu až sto tridsiatich piatich krajín zo všetkých regiónov sveta. Tento diplomatický úspech opätovne potvrdil, že Slovensko má už vybudované pozitívne renomé aj v takej citlivej oblasti, akou je nepochybne dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd.

Od júna 2008 sa Slovenská republika stala na obdobie troch rokov plnohodnotným členom Rady OSN pre ľudské práva. Štatút člena nám umožňuje zúčastňovať sa na príprave a hlasovaní o všetkých rezolúciách a rozhodnutiach prijímaných týmto orgánom. Slovenská republika má záujem, aby Rada OSN pre ľudské práva pôsobila ako efektívny multilaterálny mechanizmus pre ochranu ľudských práv a operatívne riešila prípady ich porušovania, kdekoľvek sa tak stane. Výsledkom diplomatických a expertných rokovaní zastrešovaných Radou OSN pre ľudské práva by malo byť dosiahnutie reálneho pokroku v dodržiavaní ľudských práv na globálnej úrovni. Slovenská republika sa zaviazala, že v čase členstva v tomto orgáne bude presadzovať princíp rovnocennosti všetkých kategórií ľudských práv (občianskych, politických, ale aj hospodárskych, kultúrnych a sociálnych práv, vrátane práva na rozvoj).

Jednou z priorít Slovenskej republiky v rámci členstva v Rade OSN pre ľudské práva je presadzovanie spoločných pozícií a iniciatív Európskej únie, ktorá koordinuje otázky ľudských práv prostredníctvom svojej spoločnej zahraničnej

### podujatia počas slovenského predsedníctva v Rade Európy

- ▣ Medzinárodný workshop k Európskej sociálnej charte organizovaný Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR (Bratislava, 12. februára 2008).
- ▣ Medzinárodná konferencia Sektorová správa o stave vysokého školstva v SR, organizovaná Ministerstvom školstva SR (Bratislava, 19. februára 2008).
- ▣ Medzinárodný seminár na tému Implementácia dohovoru Rady Európy o ochrane zvierat chovaných na farmárske účely organizovaný Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR (Bratislava, 13. – 14. marca 2008).
- ▣ Stretnutie zástupcov členských štátov RE pri Európskom súde pre ľudské práva organizované Ministerstvom spravodlivosti SR (Bratislava, 3. – 4. apríla 2008).
- ▣ Medzinárodná konferencia Výchova a vzdelávania rómskych detí a mládeže, organizovaná podpredsedom vlády SR pre ľudské práva, splnomocnenkyňou vlády SR pre rómske komunity a MZV SR (Bratislava, 8. – 9. apríla 2008).
- ▣ Medzinárodný vzdelávací seminár Športom k poznávaniu, organizovaný Ministerstvom školstva SR (Bratislava, 17. – 18. apríla 2008).
- ▣ Medzinárodná konferencia Zlepšovanie správy na miestnej úrovni: nástroje a stratégia, organizovaná Ministerstvom vnútra SR (Piešťany, 17. – 18. apríla 2008).
- ▣ Medzinárodný expertný seminár Využitie medzinárodných nástrojov na ochranu individuálnych práv, slobôd a legitímnych záujmov prostredníctvom národnej legislatívy a právo právnej ochrany v Bielorusku – problémy a perspektívy, organizovaný Ministerstvom zahraničných vecí SR v spolupráci s Benátskou komisiou a Bieloruským ústavným súdom (Minsk, 24. – 25. apríla 2008).
- ▣ 7. stretnutie k workshopom Rady Európy pre implementáciu Európskeho dohovoru o krajine: Krajinné koncepcie a riadenie: integrovaný priestorový manažment, organizované Ministerstvom životného prostredia SR (Piešťany, 24. – 25. apríla 2008).
- ▣ Medzinárodný seminár o úlohe mimovládnych organizácií a občianskej spoločnosti organizovaný Ministerstvom zahraničných vecí SR v spolupráci so slovenskými mimovládnymi organizáciami (Bratislava, 25. – 26. apríla 2008).

a bezpečnostnej politiky. V aktuálnom cykle je Európska únia zastúpená v Rade OSN pre ľudské práva len siedmymi členskými krajinami, ktoré spravidla navzájom koordinujú pozície vo vzťahu k predkladaným návrhom rezolúcií a rozhodnutí. ■

Sú zapísané v dvoch správach predsedu výboru ministrov Jána Kubiša, ktoré predniesol Parlamentnému zhromaždeniu. Napokon komuniké, o ktorom sme na 118. zasadaní Výboru ministrov rokovali do poslednej chvíle, výsledky sumarizuje, ale aj dáva nové úlohy. Rada Európy existuje pre ľudí a pre optimálne dodržiavanie a rozvoj ich práv. Všetky členské štáty sú rovnoprávne. Názor každého je dôležitý. My sme sa veľmi sústredili aj na rovnováhu inštitúcií rady. Venovali sme sa postaveniu Európskeho súdu pre ľudské práva a napĺňaniu jeho rozsudkov. Bolo dôležité, aby po rokoch opäť zavládol v organizácii pozitívny duch. Tu sa veľa vecí podarilo. A predstavili sme aj našu krajinu. Bolo niekoľko výstav. Aj preto, že to nebolo iba „v ružovom“. Venovali sme sa aj holo-kauze a drogám, presvedčilo to ľudí o našej otvorenosti a úprimnosti. Dobré bolo aj to, že sme iba

nehovorili, ale konali. Keď sa diskutovalo o spolupráci s EÚ, zúčastnil sa na našich podujatiach i komisár Ján Figel', europoslanci. Diskutovalo sa o vzťahoch k Parlamentnému zhromaždeniu? Vtedy sme boli v blízkom kontakte s našou delegáciou. Boli problémy s rozpočtom? Počas nášho predsedníctva sa schválil za pol dňa. Išlo teda aj o úspech prístupu a metódy.

#### ■ Čo nás čaká na pôde RE v nadchádzajúcom období?

Veľa tvrdej práce. Organizácia osláv v roku 2009 svoje 60. výročie. Nám musí ísť o to, aby pôsobila v súlade so svojím mandátom a ostávala výraznou oporou pre členské štáty. Bude sa napríklad pripravovať dohovor o ochrane žien proti násiliu. Treba pracovať na reforme súdu. A treba aj zvoliť nového generálneho tajomníka. Pre nás je dobré, že naše názory ostatných zaujímajú. ■

**M**edzi prioritné regióny z pohľadu slovenskej zahraničnej politiky patrí západný Balkán, ktorý zahŕňa Albánsko, Bosnu a Hercegovinu (BaH), Chorvátsko, Čiernu Horu (ČH), Macedónsko a Srbsko (vrátane Kosova). Integráciu krajín západného Balkánu do Európskej únie a NATO považuje Slovensko za prostriedok zabezpečenia stability, bezpečnosti a všeobecného rozvoja regiónu. Slovensko sa dlhodobu angažuje v regióne aj pri jeho stabilizácii prostredníctvom vyslania svojich príslušníkov pôsobiacich vo vojenských a civilných

Vzhľadom na ešte čerstvé skúsenosti s prístupovým procesom do európskych a transatlantických štruktúr Slovensko poskytovalo jednotlivým krajinám regiónu vlastné skúsenosti z tohto procesu. Na tento účel sme do značnej miery využívali aj prostriedky a nástroje slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA). Prostredníctvom nej sme podporovali integráciu krajín západného Balkánu do medzinárodných zoskupení a organizácií, podporili rozvoj občianskej spoločnosti a pomáhali sme v obnove a rozvoji základnej infraštruktúry.



Návšteva predsedu vlády SR a ministra obrany SR na základni EUFOR, Butmir pri Sarajeve, jún 2008.

misiiach. Slovensko malo v roku 2008 svoje zastúpenie v OHR (Úrad Vysokého predstaviteľa medzinárodného spoločenstva v BaH), EUFOR (vojenská misia Európskej únie) a EUPM (Policijná misia EÚ) v BaH, ako aj v KFOR (vojenská misia NATO) a v novoutvorenej misii EULEX (policijná a súdna misia EÚ) v Kosove.

Rovnako aktívne sme sa podieľali na riešení situácie v regióne aj na diplomatickom poli.

## v záujme európskej integrácie

Nezanedbateľný je príspevok Slovenska k tomu, že počas roka 2008 sa podarilo podpísať medzi EÚ na jednej strane a Srbskom a BaH na strane druhej Stabilizačnú a asociačnú dohodu. Jej podpis (aj napriek tomu, že v prípade Srbska sa dohoda v plnej miere v roku 2008 ešte neuplatňovala) umožní ďalej konkretizovať európsku perspektívu pre spomínané krajiny aj vďaka možnosti ďalej pokročiť k členstvu v EÚ.

Slovensko taktiež podporilo úsilie krajín západného Balkánu liberalizovať vízový režim s členskými štátmi EÚ. Nabádame krajiny regiónu splniť stanovené kritéria, aby sa čo najskôr mohli uľahčiť ich všestranné vzájomné kontakty so štátmi EÚ. Pozitívne je, že sa SR darí každoročne zvyšovať úroveň vzájomnej obchodno-hospodárskej spolupráce s väčšinou krajín západného Balkánu. Aj v roku 2008 to bol dôležitý prvok pretavenia nášho intenzívneho politického dialógu do ekonomickej roviny.

## dvojstranné aktivity

Rok 2008 bol aj obdobím niekoľkých významných dvojstranných stykových aktivít. Medzi



Igor Slobodník,  
generálny riaditeľ  
Politikkej sekcie MZV SR

## spájajú nás väzby z histórie i dneška

### Prečo patrí región západného Balkánu k prioritám zahraničnej politiky SR?

Medzi regiónom, jeho jednotlivými krajinami a Slovenskom jestvujú významné historické, kultúrne, politické a hospodárske, ale aj osobné väzby. Región nás však musí zaujímať aj vzhľadom na jeho značný vplyv okrem iného na bezpečnostnú situáciu v strednej Európe. Slovensko s krajinami západného Balkánu rozvinulo intenzívny dialóg, naakumulovalo významnú expertízu oceňovanú našimi spojencami a partnermi, angažuje sa účas-

ťou svojich zástupcov pri udržaní stability a zaručení regionálnej bezpečnosti prakticky vo všetkých v súčasnosti fungujúcich formátoch, okrem iného vo vojenských alebo civilných misiiach. Zároveň patríme ku krajinám, ktoré systematicky – politickými i praktickými krokmi – podporujú myšlienku rozšírenia európskych a euroatlantických zoskupení o štáty tohto regiónu.

■ **Kosovo ostáva hlavnou bezpečnostnou výzvou západného Balkánu. Zachová si SR ako člen komunity západných krajín svoj postoj k otázke nezávislosti Kosova?**

Zatiaľ čo Severoatlantická aliancia už začiatkom roku 2008 deklarovala, že bude v kosovskej agende



najvýznamnejšie patrila oficiálna návšteva prezidenta SR Ivana Gašparoviča v Chorvátskej republike v dňoch 28. – 30. októbra 2008. Prezident republiky navštívil v decembri príslušníkov Ozbrojených síl SR pôsobiacich v rámci misie KFOR v Kosove a EUFOR v Bosne a Hercegovine.

Politicky i hospodársky bola prínosom oficiálna návšteva predsedu vlády SR Roberta Fica v Srbskej republike dňa 13. októbra 2008. Okrem toho sa slovenský premiér zúčastnil v júli na mnohostrannom stretnutí popredných európskych štátnikov Croatia Summit v Dubrovniku.

Trikrát (v apríli, júli a októbri) navštívil Srbskú republiku minister ZV SR Ján Kubiš.

Slovensko navštívil v marci 2008 prezident Macedónskej republiky Branko Crvenkovski. V júli 2008 prišiel do Bratislavy na oficiálnu návštevu predseda chorvátskeho parlamentu Luka Bebič.

Vo februári 2008 bol na návšteve SR minister zahraničných vecí Srbskej republiky Vuk Jeremič a minister zahraničných vecí Chorvátskej republiky Gordan Jandroković a v apríli 2008 minister zahraničných vecí Bosny a Hercegoviny Sven Alkalaj a minister zahraničných vecí Albánskej republiky Lulzim Baša.

### kosovská otázka

Na celkovú stabilitu regiónu západného Balkánu mala v minulom roku výrazný vplyv kosovská otázka. Vo februári 2008 Kosovo jednostranne vyhlásilo svoju nezávislosť, pričom tento akt mal v sebe potenciál vyvolať destabilizáciu celého regiónu. Zahraničnopolitické aktivity SR, vrátane aktívneho pôsobenia v rámci civilných a vojenských misií, v tomto období smerovali k tomu, aby sa podarilo zabrániť takému negatívnemu vývoju. Slovensko sa v tej-



Prezident SR Ivan Gašparovič a minister obrany SR Jaroslav Baška sledujú slávnostnú prehliadku slovenského kontingentu KFOR v Kosove, december 2008.



Slávnostný nástup pri príležitosti uvítania príslušníkov Ozbrojených síl SR, plniacich úlohy KFOR a ALTHEA. Na snímke náčelník generálneho štábu Ľubomír Bulík a bývalý veľvyslanec USA v SR Vincent Obsitnik. Michalovce, august 2008

to súvislosti zasadzovalo takisto za to, aby boli rešpektované princípy medzinárodného práva a zároveň sme postupovali v súlade s našimi národno-štátnymi záujmami. ■



Srbský minister zahraničných vecí Vuk Jeremič na vernisáži obrazov Slovenské insitné maliarstvo zo Srbska v priestoroch Ministerstva kultúry SR, február 2008.

konať „statusovo neutrálne“, Európska únia v rámci jej spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky ponechala na jednotlivých členských krajinách, ako budú postupovať v otázke uznania či neuznania Kosova a v otázke nadviazania diplomatických stykov. Nedá mi neoceniť túto vnútornú demokraciu oboch bruselských inštitúcií, ktorú Slovensko naplno využíva.

Záleží nám na jednote EÚ, ale jednostranne vyhlásenú nezávislosť Kosova nemôžeme uznať a nepripojíme sa tak k väčšine členov Únie; zároveň pripomínam, že sa tak zaraďujeme k významnej väčšine členských krajín OSN. Naša doterajšia argumentácia vo veci neuznania Kosova je založená

na principiálnom odmietnutí tohto kroku ako – podľa nášho názoru – nesúladného s medzinárodným právom. Ako relatívne malá krajina musíme klásť dôraz na integritu medzinárodného systému. Súčasťou nášho prístupu bolo na jeseň 2008 aj hlasovanie vo Valnom zhromaždení OSN, keď sme podporili právo Srbska žiadať, aby Medzinárodný súd vyslovil právny posudok o jednostranne vyhlásenej nezávislosti Kosova. Svoje ďalšie kroky budeme odvíjať od vývoja v Kosove a regiónu a od celkovej situácie okolo statusu Kosova (jeho súčasťou sa stane aj spomenutý posudok Medzinárodného súdneho dvora), v čo najužšej koordinácii s inými krajinami EÚ. ■



Slovenská republika v roku 2008 efektívne pôsobila na pôde medzinárodných organizácií, osobitne OSN a odborných organizácií systému OSN. Presadzovala priority zahraničnej politiky SR i princípy, hodnoty a záujmy Európskej únie v oblasti posilňovania nástrojov multilateralizmu a efektívneho systému medzinárodných vzťahov s ústrednou úlohou OSN. Aktívne sa zapojila a do riešenia naliehavých otázok a globálnych výziev, ktoré majú dlhodobý charakter a nezanedbateľné bezpečnostné, ekonomické a sociálne implikácie, ako sú šírenie zbraní hromadného ničenia, klimatické zmeny, svetová potravinová a energetická kríza, chudoba a trvalo udržateľný rozvoj, ochrana ľudských práv.

SR si na pôde *Organizácie Spojených národov* (OSN) naďalej budovala kredit a postavenie rešpektovaného člena OSN schopného prispievať k riešeniu najnáročnejších globálnych i regionálnych problémov, ktorý získala úspešným pôsobením vo funkcii člena Bezpečnostnej rady (BR) OSN v rokoch 2006 – 2007.

sedom 63. zasadania VZ OSN. Minister J. Kubiš takisto vystúpil na sprievodných podujatiach VZ OSN na vysokej úrovni, ktoré boli naviazané na priority 63. VZ OSN. Za účasti hláv štátov a predsedov vlád tlmočil pozície Slovenskej republiky k súčasným globálnym výzvam medzinárodného spoločenstva, na ktorých riešení sa Slovenská republika aktívne podieľa. Hlavnými témami podujatí a rokovaní boli najmä globálne výzvy, ktorým musí OSN a celé medzinárodné spoločenstvo čeliť – plnenie miléniových rozvojových cieľov, trvalo udržateľný rozvoj, svetová potravinová a energetická kríza, globálne otepľovanie, financovanie rozvoja, konflikty a bezpečnostné krízy najmä vo vzťahu k situácii v Gruzínsku, vo vzťahu k Balkánu, Blízkemu a strednému východu, iránskeho jadrového programu, ale tiež otázky prevencie konfliktov, budovania mieru, boja proti terorizmu a nešírenia zbraní hromadného ničenia.

V roku 2008 sa Slovensko osobitne angažovalo v oblasti reformy pracovných metód BR OSN, ktoré považuje za neoddeliteľnú súčasť

Slávnostný nástup pri príležitosti odchodu príslušníkov Ozbrojených síl SR k plneniu úloh v mierovej misii UNFICYP na Cypre. Trebišov, marec 2008.



Vyjadrením tohto prístupu bola aktívna účasť ministra zahraničných vecí SR Jána Kubiša ako vedúceho slovenskej delegácie na oficiálnej časti 63. zasadania Valného zhromaždenia OSN (VZ OSN) v New Yorku (21. – 27. septembra 2008), v rámci ktorej vystúpil s prejavom vo všeobecnej rozprave a stretol sa s generálnym tajomníkom OSN, jeho zástupcami pre politické záležitosti a pre mierové operácie a s pred-

komplexnej reformy tohto kľúčového orgánu Spojených národov s cieľom dosiahnuť jeho väčšiu efektivitu, otvorenosť a transparentnosť práce. Ako bývalý predseda neformálnej pracovnej skupiny Bezpečnostnej rady pre dokumentáciu a iné procedurálne otázky (2007), získalo Slovensko unikátne poznatky a skúsenosti, ktoré využívalo aj v roku 2008. V tejto oblasti úzko spolupracovalo s krajinami tzv.

Skupiny S5 (Švajčiarsko, Lichtenštajnsko, Singapur, Kostarika, Jordánsko), ako aj s Panamou a Japonskom (neformálna skupina priateľov S5) a tiež s relevantnými mimovládnyimi a akademickými inštitúciami.

Aj po skončení nestáleho členstva v Bezpečnostnej rade sa Slovensko na pôde OSN angažovalo v *agende Reformy bezpečnostného sektora* (RBS/SSR) predovšetkým prostredníctvom koordinácie neformálneho združenia tzv. Skupiny priateľov RBS pozostávajúcej z diplomatických zástupcov stálych misií členských krajín pri OSN, ktoré politicky alebo aj priamo finančne sponzorujú diplomatické aktivity na rôznych kontinentoch zamerané na podporu tejto reformy.

V súlade s koncepciou pôsobenia Slovenska v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, schválenou vládou, pokračovali príslušníci Ozbrojených síl SR (OS SR) a slovenskí vojenski pozorovatelia v pôsobení v *mierových misiách OSN* (UNFICYP, UNDOF a UNTSO). V misii UNFICYP na Cypre je v súčasnosti najväčší slovenský vojenský kontingent. Pôsobenie slovenských vojakov na ostrove bolo aj v roku 2008 súčasťou celkového kontextu mimoriadne aktívnej politickej úlohy, ktorú naša krajina zohráva už od roku 1993 pri sprostredkovaní bikomunitného dialógu medzi predstaviteľmi oboch častí rozdeleného ostrova.

Pôsobenie slovenského vojenského kontingentu v misii OSN na Golanských výšinách (UNDOF) sa skončilo v rámci pravidelnej rotácie v júni 2008. Slovenský kontingent bol, na základe príslušnej bilaterálnej dohody, nahradený príslušníkmi ozbrojených síl Chorvátska. V nadväznosti na to sa posilnil kontingent príslušníkov OS SR na území Afganistanu (misia NATO ISAF).

Úspechom zahraničnopolitických aktivít SR bolo obsadenie postu *osobitného predstaviteľa generálneho tajomníka OSN pre strednú Áziu a vedúceho Centra preventívnej diplomacie OSN v tomto regióne* (UNRCCA) so sídlom v Ašchabade (Turkménsko) slovenským diplomatom Miroslavom Jenčom (generálny tajomník OSN Pan Ki-mun ho vymenoval 1. mája 2008 a M. Jenča prevzal funkciu od 1. júna 2008.) Ide o prvé regionálne centrum preventívnej diplomacie OSN tohto druhu, preto od jeho výsledkov bude do značnej miery závisieť ďalší rozvoj kapacít OSN v oblasti prevencie konfliktov, ako aj vytváranie ďalších centier tohto druhu v iných regiónoch na svete.

Účasť generálneho riaditeľa *Úradu OSN pre drogy a kriminalitu* (UNODC) A. M. Costu na



Slovenskí vojaci síl SLOVCON na patrolovacej základni PB-126 neďaleko dvojnárodnostnej obce Pyla na Cypre.

Konferencii GLOBSEC 2008 v Bratislave (17. januára 2008) bola významným prvkom spolupráce Slovenskej republiky a UNODC v roku 2008 v kontexte bezpečnostnej agendy a riešenia otázok globálnych hrozieb. Orgány činné v trestnom konaní SR boli aktívnym partnerom UNODC v rámci agendy obchodovania s ľuďmi. Štátny tajomník Ministerstva vnútra SR a národný koordinátor boja proti obchodovaniu s ľuďmi V. Čechot sa zúčastnil na Viedenskom fóre boja proti obchodovaniu s ľuďmi (UN GIFT, 12. – 14. februára 2008), v rámci ktorého SR prezentovala svoje poznatky ako krajina pôvodu i cieľová krajina a predložila návrh na etablovanie dátového centra pre komplexnú výmenu informácií v danej agende.

Pokračovaním aktivít SR v implementácii medzinárodných záväzkov OSN v boji proti nadnárodnému organizovanému zločinu a realizácii projektov boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ľudskými orgánmi je od roku 2008 aj účasť Slovenska na komplexnom projekte *Medzinárodnej organizácie pre migráciu* (IOM), Federálneho ministerstva vnútra Rakúskej republiky a Európskej komisie v rámci projektu Vypracovanie smerníc pre zber dát o obchodovaní s ľuďmi, vrátane porovnateľných indikátorov.

Potvrdením vnímania SR ako spoľahlivého a zodpovedného partnera na poli multilaterálnej diplomacie, ako aj výrazným úspechom diplomatických aktivít zástupcov MZV SR bolo



rozhodnutie umiestniť *Regionálny úrad Populačného fondu OSN (UNFPA) pre východnú Európu a strednú Áziu v Bratislave*. Jeho úlohou bude monitorovať, vyhodnocovať a napomáhať činnosti štátov regiónu v oblastiach populácie a rozvoja, reprodukčného zdravia a práv a rovnosti pohlaví. Umiestnenie sídla medzinárodnej organizácie na území Slovenska je v prvom rade prestížna záležitosť, ktorá pozitívne zobrazuje štát v kontexte medzinárodnej spolupráce v danej oblasti. Má takisto pozitívny vplyv na miestnu ekonomiku. Otvorenie úradu je naplánované na druhú polovicu roku 2009.

V súlade s úsilím Slovenska posilniť spoluprácu v rámci UNESCO bol v roku 2008 vymenovaný samostatný stály delegát SR pri UNESCO v Paríži v hodnosti veľvyslanca. Slovensko sa zúčastnilo na zasadaniach medzivládnych výborov a rád medzinárodných programov UNESCO a na rokovaniach Výkonnej rady a takisto v orgánoch, ktorých je Slovensko členom: v Medzivládnej koordinačnej rade programu Človek a biosféra, poradnom bioetickom výbore COMEST, Medzivládnom výbore pre bioetiku IGBS a v Medzivládnom výbore hydrologického programu IHP (SR zvolili za podpredsedu). V spolupráci s príslušnými odbornými gestormi (ministerstvo kultúry a ministerstvo školstva) vyvíjalo Slovensko úsilie na zabezpečenie účinnej implementácie medzinárodnoprávných nástrojov, ktorých je SR zmluvnou stranou, predovšetkým ostatných troch dohovorov UNESCO: Medzinárodný dohovor proti doping v športe, Dohovor UNESCO pre zachovanie nehmotného kultúr-

neho dedičstva a Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov.

V júli 2008 schválil Výbor Svetového dedičstva na zasadaní v kanadskom Quebecu zaradenie drevených kostolov slovenskej časti Karpatského oblúka do prestížneho zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Pod záštitou generálneho riaditeľa UNESCO a v spolupráci s UNESCO zorganizovali slovenská komisia pre UNESCO a Ministerstvo zahraničných vecí SR 11. novembra 2008 v Bratislave medzinárodnú konferenciu k 60. výročiu vyhlásenia Všeobecnej deklarácie ľudských práv na tému Nové etické a sociálne výzvy.

V rámci *Európskeho strediska pre jadrový výskum (CERN)* v Ženeve sa experti SR aktívne zúčastňovali na technickom zdokonaľovaní veľkého hadrónového urýchľovača (LHC) a súvisiacich zariadení, ako aj na transfere technológií. Išlo o potvrdenie silného zastúpenia Slovenska tak vo vedení CERN-u, ako aj vo vedeckej komunite a o presadzovanie ekonomických záujmov našej krajiny. Slovensko pôsobilo ako člen vo finančnom a vedeckom výbore CERN-u. Najvýznamnejším podujatím v rámci CERN bolo spustenie LHC a s tým súvisiaca inauguračná slávnosť 21. októbra 2008, na ktorej SR zastupovali podpredseda vlády a minister školstva SR.

### slovensko v OPCW

SR zvolili 5. marca 2008 jednomyselne za predsedu Výkonnej rady Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW) so sídlom v Haagu. Funkciu predsedu prevzalo na obdobie od 12.

Medaily za službu v mierových a pozorovateľských misiách si prevzalo z rúk ministra obrany SR Jaroslava Bašku 95 príslušníkov a príslušníčok Ozbrojených síl SR, ktorí sa vrátili z plnenia úloh v operácii OSN UNDOF na Golanských výšinách, Michalovce, jún 2008





mája 2008 do 11. mája 2009. Počas pôsobenia vo funkcii Slovensko naplnia svoje ambície v oblasti zefektívnenia rozhodovacích procesov OPCW najmä vo vzťahu k implementácii jednotlivých článkov Dohovoru o zákaze chemických zbraní (CWC), týkajúcich sa likvidácie chemických zbraní, medzinárodnej pomoci krajinám pri účinnom monitoringu využívania chemických látok, posilňuje dialóg s chemickým priemyslom s cieľom zabrániť zneužitiu chemických látok a rozširuje univerzalizáciu CWC.

### kosponzorstvo Medzinárodného procesu spolupráce v boji proti terorizmu

V roku 2008 SR kosponzorovala projekt Medzinárodného procesu globálnej spolupráce v boji proti terorizmu zameraný na podporu implementácie Globálnej stratégie OSN pre boj proti terorizmu prijatej v roku 2006 a na vytvorenie integrovaného systému medzinárodnej spolupráce pod vedením OSN. Autormi projektu boli švajčiarska vláda a Centrum pre globálnu spoluprácu v boji proti terorizmu so sídlom v New Yorku. Kosponzormi uvedeného procesu boli okrem Slovenska aj Švajčiarsko, Turecko, Kostarika a Japonsko. V rámci procesu sa od januára do júla 2008 uskutočnili 4 medzinárodné semináre, ktorých cieľom bolo umožniť expertnú výmenu názorov na tému implementácie Globálnej stratégie OSN pre boj proti terorizmu. V Bratislave na pôde MZV sa v marci 2008 uskutočnil v poradí druhý seminár. Bol zameraný na problematiku spolupráce OSN s regionálnymi, subregionálnymi a inými medzinárodnými organizáciami, ako aj s občianskou spoločnosťou pri implementácii Globálnej stratégie. Celý proces vyústil do prípravy záverečnej správy a odporúčaní pre prvé formálne hodnotenie implementácie Globálnej stratégie. Záverečnú správu a odporúčania predložili spoločne kosponzori projektu. Hodnotiaca konferencia Valného zhromaždenia OSN bola v septembri 2008 v New Yorku. Prijatá rezolúcia potvrdila kľúčovú úlohu OSN a Globálnej stratégie OSN v otázkach boja proti medzinárodnému terorizmu.

### slovensko v OBSE v roku 2008

SR sa v roku 2008 aktívne zapojila do práce všetkých hlavných formátov OBSE, ktoré využívala pri monitorovaní diania v krajinách patriacich medzi teritoriálne priority slovenskej zahraničnej politiky (západný Balkán a východná Európa), ako aj v krajinách, v ktorých nemá svoje zastúpenie (južný Kaukaz, niektoré štáty strednej Ázie).



Ruská Bystrá



Nižný Komárnik

V júli 2008 schválil Výbor Svetového dedičstva na zasadnutí v kanadskom Quebecu zaradenie drevených kostolov slovenskej časti Karpatského oblúka do prestížneho zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Slovensko presadzovalo zachovanie a posilnenie aktivít Misie OBSE v Kosove (OMiK), vyslanie pozorovateľov OBSE do Gruzínska a ich pôsobenie v rámci celého územia krajiny, podporovalo program OBSE pre Afganistan a zameranie organizácie na riešenie zmrazených konfliktov.

V personálnej oblasti sa Slovensku podarilo presadiť slovenského kandidáta – veľvyslanca Ľubomíra Kopaja na post vedúceho misie OBSE na Ukrajine. Tento post patrí k jednému z kľúčových v rámci misií OBSE. Slovensko sa podieľalo na posilňovaní práce vybraných misií a ich aktivít v ľudskoprávnej oblasti a presadzovalo zvyšovanie zastúpenia kvalifikovaných slovenských odborníkov v týchto misiách (momentálne má SR v misiách OBSE 7 expertov). SR presadzovala zachovanie silného a autonómneho postavenia kancelárie pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR). Popri politickej podpore ODIHR sa SR na práci tejto inštitúcie podieľala najmä vysielaním slovenských pozorovateľov do rôznych misií ODIHR monitorujúcich voľby v účastníckych krajinách OBSE.

V roku 2008 pokračovala SR vo výkone funkcie spravodajcu (*Chef de File*) EÚ v OBSE pre Chorvátsko. S využitím tejto funkcie aktívne podporovala Chorvátsko v rámci OBSE i EÚ a zasadzovala sa za redukciu rozpočtu, počtu zamestnancov i mandátu kancelárie OBSE v Záhrebe. Vyvažovala tak pozíciu viacerých krajín EÚ, ktoré trvajú na zachovaní prítomnosti OBSE v Chorvátsku a k vývoju v krajine sa stavajú príliš kriticky. ■

Viac na:  
[www.un.org](http://www.un.org),  
[www.unodc.org](http://www.unodc.org),  
[www.iom.int](http://www.iom.int),  
[www.unfpa.org](http://www.unfpa.org),  
[www.unesco.sk](http://www.unesco.sk),  
[www.cern.ch](http://www.cern.ch)  
[www.osce.org](http://www.osce.org)





Fontána pred kúpeľným domom Irma v Piešťanoch nesie od 13. septembra 2008 pomenovanie Fontána prezidentov. Toto pomenovanie bude obyvateľom i návštevníkom mesta pripomínať dvojdnový summit prezidentov krajín Vyšehradskej štvorky.

# úspešné a prosperujúce Slovensko

Úsilie o elimináciu dopadov svetovej hospodárskej a finančnej krízy, ktorá je označovaná za najzávažnejšiu od 30. rokov 20. storočia, si vyžaduje primeranú reakciu všetkých subjektov, ktorých sa táto situácia týka. V princípe ide o realizáciu zásadných a v mnohých ohľadoch neštandardných opatrení v riadení finančných trhov, pravidlách medzinárodného obchodu či úprave pôsobenia podnikateľských subjektov.

Slovensko vzhľadom na parametre svojej mimoriadne otvorenej a proexportne zameranej ekonomiky s limitovanými surovinovými zdrojmi a malým vnútorným trhom je výrazne závislé od globálneho hospodárskeho rozvoja, ekonomických pohybov, zmien, ale aj kríz. Situáciu SR sťažuje v porovnaní s priemerom EÚ aj vyššia energetická náročnosť tvorby HDP a nižšia produktivita práce. Komparatívnou výhodou je, že finančná kríza zatiaľ nemala dramatický vplyv na slovenský bankový systém. Konkrétne prejavy globálnej recesie sa však nevyhli ani slovenskej ekonomike.

MZV SR začalo pred dvomi rokmi proces zásadných organizačných a koncepčných zmien vrátane interného auditu (projekt TREFA), ktorého výsledkom sú o. i. optimálne stanovené strategické priority s akcentom na výrazné posilnenie ekonomického rozmeru diplomacie. Očakávaným a logickým vyústením týchto procesov bolo na jeseň 2008 sformovanie Sekcie hospodárskej spolupráce a rozvojovej pomoci (SHSR).

Mnohé z činností sekcie nie sú pre rezort zahraničných vecí novinkou. Ich inštitucionalizácia im však priznáva náležitejšiu váhu a kvalitu. Popri štandardných úlohách sa SHSR sústreďuje aj na pôsobenie dovnútra. Dôležitým nástrojom je intenzívny, pravidelný dialóg s podnikateľskou sférou a jej záujmovými združeniami, ako aj so zahraničnými investorami, ktorí sú už etablovaní v SR.

Jeho cieľom je prednostne sa sústrediť na činnosti v prospech naplňovania konkrétnych požiadaviek podnikateľskej komunity. V sledovanom období nastal hmatateľný posun kvality vzájomnej spolupráce medzi MZV SR a Ministerstvom hospodárstva SR. Posun je očividný najmä čo sa týka konštruktívnej koordinácie činnosti oboch rezortov pri naplňaní spoločných cieľov. Za ostatné obdobie by sme mohli vyzdvihnúť napr. postúpenie spoločného inštrukčného listu vedúcim ZÚ SR a pracovníkom obchodno-ekonomických oddelení SR, či kooperáciu oboch rezortov počas nedávnej krízy, spôsobenej zastavením dodávok zemného plynu. SHSR je tiež gestorom problematiky vonkajšej energetickej bezpečnosti. Spolupodieľa sa na propagácii programov verejno-súkromného partnerstva. V čase prehlbujúcej sa neistoty sa ako správne ukázalo rozhodnutie neodkladať prijatie jednotnej európskej meny. Aj v tomto ohľade zohrávalo MZV SR nezastupiteľné miesto. V súhrne možno konštatovať, že MZV SR sa aj v roku 2008 vo svojej oblasti významnou mierou podieľalo na hospodárskych úspechoch a prosperite krajiny. ■



**S**účasne s úlohami politického a vzťahového charakteru sa prioritou prvoradého významu stala agenda ekonomickej diplomacie, zvýraznená navyše dramatickým priebehom globálnej finančnej a ekonomickej krízy. Operatívne postupy v tejto súvislosti boli kombinované s aktivitami nasmerovanými na prípravu konceptu ekonomickej diplomacie a realizáciu viacerých doplnkových úloh.

## pomoc pre malých a stredných podnikateľov

Hlavná pozornosť bola venovaná predovšetkým pôsobeniu SR v štruktúrach EÚ a s tým súvisiacej kvalitnej príprave na rokovania jednotlivých formácií Európskej rady, ale rovnako tak aj sledovaniu efektivity postupu pri využívaní výhod spojených s členstvom v tejto organizácii. Takto bola pozornosť venovaná Európskemu fondu na prispôbenie sa globalizácii (EGF), ktorý umožňuje poskytovať podporu ľuďom, ktorí pre veľké štrukturálne zmeny v usporiadaní svetového obchodu prišli o zamestnanie. V úzkej súčinnosti predovšetkým s MH SR sme sa zapojili do prác súvisiacich s Plánom hospodárskej obnovy Európy, ktorý by mohol poskytnúť dôležitý impulz na prekonanie dôsledkov

ekonomickej krízy. Vzhľadom na neuspokojivé čerpanie prostriedkov určených na podporu malých a stredných podnikov zo zdrojov EÚ (príliš náročne nastavené kritériá na Slovensku a nedostatočná kapitálová vybavenosť) sme sa usilovali o príspevok k riešeniu tejto situácie organizáciou špecializovaného podujatia zameraného na sprostredkovanie potrebných informácií pre podnikateľské prostredie. Integrálnu súčasť aktivít predstavuje aj činnosť riadiacich orgánov oboch operačných programov v rámci tzv. územnej spolupráce – juhovýchodná Európa a stredná Európa (gestorom za SR je Ministerstvo životného prostredia – MŽP SR), na regionálnych programoch EÚ – ENPI CBC, či programoch cezhraničnej spolupráce Cieľa 3 kohéznej politiky EÚ na roky 2007 – 2013, ktoré sú tiež v gescii MŽP SR. Účelne bol využívaný aj systém podpory euroregionálnych aktivít SPERA.

## zmena organizovania spoločných aktivít SR a OECD

S možnosťami plynúcimi z členstva v EÚ súvisí aj poskytovanie prostriedkov v rámci Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a Švajčiarskeho finančného me-



Radomír Boháč,  
generálny riaditeľ Sekcie  
hospodárskej spolupráce  
a rozvojovej pomoci

## krédom je maximálna ústretovosť

■ **S akými predsavzatiami ste nastupovali do čela novovytvorenej Sekcie hospodárskej spolupráce a rozvojovej pomoci MZV SR v čase globálnej finančnej a nastupujúcej hospodárskej krízy?**

Najväčšou výzvou môjho pôsobenia bolo osobitne zintenzívnenie dialógu medzi MZV SR a slovenskou podnikateľskou komunitou, jej záujmovými združeniami s cieľom preniesť jej očakávania do reálnych politík rezortu. Krédom je maximálna ústretovosť voči požiadavkám našich podnikateľov v smere podpory ich aktivít v zahraničí a to aj nad rámec nášho pôsobenia v mimoriadnych podmienkach svetovej hospodárskej krízy. Nemenšiu pozornosť venujem maximalizácii synergie spolupôsobnosti MZV a MH SR pri uskutočňovaní ekonomickej diplomacie, mimoriadne si cením pokrok, ktorý sa nám podarilo dosiahnuť v úrovni a intenzite komunikácie oboch rezortov. Dôležitým nástrojom je pripravovaná koncepcia Ekonomickej dimenzie diplomacie SR, jej predloženie na rokovanie vlády SR predpokladáme v prvom polroku 2009.

V čase prehlbujúcej sa svetovej hospodárskej krízy, ktorá si vyžaduje riešenia, založené na úzkej medzinárodnej spolupráci, je úloha MZV SR nezastupiteľná. MZV SR v tomto disponuje zdrojmi a prostriedkami na včasné rozpoznávanie dôležitých javov, súvisiacich s krízou, ich náležité zhodnotenie a prípravu zodpovedajúcej reakcie s cieľom eliminácie dopadov na naše hospodárstvo a spoločnosť všeobecne. Cennou inšpiráciou v tomto snažení môžu byť aj kroky a opatrenia, aplikované v iných, krajinách porovnateľných so SR. Dôležitou bránou k týmto informáciám je sieť zastupiteľských úradov SR. V mojej funkcii sa budem usilovať, aby obchodno-ekonomická agenda zaujímala prvú priečku v rebríčku ich priorit. Práve naše veľvyslanectvá a ďalšie zastupiteľstvá v zahraničí musia slúžiť ako miesto prvotného a hlavného kontaktu s predstaviteľmi podnikateľskej obce, disponujúc referenčnou informačnou bázou o možnostiach umiestnenia slovenskej produkcie na miestnych trhoch, vrátane importných špecifik. Dôležitým prvkom bude aj naša aktivizácia v medzinárodných organizáciách ekonomického zame-

chanizmu, kde popri participácii na práci Národného monitorovacieho výboru pre implementáciu ide o legislatívnu prípravu dokumentov, implementáciu a hodnotenia projektov týchto schém finančnej pomoci.

Osobitnú dôležitosť sme pripisovali pôsobeniu v Organizácii pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD). Vzhľadom na to, že základným poslaním nášho členstva v tejto globálnej organizácii je napomáhať rozvoj ekonomiky SR a zdokonaľovať jednotlivé sektorové politiky, rozhodujúcou aktivitou roka 2008 bolo uskutočnenie pravidelného Ekonomického prehľadu SR. Priaznivé vyznenie ekonomického prehľadu SR nadviazalo na veľmi dôležitý príspevok OECD k prijatiu pozitívneho stanoviska Európskej komisie pri posudzovaní pripravenosti SR na vstup do eurozóny (jún 2008) a iba potvrdilo celkovo pozitívne vnímanie SR zo strany tejto organizácie.

Postupne sa darí presadzovať zmena prístupu k úlohám, ktoré vo svojom súhrne majú veľký vplyv na účinnosť vládnej politiky v oblasti produkčnej časti ekonomiky, sociálnych vecí, školstva a v iných oblastiach. V rámci toho bola o. i. uskutočnená zmena doterajšieho prístupu k organizovaniu spoločných aktivít SR s OECD formou cielených projektov a zavedený jasne definovaný mechanizmus, ktorý zabezpečí

podporu najdôležitejších aktivít a rešpektovanie požiadaviek efektivity. Takto bolo v uplynulom roku uskutočnených viacero konferencií, seminárov a iných aktivít zameraných na podporu sektorálnych politík v oblasti rizikového manažmentu daňových subjektov, uplatňovania noriem kvality ovocia a zeleniny, v záujme posilnenia zastúpenia slovenských expertov v OECD a pod.

## z prijímateľa poskytovateľom rozvojovej pomoci

Najdôležitejšou úlohou zahraničnej politiky SR v roku 2008 vo vzťahu k medzinárodným finančným inštitúciám bol proces graduácie z operácií Svetovej banky. Graduácia je vlastne procesom posunu krajiny zo statusu prijímateľa pomoci zo strany Svetovej banky do statusu poskytovateľa rozvojovej pomoci. Úspešné zavŕšenie tejto úlohy v závere roku 2008, spoločne s Ekonomickým prehľadom SR potvrdilo výraznú zmenu vnímania SR v medzinárodnom prostredí, ktorú sa podarilo dosiahnuť aj vďaka úspešne realizovanej transformácii ekonomiky.

Dlhodobá priorita zahraničnoobchodnej politiky SR, podpora budovania stabilného a transparentného multilaterálneho obchodného

rania s cieľom zúročenia členstva vrátane využitia dostupných rozvojových fondov v prospech hospodárskeho rastu SR.

■ **Čo budú priority Vašej činnosti v roku 2009, počas ktorého sa očakáva najvyšší útlm ekonomickej aktivity na globálnej úrovni?**

Najvyššou prioritou bude mobilizácia kapacít rezortu zahraničných vecí v smere eliminácie dopadov svetovej finančnej a hospodárskej krízy. Našou úlohou bude predvídať a účinne a načas rozpoznávať ekonomické pohyby relevantné pre slovenské hospodárstvo, trendy, krízy, javy, primerane na ne reagovať, iniciovať zodpovedajúce reakcie u slovenských ekonomických subjektov. Existujúca infraštruktúra MZV SR, jeho vplyv, know-how a rozsah kontaktov musia byť v maximálnej miere využívané na presadzovanie trvalo udržateľného rozvoja SR, prostredníctvom získavania priamych zahraničných investícií, podpory exportu, vedecko-technologickej spolupráce, ale aj ústretovejšej starostlivosti o súčasných zahraničných investorov, spolupráce s inými krajinami na tretích trhoch, využívaní medzinárodných rozvojových fondov a pod.

Významnou aktivitou bude vypracovanie konceptu ekonomickej diplomacie, záujmom je príprava spoločného materiálu MZV SR a MH SR. Rovnako považujem za potrebné ďalej pokračovať v prehľbovaní dialógu s ostatnými dotknutými ústrednými orgánmi štátnej správy s cieľom dosiahnutia maximálnej synergie v rámci naplňovania zahraničnoekonomických záujmov SR. V nadväznosti na prehľbujúcu sa nestabilitu na trhoch a v dodávkach energetických surovín treba prehĺbiť energetický dialóg s rozhodujúcimi partnermi, ako sú kľúčové zdrojové krajiny, krajiny tranzitu vrátane susediacich štátov a krajín s obdobnými problémami.

Taktiež je nevyhnutné venovať zvýšený dôraz rozvoju kontaktov s alternatívnymi zdrojovými teritóriami. V nadväznosti na politické a morálne záväzky SR voči svetovému spoločenstvu treba pokračovať v raste oficiálnej rozvojovej pomoci SR krajinám tretieho sveta, vytypovaným v súlade so zahraničnopolitickými záujmami SR, pričom ODA by mala byť intenzívnejšie vnímaná a využívaná ako ďalší z nástrojov ekonomickej diplomacie. ■

systému, vhodne doplnená rozvíjaním bilaterálnych a regionálnych vzťahov s dôležitými partnermi SR, sa v roku 2008 realizovala predovšetkým v rámci mnohostranných rokovaní Svetovej obchodnej organizácie (WTO) o tzv. rozvojovej agende z Doha. Pri formulovaní budúceho smerovania, ako aj pri realizácii spoločnej obchodnej politiky EÚ sme aktívne presadzovali svoje záujmy a priority v súlade s požiadavkami podnikateľskej sféry a so zámermi Proexportnej politiky SR na roky 2007 – 2011.

Mnohostranné obchodné rokovania na pôde WTO dosiahli aj v roku 2008 mimoriadnu intenzitu. Ministerské stretnutie uskutočnené v júli 2008 v Ženeve za účelom dosiahnutia záverečnej dohody sa však skončilo neúspešne. Bude preto potrebné vyvinúť ešte intenzívnejšie úsilie na prekonanie dlhodobu nahromadených problémov v obchodných vzťahoch rozvinutých a rozvíjajúcich sa ekonomík, aby sa podarilo zvrátiť rozširujúcu sa ekonomickú recesiю, zabezpečiť ekonomický rast a aby nedošlo ani k znehodnoteniu už dosiahnutých výsledkov obchodných rokovaní.

V rámci doplnkových aktivít v spolupráci s medzinárodným spoločenstvom možno spomenúť prednostne aktivity v rámci programov

Európskej hospodárskej komisie OSN (EHK). Činnosť EHK pokračovala v smerovaní na oblasť životného prostredia, poľnohospodárstva, dopravy, energetiky, štatistiky a obchodu, pričom do svojich projektov zapájala široký okruh expertov zo Slovenska. Príslušné rezorty vlády alebo ich odborníci sa aktívne zapojili do projektu Životné prostredie pre Európu (napr. Slovenský hydrometeorologický ústav bol v roku 2008 sídlom Medzinárodného centra na hodnotenie vôd IWAC).

## ekonomické aktivity zastupiteľských úradov

Spomedzi špecifických aktivít zahraničnej služby pri podpore ekonomických záujmov SR treba spomenúť aktívny prístup k oslovovaniu potenciálnych investorov do ekonomiky SR (aktivity pri prezentácii zámeru vlády získať partnerov pre PPP na výstavbu diaľnic, resp. aktivity veľvyslanectiev vo Washingtone, v Berlíne, Štokholme a iných hlavných mestách), podporne aktivity zamerané na rozšírenie obchodnej výmeny, rozvoj turistického ruchu a konkrétnych projektov spolupráce so zahraničím (veľ-



Peter Mihók,  
predseda Slovenskej  
obchodnej  
a priemyselnej komory

## ponúkame spoluprácu

▪ **V čom je slovenské hospodárstvo najzraniteľnejšie a naopak, kde sa nachádzajú najväčšie príležitosti pre SR v podmienkach globálnej hospodárskej a finančnej krízy?**

Špecifiká pozície Slovenska v súčasnej ekonomickej kríze sú pozitívne i negatívne. Tými pozitívnymi sú: stabilizovaný bankovo-finančný sektor bez priamej ujmy v priebehu finančnej krízy, avšak nepriamo ovplyvňovaný situáciou v matkách niektorých bánk; úspešné zavedenie eura k 1. 1. 2009 predstavujúce vyššiu kurzovú stabilitu a zníženie transakčných nákladov; verejné investície, ktoré nielen udržiavajú vnútorný dopyt, ale majú aj rozvojový charakter a napokon moderná priemyselná základňa vybavená najnovšími technológiami. Medzi negatíva patria: úzke výrobné portfólio slovenskej ekonomiky s výraznou dominanciou dvoch odvetví – automobilový priemysel, elektrotechnika; výrazná orientácia, majúca tiež znaky teritoriálnej monokultúry, na trhy Európskej únie, ktoré reprezentujú viac ako 85 % exportu SR. Ide väčšinou o krajiny s jasnou recesiou. Ďalej ener-

getická labilita, v žiadnom energetickom médiu nie sme sebestační (už ani v elektrickej energii) plus teritoriálne nediverzifikované zdroje; potenciálny nárast nezamestnanosti nielen v dôsledku znižovania výroby, ale aj návratu ľudí pracujúcich v zahraničí, čo môže predstavovať napätie na trhu práce, aj keď na druhej strane môže byť pozitívom byť návrat ľudí s odbornou zdatnosťou v nedostatočných profesiách a napokon limitovaný vnútorný trh. Tieto, ale aj ďalšie faktory budú ovplyvňovať slovenskú spoločnosť a ekonomiku v roku 2009 a zrejme aj za jeho časové hranice. Sú faktory, ktoré určite nevieme a ani nemôžeme ovplyvniť, avšak malú časť toho, aký bude tento rok, ovplyvníme aj my sami, a to tým, ako sa budeme podnikateľsky a ekonomicky správať. Celospoločensky využiť krízu aj na to, aby sme investovali do tých oblastí ekonomiky (biotechnológie, optoelektronika a pod.), ktoré budú znižovať našu výrobnú a teritoriálnu monokultúrnosť.

▪ **V ktorých oblastiach vníma slovenská podnikateľská komunita najväčšie rezervy v pôsobení štátnych orgánov v smere podpory ich obchodno-ekonomických aktivít v zahraničí?**





Hodnotiace stretnutie členov vlády SR so sociálnymi partnermi k implementácii záverov rokovania ER v Bruseli v dňoch 11. a 12. decembra 2008 a k plneniu opatrení na prekonanie dopadov globálnej finančnej a hospodárskej krízy.

vyslanectvá SR v Astane, Pekingu, Helsinkách), ako aj podporu exportu prostredníctvom Exim-banky a množstvo iných.

SR sa prostredníctvom nášho zastúpenia pri úradovni OSN v Ženeve aktívne zapájala aj do

činnosti Európskeho strediska pre jadrový výskum (CERN) v Ženeve, kde sa dlhodobo darí presadzovať slovenské firmy ako dodávateľov rozličných tovarov a služieb pre túto organizáciu. ■

V prvom rade v absencii skutočne efektívnej pro-exportnej politiky a podpore obchodno-ekonomických záujmov slovenskej podnikateľskej sféry na zahraničných trhoch, najmä mimo vnútorného trhu Európskej únie. V tomto existuje reálny dlh štátnej správy voči slovenským ekonomickým operátorom, ktorí sú takto znevýhodnení voči svojim konkurentom prichádzajúcim na trhy s reálnymi schémami podpory exportu, účasti na medzinárodných veľtrhoch a výstavách v zahraničí a najmä s účinnejšími finančnými mechanizmami Eximbanky, ktorá je stopercentne vo vlastníctve štátu, avšak podľa môjho názoru stále podkapitalizovaná, čo znižuje jej možnosti angažovania sa v prospech slovenských exportérov.

■ **V čom vidíte úlohu MZV SR v kontexte naplňovania ekonomických záujmov SR v zahraničí, aj s ohľadom na úsilie o elimináciu dopadov svetovej hospodárskej krízy na krajinu?**

MZV tak v ústredí v Bratislave, ako aj prostredníctvom svojich úradov v zahraničí, predstavuje významnú celosvetovú sieť vhodnú na prienik hospodárskych záujmov Slovenska. Čiže na jednej strane existuje prirodzený potenciál, ktorý však nie vždy je

primerane využívaný a zhodnocovaný. Informácie aj ekonomického či obchodného charakteru, ktoré MZV získava zo zahraničia, sa nedostávajú do povedomia podnikateľskej sféry. Pokiaľ aj áno, tak najmä individuálnym spôsobom a nie systémovo. SOPK je pripravená s MZV aktívne na informačnom toku spolupracovať a zhodnocovať ho pre rozhodovacie potreby ekonomických a podnikateľských subjektov. Uvítali by sme aj lepšiu ekonomickú prípravu vedúcich zastupiteľských úradov pred odchodom do zahraničia, či systémové riešenie otázok efektívnej spolupráce politickej a obchodnej zložky na úradoch v zahraničí. Pozitívne zaznamenávame prvé náznaky lepšej komunikácie medzi MZV a MH. Verím, že nebudú limitované iba na obdobie krízy, ale že vytvoria novú kvalitu zahraničnej služby, oveľa viac ako doteraz reflektujúcu potreby slovenskej spoločnosti a ekonomiky. Naopak, najmä v stykovej činnosti ponúkame z našej strany spoluprácu našich predstaviteľov, ktorí majú významné pozície v európskych alebo svetových podnikateľských inštitúciách, čo zo strany štátnej správy ani samotného MZV nie je prakticky vôbec využívané. ■

V priebehu roka 2008 Vyšehradská skupina rozvíjala spoluprácu orientovanú nielen smerom dovnútra (napr. rozvoj infraštruktúry, oblasť životného prostredia, cezhraničná spolupráca, podpora vzdelávacích a kultúrnych aktivít prostredníctvom Medzinárodného vyšehradského fondu), ale postupne sa začala zameriavať aj navonok, a to najmä pri diskusii o klimaticko-energetickom balíku, o posilňovaní východného vektora Európskej susedskej politiky alebo pri koordinácii poskytovania rozvojovej pomoci tretím krajinám. Vyšehradská skupina preukázala rastúcu atraktivnosť pre iné regionálne zoskupenia či krajiny (napr. pre B3 – pobaltské krajiny, Ukrajinu, Bulharsko,

Rumunsko, Japonsko či Izrael) a svoju operatívnosť v zapájaní sa do európskych politík. Táto operatívnosť potvrdila nielen schopnosť krajín V4 formulovať svoje postoje a formovať európske politiky, ale tiež kooperatívnosť, blízkosť postojov a zhodu záujmov krajín V4.

Spoločný postup krajín V4 + B3 + Bulharsko + Rumunsko v rokovaníach o klimaticko-energetickom balíku predstavuje výrazne pozitívny signál. Tieto krajiny sa zhodli, že budú brániť solidárne riešenie chrániace klímu a neohrozujúce ich ekonomiky. Dohodli sa na výmene informácií o bilaterálnych návrhoch, ktoré vznikali v priebehu rokovaní o klimaticko-energetickom balíku až do summitu EÚ v decembri 2008. Spoločne presadzovali, aby bol zachovaný referenčný dátum na posudzovanie úrovne emisií skleníkových plynov k roku 1990.

V4 sa zatiaľ nepodarilo dosiahnuť výraznejší pokrok v koordinácii postupu pri presadzovaní kandidátúr na sídla inštitúcií, resp. na jednotlivé posty v rámci inštitúcií. Poľské predsedníctvo V4 (1. 7. 2008 – 30. 6. 2009) deklarovalo záujem postúpiť v tejto oblasti. V roku 2008 sa tri zo štyroch vyšehradských krajín uchádzali o sídlo Európskeho inovačného a technologického inštitútu (Slovensko + Rakúsko, Maďarsko a Poľsko), ktoré nakoniec pripadlo Maďarsku. Na druhej strane podpora nominácii bývalého poľského prezidenta Lecha Walesu ako spoločného kandidáta V4 do Skupiny pre reflexiu EÚ predstavuje pozitívny príklad koordinácie kandidátúr v rámci V4.

Stretnutie predsedov vlád členských krajín Vyšehradskej štvorky (V4), Varšava, november 2008.



Na snímke zľava slovenský premiér Robert Fico, maďarský premiér Ferenc Gyurcsány, lotyšský premiér Ivars Godmanis, bulharský premiér Sergej Stanišev, prezident Francúzska Nicolas Sarkozy, poľský premiér Donald Tusk, estónsky premiér Andrus Ansip, litovský premiér Gediminas Kirilas, rumunský premiér Calin Popescu-Tariceanu a český vicepremiér pre európske záležitosti Alexandr Vondra počas tlačovej konferencie premiérov krajín V4, pobaltských štátov, Rumunska a Bulharska za účasti francúzskeho prezidenta Nicolasa Sarkozyho v severopoľskom Gdansku, december 2008.





### prehľad aktivít a stretnutí V4 v roku 2008

- ❑ apríl: stretnutie ministrov spravodlivosti V4 (Tatranská Lomnica)
- ❑ apríl: stretnutie ministrov zahraničných vecí V4+Ukrajina+Švédsko (Praha)
- ❑ máj: stretnutie predsedov parlamentov V4 (Praha)
- ❑ máj: stretnutie predsedov vlád V4+B3 na okraj zasadnutia Európskeho jadrového fóra (Praha)
- ❑ jún: summit predsedov vlád V4+prezident Francúzska (Praha)
- ❑ jún: stretnutie predsedov vlády V4+B3 na okraj zasadnutia Európskej rady (Brusel)
- ❑ jún: stretnutie ministrov pre regionálny rozvoj V4+Bulharsko+Rumunsko (Praha)
- ❑ jún: stretnutie ministrov kultúry V4 (Olomouc)
- ❑ september: summit prezidentov V4 (Piešťany)
- ❑ september: stretnutie ministrov životného prostredia V4 (Budapešť)
- ❑ október: stretnutie predsedov vlád V4+B3+Bulharsko+Rumunsko na okraj zasadnutia Európskej rady (Brusel)
- ❑ november: summit predsedov vlád V4+B3 (Varšava)
- ❑ november: stretnutie ministrov zahraničných vecí V4+B3+Švédsko+Bulharsko+Rumunsko+Slovensko (Varšava)
- ❑ december: stretnutie predsedov vlád V4+B3+Bulharsko+Rumunsko+prezident Francúzska (Gdansk)

### medzinárodný vyšehradský fond (MVF) a jeho aktivity

V roku 2008 bol celkový rozpočet Medzinárodného vyšehradského fondu 5 miliónov eur, t. j. každá z vyšehradských krajín doňho prispievala čiastkou 1,25 milióna eur. Za uvedené obdobie MVF podporil 151 malých, 240 štandardných a 7 strategických projektov a odsúhlasil v rámci Vyšehradského rezidenčného programu pre umelcov granty pre 24 umelcov z krajín V4.

Pre akademický rok 2008/2009 MVF poskytol 176 štipendií (58 intra-vyšehradských, 42 pricestovacích, 13 vycestovacích a 63 pre ukrajinských študentov a výskumníkov) v celkovej sume 1 295 500 eur.

Vyšehradský štipendijný podprogram pre Ukrajinu sa stretol s mimoriadnym záujmom verejnosti a predstaviteľov vlády na ukrajinskej strane. MVF sa so 63 poskytnutými štipendiami zaradil medzi najväčších poskytovateľov štipendií na Ukrajinu. V roku 2008 bolo odsúhlasené aj vytvorenie samostatného vyšehradského štipendijného programu pre Bielorusko v rámci tzv. pricestovacích štipendií s vyčlenenými finančnými prostriedkami na pokrytie 80 semestrov štúdia bieloruských študentov na univerzitách v krajinách V4 počnúc akademickým rokom 2009/2010. V rámci programu Vyšehradských univerzitných štúdií MVF v roku 2008 podporil celkom 33 subjektov.

V minulom roku MVF začal realizovať nový typ tzv. flexibilných projektov V4 voči Bielorusku (neskôr sa plánuje rozšírenie projektov aj

na Srbsko a Gruzínsko) s cieľom udržania proeurópskeho smerovania v týchto krajinách. Realizácia projektov financovaných z flexibilného fondu MVF dáva MVF úplne novú dimenziu. Na základe politickej objednávky krajín V4, odsúhlasenej prostredníctvom ministrov zahraničných vecí V4, MVF zabezpečí realizáciu konkrétneho projektu v cieľovej krajine. Na prelome augusta – septembra 2008, ešte pred konaním parlamentných volieb v Bielorusku dňa 28. 9. 2008, bol uskutočnený flexibilný projekt podpory 16 nezávislých bieloruských novín. ■

Slávnostný privítací ceremoniál pri príležitosti stretnutia hláv štátov V4, Piešťany, september 2008.





## česká republika

Priateľská a ústretová spolupráca na všetkých úrovniach bola trvalou hodnotou v slovensko – českých vzťahoch aj v roku 2008. Intenzita stretnutí najvyšších predstaviteľov bola vysoká. Vyjadrením nadštandardnosti vzájomných vzťahov boli spoločné podujatia za účasti najvyšších predstaviteľov oboch krajín pri príležitosti významných výročí v spoločných dejinách našich dvoch národov. Výročia augustových udalostí 1968 si pripomenuli prezidenti oboch krajín v Bratislave a premiéri v Prahe. 90. výročie založenia spoločného štátu si prezidenti pripomenuli v Prahe a predsedovia parlamentov v Martine.

Úspešne pokračoval spoločný európsky projekt – Európske jadrové fórum, ktorého druhé zasadanie sa uskutočnilo v Prahe v máji 2008 a tretie v Bratislave v novembri 2008 za účasti oboch predsedov vlád. V Prahe bol podpísaný protokol o porozumení, týkajúci sa prepojenia trhov s elektrinou oboch krajín.



Návšteva predsedu vlády SR v Českej republike pri príležitosti 40. výročia okupácie Československa, Kramářova vila, Praha, 21. 8. 2008

Slovensko-česká cezhraničná spolupráca sa koncentrovala na urýchlenie budovania cestnej a železničnej infraštruktúry – na prepojenie púchovského a zlínskeho regiónu a žilinského a ostravského regiónu. S veľkým záujmom sa začal uplatňovať Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika na roky 2007 – 2013.

Vysoký štandard si udržala aj spolupráca rezortov obrany najmä pri budovaní spoločnej bojovej skupiny EÚ.

## poľsko

Intenzívny a pragmatický dialóg s Poľskou republikou bol v roku 2008 upevnený oficiálnymi návštevami všetkých najvyšších predstaviteľov. Slovenský prezident navštívil Poľsko a predseda Sejmu, predseda vlády a minister zahraničných vecí Poľskej republiky navštívili Slovensko.

K posilneniu slovensko-poľských väzieb a k prehĺbeniu regionálnej spolupráce prispeli slovenská podpora poľsko-švédskemu návrhu textu Východného partnerstva, podpis Memoranda o výstavbe miesta pamäte obetiam Holocaustu v Sobibore a podpis rezortných dohôd o spolupráci bezpečnostných zložiek v boji proti organizovanému zločinu.

Kvalitatívne sa posilnila slovensko-poľská spolupráca vo vojensko-politickej oblasti, ktorá predstavuje jeden zo základných pilierov dvojstranných vzťahov.

K efektívnym nástrojom dvojstrannej spolupráce patrila medzivládna komisia pre cezhraničnú spoluprácu, ktorá v roku 2008 zasadala výnimočne až dvakrát. V roku 2008 sa začal za



Boris Zala, predseda Zahraničného výboru NR SR

## naša politika je politikou dobrých susedských vzťahov

### ▪ Aké miesto prisudzujete vzťahom so susedmi v zahraničnej politike Slovenska?

Parlament a vláda SR realizujú politiku, ktorá predstavuje kontinuitu a plné medzinárodné začlenenie Slovenska. Neprijali sme koncept politiky neangážovanosti, opačne, naša politika je politikou plnej medzinárodnej zodpovednosti Slovenska a účasti na riešení európskych a svetových problémov a udalostí. Štátnosť Slovenska sa formovala v úzkej súčinnosti so susednými krajinami a národmi, a preto ústrednú líniu zahraničnej politiky na regionálnej úrovni predstavuje politika dobrých susedských vzťahov. Členstvom Slovenska v EÚ a v NATO sa tieto vzťahy nestali menej významné, naopak,

stali sa komplexnejšie. Zvýšila sa naša spoluzodpovednosť za utváranie takého civilizačného, občianskeho, právneho a ekonomického priestoru, ktorý je schopný spolupracovať pri prekonávaní všetkých aktuálnych a perspektívnych výziev sveta.

Píše sa rok 2009 a Slovensko musí spolu so svojimi susedmi riešiť naliehavé problémy vyvolané svetovou finančnou a hospodárskou krízou. Nedomnievam sa, že je potrebné rezignovať na niektoré doterajšie východiská, hodnotový a záujmový rámec, ako aj ciele a postupy našej doterajšej zahraničnej politiky, či už ide o jej regionálny, európsky, transatlantický, alebo globálny rozmer. V zmenených podmienkach je vysoko aktuálna iba zmena akcentov pri používaní nástrojov zahraničnej politiky. Je totiž vysoko pravdepodobné, že v prípade prehĺbenia krízy bude potrebné čeliť v rámci EÚ

živého záujmu uplatňovať Operatívny program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Poľská republika na obdobie rokov 2007 – 2013. V centre pozornosti boli naďalej projekty výstavby cestnej a železničnej infraštruktúry na pohraničí, zaoštvávajúcej za potrebami stále dynamicke rastúcej ekonomicko-obchodnej spolupráce.

## maďarsko

Základný rámec pre rozvoj bilaterálnych vzťahov aj v roku 2008 predstavovala Zmluva o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou podpísaná v Paríži 19. marca 1995. Uplatnenie jej ustanovení zabezpečuje 12 zmiešaných komisií. Aj v hodnotenom roku treba vyzdvihnúť činnosť zmiešanej komisie pre záležitosti menšín a zmiešanej komisie pre cezhraničnú spoluprácu.

Ako východisko pre realizáciu bilaterálnych projektov v roku 2008 slúžila implementácia spoločného programu predsedov vlád SR a MR nazvaného Spoločná minulosť, spoločná budúcnosť v zrkadle spoločných projektov. Väčšina zo 14 konkrétnych úloh obsiahnutých v tomto programe sa počas roku 2008 splnila. Napríklad ministri zdravotníctva podpísali memorandum medzi svojimi rezortmi o spolupráci v boji proti onkologickým ochoreniam. Podpredseda vlády SR Dušan Čaplovič spoločne s ministrom riadiacim Úrad predsedu vlády MR Péterom Kissom zorganizovali konferenciu o podmienkach čerpania európskych fondov na programy cezhraničnej spolupráce. Ministri zahraničných vecí podpísali dohodu o štatúte



Rokovanie v Budapešti, december 2008.

spoločnej ceny ministrov zahraničných vecí SR a MR za prínos pre rozvoj slovensko – maďarských vzťahov. V rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR – MR na roky 2007 – 2013 bola úspešná podaná žiadosť Banskobystrického samosprávneho kraja o príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja na výstavbu dvoch mostov ponad rieku Ipeľ na spoločnej štátnej hranici.

Vzájomné vzťahy v menšinovej oblasti na jar 2008 poznačila situácia v obci Mlynky (Piliszentkereszt), kde obecná samospráva rozhodla o presťahovaní miestnych organizácií Slovákov zo Slovenského domu a až po zásahu maďarskej a slovenskej vlády sa začalo s prípravami realizácie projektu výstavby nového Slovenského domu.

Osobitné miesto v kontaktoch medzi predstaviteľmi SR a MR v priebehu roku 2008 mali stretnutia podpredsedu vlády SR Dušana Ča-

egoistickým praktikám niektorých krajín na úkor iných zraniteľnejších krajín, ktoré môžu oslabovať solidaritu, kohéziu a schopnosť prijímať spoločné rozhodnutia. Posledné rokovania na najvyššej úrovni EÚ za aktívnej účasti slovenskej reprezentácie ukázali, že členstvo v Únii má pre nás strategický, pozitívny dopad. Spolupráca v rámci V4 sa osvedčila, aj keď praktické výsledky nie sú veľké a na spoločnej stratégii sa nie vždy vieme zhodnúť (Kosovo, rozmiestnenie vojenských zariadení USA v Poľsku a Česku...). Predseda parlamentu Pavol Paška sa aktívne zúčastnil stretnutia predsedov parlamentov V4 v máji v Prahe, k problematike Lisabonskej zmluvy. Aj zahraničný výbor venuje permanentnú pozornosť partnerom z V4.

■ **Vzťahy s Českom sú dnes nepochybne na vysokej kvalitatívnej úrovni. Čo treba urobiť, aby sa k týmto**

**polohám priblížili vzťahy aj s ostatnými susedmi, napríklad s Maďarskom?**

Našimi susedmi sú, s výnimkou Ukrajiny, členské krajiny EÚ a s výnimkou Rakúska, aj NATO. Všetci naši susedia sú členmi Rady Európy a OBSE. S istou licenciou sa preto dá povedať, že s týmito krajinami zdieľame hodnotovú kontinuitu a spoločné ciele. Zároveň však s našimi susedmi zdieľame vývojovú, resp. historickú diskontinuitu, ktorá sa premieta v rozličných podobách a intenzite aj do súčasných vzťahov.

Súčasný stav slovensko-českých vzťahov je na politickej úrovni veľmi korektný a nekonfliktný a to aj napriek tomu, že vládnuce politické reprezentácie nemajú identickú orientáciu. Dohady a spory o delení spoločného majetku, o tom, kto na koho v spoločnom štáte doplácá, kto má právo užívať

ploviča s vedúcim Úradu predsedu vlády MR Péterom Kissom. Obaja politici sa stretli počas roka štyrikrát a ich schôdzky prispeli k zlepšeniu atmosféry v slovensko-maďarských vzťahoch.

Istým spôsobom sa vyhrotili vzťahy na jeseň, keď sa v relatívne krátkom časovom úseku objavilo viacero sporných momentov – používanie geografických názvov v menšinových učebniciach na Slovensku, prideľovanie zdrojov z EÚ fondov pre menšinové školy v SR.

Vzťah zákonodarných zborov oboch krajín bol poznačený transformáciou Fóra maďarských poslancov Karpatskej kotliny na stálu inštitúciu maďarského parlamentu. NR SR dňa 4. novembra prijala uznesenie k Informácii o vzťahoch a možných negatívnych dosahoch inštitucionalizácie Fóra maďarských poslancov Karpatskej kotliny pri maďarskom parlamente na politický a spoločenský vývoj strednej Európy.

Rozmer vzájomných vzťahov bol po udalostiach v novembri 2008 rozšírený o problematiku extrémizmu, ktorý začal v ostatnom čase negatívne ovplyvňovať vzájomné vzťahy a vznikli

odôvodnené obavy z exportu extrémizmu na Slovensko (účasť extrémnych maďarských fanúšikov na zápase slovenskej futbalovej ligy v Dunajskej Strede; zadržanie príslušníkov Národnej stráže v Kráľovskom Chlumci po kladení vencov pri príležitosti výročia Viedenskej arbitráže, tri demonštrácie maďarských extrémistov pred našim veľvyslanectvom v Budapešti začiatkom novembra).

Po týchto udalostiach, ktoré negatívne zasiahli slovensko – maďarské vzťahy, obe strany prejavili záujem o politický dialóg s cieľom utlmiť napätie vo vzájomných bilaterálnych vzťahoch. Dňa 15. novembra 2008 sa uskutočnilo stretnutie predsedov vlád SR a MR Roberta Fica a Ferenc Gyurcsány v Komárne. Jeho výsledkom je spoločné vyhlásenie predsedov vlád, ktoré odsudzuje extrémizmus vo všetkých podobách, prihovára sa za rozvoj menšín v oboch krajinách, vyjadruje zámer rozvíjať všestranné bilaterálne vzťahy a osobitný dôraz kladie na cezhraničnú spoluprácu.

Dňa 3. decembra sa v Komáre stretnuli predsedovia parlamentov a 6. decembra v Nových Zámkoch rokovali prezidenti SR a MR. K hlavným témam bilaterálnych vzťahov tvoriacim obsah týchto rokovaní patrili otázky postavenia menšín, boj proti extrémizmu, rozvoj dvojstranných vzťahov.

Politické rokovania na najvyššej úrovni v minulom roku vyvrcholili stretnutím ministrov zahraničných vecí SR a MR Jána Kubiša a Kingy Gönczovovej 15. decembra v Budapešti. Zhodnotili plnenie základnej medzištátnej zmluvy a dohodli sa na každoročnom udeľovaní spoloč-

Maďarský prezident László Szolyom pri pietnej spomienke neďaleko obce Hejce, kde 19. januára 2006 zahynulo pri leteckej katastrofe 24 slovenských vojakov síl KFOR, apríl 2008.



symboly a značky a pod., v súčasnosti zaujímajú iba historikov.

Česká komunita na Slovensku (cca 50 tisíc občanov) a slovenská komunita v Českej republike (cca 350 tisíc občanov) sú plne integrované vo väčšinovej spoločnosti. Ani v Českej republike a ani na Slovensku nemali a ani nemajú tieto menšinové komunity ambície zakladať politické strany a hnutia vymedzované voči iným na striktné národnostnom základe. Spolupráca s inštitúciami, stranami, organizáciami je tak bohatá, že sa nedá podrobne popísať. Z českej strany plne cítime akceptáciu Slovenska a aj jeho zahraničnopolitických záujmov. Ako vedúci slovenskej delegácie to výrazne pociťujem aj pri práci v Rade Európy.

Pokiaľ ide o slovensko-maďarské vzťahy, je potrebné rozlišovať praktickú spoluprácu a historicky boľavé

miesta. Štrnásťbodový plán spolupráce prijatý predsedami vlád Ficom a Gyurcsánym je dobrý základ pre zblížovanie oboch národov, pre ekonomický rozvoj regiónu. Spory vznikajú skôr v oblasti menšinovej politiky: sme však presvedčení, že menšinové práva sú v Slovensku zabezpečené na vysokej úrovni, zodpovedajúcej vysokým európskym štandardom. Vytváranie ďalších nadpráv vyvoláva na Slovensku obavy, že už nejde o rozvoj menšín, ale o politické ciele smerujúce k dezintegrácii krajiny. Samozrejme, takéto kroky slovenská zahraničná politika nemôže podporovať. Predseda parlamentu Pavol Paška podnikol mnoho krokov a osobných iniciatív k vylepšeniu vzájomných vzťahov s Maďarskom. Jeho posledná iniciatíva viedla k širokému dialógu všetkých výborov parlamentu. Pravda, ani tu sme sa nevyhli provokáciám zo strany budapeštianskych poslancov. Napriek tomu budeme



ného ocenenia osobám a inštitúciám, ktoré sa najviac zaslúžili o rozvoj dvojstranných vzťahov.

## rakúsko

V roku 2008 sa udržala vysoká intenzita stretnutí najvyšších ústavných činiteľov, na ktorých prerokovali otázky ďalšej mnohostrannej spolupráce. Významným gestom Rakúska bolo zapožičanie základného množstva bankoviek v rámci prípravy Slovenska na zavedenie eura. Krajiny intenzívne konzultovali o viacerých otázkach spoločného záujmu: energetická bezpečnosť, klimatický a energetický balík EÚ, ďalšie rozširovanie EÚ a pod. Rakúsko a Slovensko si vzájomne podporili viacero kandidátúr v rámci systému OSN a ďalších medzinárodných organizácií.

Už tradične bola na veľmi dobrej úrovni vzájomná hospodárska spolupráca. Rakúsko je jedným z najvýznamnejších obchodných partnerov SR. Udržalo si pozíciu tretieho najväčšieho investora na Slovensku (za Holandskom a Nemeckom) s vôbec najvyšším podielom investícií v bankovníctve. Dobré sa rozvíjala i vzájomná spolupráca hospodárskych komôr oboch krajín.

Obe krajiny sa s využitím prostriedkov štrukturálnych fondov EÚ prostredníctvom Operačného programu cezhraničnej slovensko-rakúskej spolupráce na roky 2007 – 2013 snažili prispieť ku komplexnému rozvoju sociálne, ekonomicky a environmentálne integrovaného, pre zahraničných investorov atraktívneho prihraničného regiónu vrátane doriešenia vzájomných dopravných prepojení cez rieku Morava.

## ukrajina

Ukrajina patrí medzi priority zahraničnej politiky SR. Počas bilaterálnych rokovaní bol kladený dôraz na ekonomickú spoluprácu, rozvoj cezhraničnej spolupráce a podporu ukrajinských integračných ambícií. V uplynulom roku pokračoval pozitívny vývoj obchodno-ekonomickej spolupráce. SR udržala pozitívne saldo zahraničného obchodu. V cezhraničnej spolupráci bolo kľúčovým uzavretie Dohody o malom pohraničnom styku, uplatňovanie schengenského vízového režimu a modernizácia hraničných priechodov.

Jednou z najväčších výziev pre slovenskú diplomaciu bolo plnenie úlohy Kontaktného veľvyslanectva NATO na Ukrajine. Práca zastupiteľského úradu je v tejto oblasti mimoriadne vysoko cenená tak ukrajinskou stranou, ako aj predstaviteľmi Aliancie. K dôležitým aktivitám jednotlivých rezortov SR patrila aj realizácia ročného plánu cieľov ukrajinsko-slovenskej spolupráce na dosiahnutie štandardov EÚ.

V dôsledku vstupu Slovenska do Schengenu od 1. 1. 2008 došlo k zásadným zmenám v procese udeľovania víz, najmä z hľadiska uplatňovania schengenských kritérií, vo svetle dohody medzi EÚ a Ukrajinou o uľahčení vízového režimu.

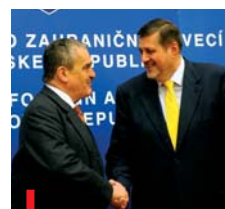
Popri pozitívnom vývoji vzájomných vzťahov v oblasti kultúry, školstva a krajinskej problematiky naďalej pretrváva problém inštitucionálnej bázy pre zabezpečenie tejto agendy. Ukrajina je jedinou susednou krajinou SR, kde nie je zriadený Slovenský inštitút. ■



Minister ZV Ukrajiny  
Volodymyr Ohryzko.



Ministerka ZV Rakúska  
Ursula Plassniková.



Minister ZV ČR Karel  
Schwarzenberg.



Minister ZV Poľska  
Radosław Sikorski.

trpezlivo pokračovať v hľadaní postupného zblížovania stanovísk.

### ■ Čo urobil slovenský parlament pre rozvoj dobrých susedských vzťahov a ako vidíte jeho úlohu v tomto smere do budúcnosti?

Národná rada SR ako jeden z aktérov tvorby a realizácie zahraničnej politiky využíva na dosiahnutie proponovaných cieľov najmä svoje zastúpenie v stálych delegáciách NR SR v parlamentných zhromaždeniach Rady Európy, NATO, ZEÚ a OBSE. Toto naše pevné inštitucionálne zakotvenie v jednotnom politickom a ekonomickom priestore vytvorilo novú dimenziu pre ďalšie kultivovanie susedských vzťahov.

Ďalším veľmi významným fórom pre prezentovanie názorov a návrhov a konzultovanie otázok sa stáva Medziparlamentná únia. Osobitnú váhu nadobudli tiež zahraničnopolitické aktivity výborov NR

SR, najmä v rámci krajín V4. Stretnutia partnerských výborov, nezaťažené protokolárnymi obmedzeniami, sa ukazujú byť ideálnymi fórami na formovanie spoločných stanovísk. Ale rád by som sa zmienil aj o aktivitách smerom k rozširovaniu EÚ. Rozširovanie sa týka priamo susedských vzťahov. Rozvíjame veľké úsilie pomôcť v začleňovaní Chorvátska, Srbska, Bosny a Hercegoviny a Turecka do EÚ. Sú to krajiny späté s našou históriou a dnes najmä s našim cestovným ruchom a obchodom. Ich začlenenie výrazne zvýši stabilitu a bezpečnosť Slovenska. S týmto poslanstvom som ako predseda Zahraničného výboru NR SR navštívil Bosnu a Hercegovinu.

Samozrejme, vzťahy so susedmi nie sú a nemôžu byť bez občasných turbulencií. To je prirodzené práve preto, že sme na sebe závislí a citlivo reagujeme aj na vnútropolitické pohyby. ■

## dosiahnuté výsledky

Rok 2008, v ktorom uplynula polovica obdobia na splnenie Miléniových rozvojových cieľov (MDGs), bol dôležitým a prelomovým pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu a pre Slovak Aid.

Dňa 1. 2. 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 617/2007 Z. z. o oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA), resp. novela kompetenčného zákona, podľa ktorých je MZV SR národným koordinátorom ODA SR.

Za ostatných päť rokov sa oficiálna rozvojová pomoc stala integrálnou súčasťou a efektívnym nástrojom slovenskej zahraničnej politiky. SR sa zaradila medzi vyspelé krajiny sveta, ktoré sa podieľajú na odstraňovaní najpálčivejších sociálnych, zdravotných, hospodárskych a environmentálnych problémov v menej rozvinutých krajinách. Dvojstranná pomoc v gescii MZV SR nesie vlajku Slovenska a najviac prispieva k posilňovaniu jeho dobrého imidžu a zlepšovaniu dvojstranných vzťahov s krajinami prijímajúcimi pomoc. Slovak Aid sa stala aj dôležitou značkou vo vzťahu k slovenskej verejnosti.

Hlavnými prioritami SR v oblasti rozvojovej spolupráce boli posilňovanie stability, dobré spravovanie vecí verejných v oblastiach a štátoch prioritného záujmu SR, aj z hľadiska našich hospodárskych záujmov, prispievať k rozvoju, a tým k znižovaniu chudoby a hladu v rozvojových krajinách prostredníctvom efektívnejšie a cielene poskytovanej rozvojovej a humanitárnej pomoci.

Kľúčovými krajinami pre poskytovanie Slovak Aid v roku 2008 boli programové krajiny Srbsko, Čierna Hora a projektové krajiny Albánsko, Af-

ganistan, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Kazachstan, Keňa, Kirgizsko, Macedónsko, Mongolsko, Mozambik, Sudán, Tadžikistan, Ukrajina a Uzbekistan. SR v roku 2008 podporila 34 rozvojových projektov slovenských subjektov v 14 prioritných krajinách v objeme 130 miliónov Sk (4,3 mil. eur).

MZV SR v roku 2008 poskytovalo, prostredníctvom ZÚ Belehrad a ZÚ Sarajevo, finančné prostriedky tzv. mikrogranty na 24 drobných rozvojových projektov. Ide o flexibilný nástroj, ktorý posilňuje imidž SR i postavenie veľvyslanca SR v krajine akreditácie.

MZV SR v roku 2008 vypracovalo novú inovatívnu Strednodobú stratégiu oficiálnej roz-



Ivan Surkoš  
riaditeľ SAMRS

## včera pomáhali nám, dnes pomáhame my

▪ Slovensko sa stalo z krajiny, ktorá prijímala pomoc, krajinou poskytujúcou pomoc. Ako sa to prejavilo na aktivitách Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS)?

Zmena postavenia Slovenska z príjemcu na poskytovateľa rozvojovej pomoci prebiehala postupne.

SAMRS v zmysle kompetencií uložených novým zákonom pripravuje a realizuje činnosti súvisiace s poskytovaním oficiálnej rozvojovej pomoci, pričom sa agentúra sústreďuje prednostne na dvojstrannú oficiálnu rozvojovú pomoc. Tá tvorí z hľadiska finančného objemu zatiaľ iba segment z celkovej pomoci, ktorú Slovensko poskytuje. SAMRS

je rozpočtová organizácia, ktorej zriaďovateľom je MZV.

▪ Na čo sa agentúra sústreďí v najbližšej budúcnosti?

Napĺňanie cieľov a zámerov vládou schválených programových dokumentov týkajúcich sa oficiálnej rozvojovej pomoci je alfa a omega našej činnosti. Ide predovšetkým o strednodobú stratégiu poskytovania oficiálnej rozvojovej pomoci a národný program na príslušný kalendárny rok. Naše aktivity realizujeme vo veľmi úzkej súčinnosti s jednotlivými odbormi a sekciami MZV. Budeme pokračovať vo vyhlasovaní výziev na predkladanie projektov rozvojovej spolupráce podľa geografických a sektorových priorit. Chceli by sme sa však posunúť aj ďalej a realizovať väčšie a komplexnejšie projekty. Máme viac ako 80 „živých“ projektov, ktoré sa nachádzajú v rôz-

vojovej pomoci SR na roky 2009 až 2013 spolu s revidovaným zoznamom prioritných krajín Slovak Aid.

### spolupráca s inými darcami a v rámci EÚ

V zmysle ustanovení Parížskej deklarácie, Akčnej agendy z Akry a Kódexu správania sa donorov EÚ je dôležitým predpokladom úspešnosti pôsobenia v rozvojovej krajine koordinácia donorských aktivít a spolupráca s inými donormi.

Spolupráca so skúsenejšími tradičnými darcami je pre rozvojovú pomoc SR a pre slovenské subjekty aktívne pôsobiace v rozvojovej pomoci príležitosťou budovať vlastné kapacity a čerpať zo skúseností týchto darcov.

Hlavní partneri SR v oblasti trojstrannej oficiálnej rozvojovej pomoci sú najmä členské krajiny EÚ.

SAMRS v spolupráci s rakúskou rozvojovou agentúrou – ADA pripravili vzájomné memorandum o porozumení, ktoré podpísali 21. januára 2009. Nové memorandum na roky 2009 až 2011 umožní spoločnú implementáciu projektov slovenskej a rakúskej rozvojovej pomoci, ako aj budovanie a posilňovanie kapacít SAMRS prostredníctvom školení a študijných pobytov jej pracovníkov.

V apríli 2008 bola podpísaná nová dohoda o spolupráci a bol pripravený nový projekt medzi MZV SR a UNDP – *Slovak Trust Fund 2008 – 2010: Sprostredkovanie skúseností Slovenska z transformačného procesu a odborníkov v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci*. Na základe tejto dohody sa dňom 1. 7. 2008 začala druhá fáza



Slovak-UNDP Trust Fund, ktorá bude zameraná na posilnenie spolupráce Slovenska s vybranými rozvojovými krajinami, upevňovanie postavenia Slovenska a slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci v medzinárodnom kontexte, vysielanie slovenských odborníkov v rámci medzinárodných projektov v spolupráci s regionálnymi centrami UNDP v prioritných krajinách a riešenie vysielania dobrovoľníkov v rámci bilaterálnej rozvojovej spolupráce.

SR sa tiež aktívne zapojila do rokovaní štyroch medzinárodných konferencií na vysokej úrovni – o efektívnosti pomoci (Akra, 2. – 4. 9.), Valného zhromaždenia OSN o Afrike (New York, 22. 9.) a o miléniových rozvojových cieľoch

nych fázach projektového cyklu. Chceme sa viac sústrediť na ich monitoring v teréne a na vyhodnotenie ich celkového prínosu pre krajiny, v ktorých sa realizujú. Chceme rozšíriť program mikrograntov aj na ďalšie krajiny. Doposiaľ sa realizoval prostredníctvom našich veľvyslanectiev iba v Srbsku a v Bosne a Hercegovine. Určite využijeme pomoc skúsenejších donorov. Sľubne sa vyvíjajú kontakty s rakúskou agentúrou ADA, s ktorou máme uzavretú dohodu o spolupráci. S Rakúšanmi by sme chceli realizovať spoločné projekty v Srbsku a v Etiópii. Efektívne plnenie úloh v rozhodujúcej miere závisí od profesionality a odbornosti ľudí. Budeme investovať do odborného rastu pracovníkov SAMRS.

■ **Verejnosť na Slovensku je v časoch narastajúcej globálnej finančnej a hospodárskej krízy dosť zdr-**

**žanlivá a odmietavá voči poskytovaniu slovenskej pomoci rozvojovým projektom vo svete. Čo treba urobiť, aby sa tento postoj menil?**

Nemyslím si, že postoj slovenskej verejnosti k poskytovaniu rozvojovej pomoci z prostriedkov daňových poplatníkov je vyslovene odmietavý. Neexistuje aktuálny prieskum verejnej mienky, avšak rôzne charitatívne podujatia, verejné zbierky majú pomerne slušnú odozvu. Ľudia sú ochotní pomáhať, musia však vedieť ako konkrétne je ich pomoc využitá. Pre SAMRS to znamená zachovať vo všetkých svojich aktivitách maximálnu transparentnosť, intenzívne komunikovať s verejnosťou, vysvetľovať zmysel poskytovania rozvojovej pomoci, informovať o konkrétnych projektoch. Tu sú našimi spojencami predovšetkým mimovládne organizácie. ■





(New York, 25. 9.) i svetovej konferencie o financovaní rozvoja (Doha, 29. 11. – 2. 12.).

Pri rokovaniach o záverečnom dokumente z konferencie o efektívnosti pomoci SR aktívne podporovala snahu EÚ o ambiciózne záväzky donorov i príjemcov pomoci. SR tiež zdôrazňovala potrebu efektívnosti celkového rozvoja krajín, nielen pomoci a potrebu reformnej agendy partnerských krajín, ale i donorov (napr. dobré vládnutie, boj proti korupcii, rozvoj súkromného sektora, koherencia politík donorov v prospech rozvoja).

V dňoch 15. – 17. 11. 2008 v Štrasburgu uskutočnil 3. ročník Európskych rozvojových dní (EDD). Hlavným cieľom podujatia bolo zvýšenie povedomia o rozvojovej pomoci EÚ, ako aj o rozvojovej pomoci poskytovanej jej jednotlivými členskými krajinami. Program zahŕňal množstvo vystúpení, okrúhlych stolov a sprievodných akcií. Hlavnou témou EDD boli miestny rozmer rozvoja a predovšetkým úloha miestnych orgánov. EDD boli zamerané na hodnotenie aktuálneho stavu plnenia miléniových rozvojových cieľov, plnenia finančných záväzkov donorských krajín, problematikou rastu cien potravín, energetickou krízou, klimatickými zmenami a dopadmi týchto vplyvov na poskytovanú rozvojovú pomoc.

Vďaka členstvu SR v EÚ majú slovenské subjekty možnosť uchádzať sa o prostriedky z grantových kôl EK pre oblasť vonkajších vzťahov. Na spolufinancovanie rozvojových projek-

tov slovenských subjektov schválených v rámci grantových kôl EK boli zo strany Slovak Aid v roku 2008 osobitne vyčlenené prostriedky vo výške 5 mil. Sk.

### humanitárna pomoc

Početnosť, rozsah a narastajúca frekvencia živelných pohrôm a ozbrojených konfliktov potvrdzujú, že humanitárna pomoc poskytovaná SR je nevyhnutnou súčasťou nášho pôsobenia na medzinárodnom poli.

V rámci rozpočtu MZV SR na rozvojovú pomoc bol po prvýkrát v roku 2007 vytvorený samostatný fond na poskytovanie urgentnej humanitárnej pomoci vo výške 10 miliónov Sk. Uvedený nástroj sa osvedčil, preto bola aj z rozpočtu MZV SR v roku 2008 vyčlenená rovnaká suma 10 miliónov Sk na urgentnú humanitárnu pomoc.

SR poskytla v roku 2008 humanitárnu pomoc obyvateľstvu Kirgizska, Kene, Myanmaru/ Barmy, Sudánu, Číny, Rumunska, Ukrajiny, Moldavska, Gruzínska, Haiti, Kuby a Palestíny v celkovom objeme 59,4 mil. Sk. Z uvedeného objemu bola priama materiálna pomoc poskytnutá zo zásob Ministerstva vnútra SR vo výške 49,4 mil. Sk. Priama finančná pomoc z programu Slovak Aid vo výške 10 mil. Sk bola poskytnutá prostredníctvom medzinárodných humanitárnych organizácií, resp. prostredníctvom veľvyslanectva SR v Nairobi (nákup a distribúcia potravín). ■

Potreba zabezpečenia adekvátnych a spoľahlivých dodávok energií sa priamo dotýka rozvoja krajiny, ale aj národnej a medzinárodnej bezpečnosti. Vývoj agendy energetickej bezpečnosti v uplynulom období nespochybiteľne potvrdil dôležitosť jej vonkajšieho, zahraničnopolitického rozmeru. Slovensko reagovalo na zmeny vonkajších aspektov domácej energetickej bezpečnosti vyhodnocovaním rizík energetickej bezpečnosti a eliminácie jednotlivých hrozieb. V súlade so svojím národným záujmom sa priebežne a aktívne zasadzovalo za efektívnejšiu vonkajšiu energetickú politiku EÚ, vychádzajúcu z rešpektovania bezpečnosti dodávok energetických surovín, bezpečnosti ich tranzitu i odberateľov.

## úsilie o diverzifikáciu zdrojov a trás

Pri rokovaní o klimaticko-energetickom balíčku a 3. energetickom balíčku, ktorý vytvorí budúci regulačný a *infraštruktúrny* rámec pre realizáciu cieľov energetickej politiky SR, sa nám podarilo spolu so skupinou podobne zmýšľajúcich krajín v EÚ presadiť zavedenie účinného a efektívneho vlastníckeho oddelenia vertikálne integrovaných energetických spoločností, ktoré zodpovedá potrebám SR.

SR sa trvalo usiluje na pôde EÚ, ale aj v rámci bilaterálnych vzťahov, o bezpečné zaistenie dodávok energonosičov z priestoru postsovietskych republík. Využívala na to všetky formáty rokovaní s partnermi. V záujme zabezpečenia stabilných energetických dodávok sa Slovensko v r. 2008 sústredilo na rozvoj bilaterálneho dialógu s Ruskom i Ukrajinou na politickej i expertnej úrovni.

SR rovnako ako EÚ sa vo svojej dlhodobej koncepcii usiluje o diverzifikáciu zdrojov a distribučných trás. Popri aktívnej účasti v dialógu EÚ–Rusko, ktoré predstavuje hlavného partnera SR v oblasti energetiky, sa SR zapájala do formovania iniciatív EÚ v energetike s perspektívnymi partnermi, disponujúcimi potenciálom rozvoja diverzifikácie energetických zdrojov a prepravných trás, a to ako v bilaterálnom, tak aj v multilaterálnom formáte. Strategické materiály EÚ v agende energetickej bezpečnosti i komunikácie EÚ s partnermi – Ruskom, Ukrajinou i krajinami Strednej Ázie – plne zohľadňovali pozície i záujmy SR.

SR bola aktívna pri vypracovaní Stratégie EÚ voči Strednej Ázii a aktívne pôsobila aj pri naplňaní priorít definovaných v tomto dokumente, o. i. aj v rámci energetického dialógu s krajinami Strednej Ázie. Oblasť Strednej Ázie

bude v budúcnosti zohrávať dôležitú úlohu pri zabezpečení dodávok a diverzifikácii zdrojov zemného plynu a ropy do priestoru EÚ. Slovensko sa zapojilo i do diskusií o možnosti prepravy kaspickej ropy cez SR. Priebežne boli vyhodnocované odborné i geopolitické aspekty problematiky, vrátane špecificky nového kontextu v súvislosti s rusko-gruzínskym konfliktom v auguste 2008.

## energetický dialóg

SR presadzovala a dostala tému energetickej bezpečnosti do programu všetkých bilaterálnych politických rokovaní, vrátane formátu V4 a EÚ. Slovensko v roku 2008 iniciovalo „energetický“ dialóg s regionálnymi partnermi (ČR, PR, MR, Rakúsko, Ukrajina) o otázkach energetickej dostatočnosti SR i regiónu, o alternatívnych zdrojoch i prepravných trasách energií.



3. zasadnutie Európskeho jadrového fóra, Bratislava, november 2008.

SR naďalej podporovala rozvoj bezpečného využívania jadrovej energie na mierové účely, ktorá svojim potenciálom umožňuje naplňovať ciele energetickej politiky EÚ a je dôležitým prvkom prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo. SR spolu s Českou republikou v roku 2008 hostili Európske jadrové fórum, ktoré prinieslo predovšetkým priestor pre otvorenú diskusiu o jadrovej energetike vo svetle aktuálnych výziev ako napr. klimatické zmeny či energetická bezpečnosť.

Na pôde MZV SR bola v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku a zastúpením Európskej komisie v SR zorganizovaná medzinárodná konferencia Spoločná energetická politika EÚ a energetická bezpečnosť SR II. ■





Guverér Národnej banky SR Ivan Šramko a člen Európskej komisie pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež Ján Figel' pri odhalení bronzovej plastiky Biatec pred budovou NB SR, december 2008.



# záujmy Slovenska v efektívnej Európskej únii

Rok 2008 bol z pohľadu fungovania Slovenskej republiky v Európskej únii poznačený pokračovaním úsilia o dosiahnutie ďalšej integrácie do európskych štruktúr.

Odstránením kontrol na vnútorných hraniciach EÚ na letiskách začiatkom roka 2008 zavrášilo Slovensko plnohodnotný vstup do Schengenskej zóny a naplnilo tak jeden zo svojich strategických cieľov. V roku 2008 sa Slovensku tiež podarilo splniť podmienky na vstup do eurozóny, čo bolo jednou z priorít slovenskej vlády. Toto úsilie bolo naplnené 1. januára 2009, keď sa Slovensko stalo 16. členom eurozóny a zároveň prvou krajinou Vyšehradskej skupiny a druhou krajinou stredovýchodnej Európy, ktorá sa stala členom eurozóny.

## energetika a klimatické zmeny

V roku 2008 pokračovala diskusia o zavedení spoločnej energetickej politiky EÚ. Bola dosiahnutá politická dohoda o 3. liberalizačnom balíku, ktorý ovplyvní oblasť vnútorného trhu s energiami. Problémom v rokovaní bolo vlastnícke oddelenie vertikálne integrovaných energetických spoločností.

Príprava klimaticko – energetického balíka patrila nielen medzi priority slovinského predsedníctva v Rade EÚ, ale bola najviditeľnejšou aktivitou počas francúzskeho predsedníctva v druhom polroku 2008. Na rokovaní o balíku opatrení presadzovala SR stanoviská v súlade so svojou energetickou a klimatickou politikou. Základným cieľom bolo vytvoriť také nástroje a prijať také riešenia, ktoré nebudú

mať negatívny vplyv na ekonomiku Slovenska. V úzkej spolupráci s krajinami, ktoré dosiahli významný pokles emisií v období rokov 1990 – 2005, sme pripravili kompromisný návrh, ktorý zohľadňoval vykonanú redukciu v tomto období (viac ako o 20 percent). Až na summite EÚ v decembri 2008 sa dosiahla dohoda, ktorá zobrala do úvahy zníženie emisií skleníkových plynov dosiahnuté v období rokov 1990 – 2005.

## ratifikácia Lisabonskej zmluvy

Prioritou Slovenskej republiky v EÚ aj v minulom roku bola reforma inštitúcií a orgánov únie. V roku 2008 takmer všetky členské krajiny ratifikovali Lisabonskú zmluvu, ktorá má novelizovať základné zmluvy EÚ. Po schválení tohto dokumentu v NR SR ho Slovensko ratifikovalo v júni 2008. Vzhľadom na negatívny výsledok referenda v Írsku a na ústavné námietky v Českej republike a Nemecku sa však zatiaľ nepodarilo zmluvu ratifikovať vo všetkých členských krajinách. Do konca roku 2009 sa očakáva odstránenie posledných prekážok na ceste k uvedeniu Lisabonskej zmluvy do života.

## východné partnerstvo

Európska susedská politika je jednou zo základných priorít zahraničnej politiky EÚ. Jej cieľom je vytvárať stabilné, bezpečné a prosperujúce prostredie aj v okolí Únie. Konflikt na južnom Kaukaze v auguste 2008 dal procesu transformácie východnej dimenzie Európskej susedskej



Guvernér Národnej banky  
SR Ivan Šramko  
a Jean-Claude Trichet,  
prezident Európskej  
centrálnej banky, Bratislava,  
september 2008.



politiky novú dynamiku, ktorá vyústila do predloženia koncepcie Východného partnerstva. SR patrí spolu s Poľskom, Švédskom, Českou republikou a krajinami Pobaltia medzi najviac angažované krajiny v prospech ambiciózneho Východného partnerstva.

Ide o posun od susedstva k partnerstvu a väčšiu pripravenosť zohľadniť špecifiká a dosiahnutý pokrok jednotlivých východných susedných krajín EÚ. Slovensko vníma Východné partnerstvo aj ako príležitosť pre vytvorenie spoločného ekonomického a hodnotového priestoru a celkovej modernizácie spoločnosti v partnerských krajinách na báze modelu EÚ.

### občania SR v inštitúciách únie

Od vstupu Slovenska do EÚ majú naši občania právo uchádzať sa o zamestnanie v inštitúciách EÚ. V záujme zabezpečenia informovanosti verejnosti vydalo ministerstvo zahraničných vecí v roku 2008 publikáciu adresovanú uchádzačom o zamestnanie v inštitúciách EÚ. Ďalším krokom v rámci komplexných aktivít ministerstva v oblasti posilnenia personálnej politiky v rámci európskych inštitúcií bolo zorganizovanie medzinárodnej konferencie na tému Slováci v inštitúciách EÚ. Cieľom týchto aktivít bolo priblížiť potencionálnym záujemcom podmienky pre úspešné absolvovanie vý-

berových konaní, ako aj následné reálne podmienky práce v inštitúciách Únie. V minulom roku počet slovenských občanov pôsobiacich v inštitúciách Únie prekročil číslo 600 osôb, pričom každý druhý pracoval v Európskej komisii. Pri zachovaní súčasného trendu, by SR mala do roku 2010 dosiahnuť stanovenú kvótu 279 pracovníkov v trvalom pracovnom pomere. V súčasnosti nie je problematické obsadzovanie postov ako takých, ale obsadzovanie postov stredného a vyššieho manažmentu.

### napĺňanie priorít SR v EÚ

EÚ ako supranacionálne združenie štátov tvorí komplexný systém formálnych a neformálnych vzťahov. SR sa v roku 2004 ocitla v centre týchto vzťahov, ktoré výrazne ovplyvniť prijatie Lisabonskej zmluvy. Vďaka náročnej príprave a postupnej integrácii Slovenska do Únie, priniesla aj enormná snaha slovenskej vlády konečné zrušenie hraníc Slovenska s ostatnými krajinami Únie ako aj zavedenie spoločnej meny euro. Pri personálnom a inštitucionálnom obsadzovaní pozícií v Európskej únii nebolo zatiaľ naše napredovanie také rýchle, ako by sme chceli a v budúcnosti zostane pre Slovensko prioritou predovšetkým obsadzovanie pozícií vo vyššom manažmente Únie. ■

## v záujme Slovenska aj Európy

Po podpise Lisabonskej zmluvy v decembri roku 2007 bola na rok 2008 plánovaná ratifikácia zmluvy vo všetkých členských štátoch. Lisabonská zmluva, ako nástroj zefektívnenia fungovania Únie prostredníctvom inštitucionálnych zmien, bola schválená ústavnou väčšinou v Parlamente Slovenskej republiky 10. apríla 2008. Následne 12. mája ratifikačné listiny podpísal prezident Ivan Gašparovič a boli doručené talianskej vláde. Bol to jasný politický signál voči ostatným partnerom v Európskej únii o odhodlaní Slovenska prispieť k adaptácii inštitúcií Únie na nové podmienky. Slovensko pokladá zmluvu za dobrú odpoveď na výzvy, ktorým bude Európska únia čeliť v budúcnosti.

Najzávažnejšou udalosťou roku 2008 v procese ratifikácie Lisabonskej zmluvy bol negatívny výsledok ratifikačného referenda v Írsku 12. júna 2008, v ktorom 53,4% hlasujúcich írskych voličov zmluvu zamietlo. V referende rezonovali hlavne témy ako strata národnej suverenity, budúcnosť tradičnej vojenskej neutrality, militarizácia Únie, harmonizácia daní, etické otázky v oblasti rodinného práva a pod. Napriek prvotnému neúspechu sa na vrcholnom politickom stretnutí EÚ v decembri 2008 našlo riešenie v podobe politickej dohody vo vzťahu

k Írsku v oblastiach a záväzkoch, ktoré ovplyvnili výsledky referenda. Umožní to realizovať druhý pokus o ratifikáciu na jeseň 2009.

Ratifikáciu okrem Írska zatiaľ neukončili ďalšie tri členské štáty Európskej únie – Česká republika, Nemecko a Poľsko, ktoré riešia ústavné námietky, resp. čakajú na riešenie spôsobu ratifikácie v Írsku. Možno očakávať, že zmluvu ratifikujú ešte pred jesenným írskym referendom. Cieľom je, aby Lisabonská zmluva nadobudla platnosť v závere roka 2009, ešte pred nástupom novej Európskej komisie do funkcie.

## nová a efektívnejšia EÚ

Lisabonská zmluva vzišla z rokovaní členských štátov Únie v roku 2007. Zakladajúce zmluvy (Zmluva o EÚ a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva) majú ostať v platnosti, ale v novelizovanom znení. Zmluva o založení Európskeho spoločenstva sa zároveň premenuje na Zmluvu o fungovaní EÚ. Lisabonská zmluva mení inštitucionálne usporiadanie Únie. Doterajšia trojpilierová štruktúra EÚ má byť zrušená, avšak osobitné postavenie v rozhodovacích procesoch si zachová spoločná zahraničná a bezpečnostná politika. Prvýkrát by tak EÚ nadobudla jednu právnu subjektivitu a Charta základných práv EÚ by sa stala právne záväznou.



Ratifikácia Lisabonskej zmluvy, Národná rada SR, 10. apríl 2008.



## stav ratifikácie Lisabonskej zmluvy k 31. decembru 2008

|     | Krajina        | Dátum odovzdania ratifikačného inštrumentu |
|-----|----------------|--------------------------------------------|
| 1.  | Malta          | 6. február 2008                            |
| 2.  | Maďarsko       | 6. február 2008                            |
| 3.  | Francúzsko     | 14. február 2008                           |
| 4.  | Rumunsko       | 11. marec 2008                             |
| 5.  | Slovinsko      | 24. apríl 2008                             |
| 6.  | Bulharsko      | 28. apríl 2008                             |
| 7.  | Rakúsko        | 13. máj 2008                               |
| 8.  | Dánsko         | 29. máj 2008                               |
| 9.  | Lotyšsko       | 16. jún 2008                               |
| 10. | Portugalsko    | 17. jún 2008                               |
| 11. | Slovensko      | 24. jún 2008                               |
| 12. | Veľká Británia | 16. júl 2008                               |
| 13. | Luxembursko    | 21. júl 2008                               |
| 14. | Taliansko      | 8. august 2008                             |
| 15. | Grécko         | 12. august 2008                            |
| 16. | Cyprus         | 26. august 2008                            |
| 17. | Litva          | 26. august 2008                            |
| 18. | Holandsko      | 11. september 2008                         |
| 19. | Estónsko       | 23. september 2008                         |
| 20. | Fínsko         | 30. september 2008                         |
| 21. | Španielsko     | 8. október 2008                            |
| 22. | Belgicko       | 15. október 2008                           |
| 23. | Švédsko        | 10. december 2008                          |

V inštitucionálnej oblasti sa plánujú viaceré zmeny. V dôsledku uplatnenia Lisabonskej zmluvy sa Európska rada stane samostatnou inštitúciou so stálym predsedom, voleným na obdobie 2,5 roka. Rotujúce predsedníctva v Rade EÚ zmluva nahrádza spoločnými tímovými predsedníctvami troch štátov na obdobie 18 mesiacov. Predseda Európskej komisie by mal byť volený Európskym parlamentom na obdobie 5 rokov. Zmluva zakladá novú funkciu vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, ktorý má byť zároveň podpredsedom Európskej komisie a predsedáť pravidelným rokovaniam ministrov zahraničných vecí. Vysoký predstaviteľ by sa pri plnení

svojich úloh mal opierať o novovytvorenú Európsku službu pre vonkajšiu činnosť.

Spolurozhodovacia procedúra sa podľa plánov má stať štandardnou legislatívnou procedúrou, čím sa posilní postavenie Európskeho parlamentu a rozšíri sa jeho dosah na väčší počet legislatívnych oblastí. Počet poslancov Európskeho parlamentu by sa mal zmeniť na 754 vrátane jeho predsedu. V dôsledku prijatia Lisabonskej zmluvy by sa mal zmeniť spôsob hlasovania v Rade EÚ. Princíp váženého hlasu jednotlivých krajín v Rade EÚ zmluva nahrádza dvojitou väčšinou (65% občanov a 55% členských štátov). Zároveň národné parlamenty by mali získať možnosť priamo kontrolovať súlad legislatívnych návrhov Európskej komisie s dodržiavaním princípu subsidiarity. Sprehľadní sa rozdelenie právomocí medzi EÚ a členskými štátmi. Návrh zmluvy zavádza možnosť vystúpenia z EÚ, ktorá doteraz nebola legislatívne upravená. Pôvodne sa v návrhu Lisabonskej zmluvy od roku 2014 predpokladalo aj zníženie počtu členov Európskej komisie, avšak v záujme súhlasu Írska so zmluvou sa od tejto úpravy ustúpilo a každý členský štát bude aj naďalej môcť nominovať svojho komisára.

## úsilie Slovenska a jeho prínos

Slovensko zmluvu ratifikovalo a podporilo pokračovanie ratifikácie v ďalších krajinách aj v čase, keď okolnosti neboli prijatiu zmluvy naklonené. Lisabonská zmluva podľa nášho názoru prináša reformy, ktoré Únii umožnia lepšie a pružnejšie reagovať na zmeny na medzinárodnej scéne. A to aj v prípade rozšírenia Únie o ďalších členov, ktoré je takisto prioritou našej zahraničnej politiky. Slovensko ako menšia krajina Únie potrebuje pre svoj rozvoj medzinárodné prostredie s jasnými pravidlami a partnerskú medzinárodnú spoluprácu. Lisabonská zmluva by prispela k vytvoreniu takéhoto prostredia vo vnútri Európskej únie. Kľúčovým pre Slovensko bude – na udržanie rovnováhy medzi prerozdeľovaním kompetencií a uplatňovaním princípu subsidiarity – práve správna implementácia Lisabonskej zmluvy. ■

## vstup SR do eurozóny

Dňa 1. januára 2009 sa SR stala v poradí už šestnástym členským štátom eurozóny. Zavedeniu novej meny na Slovensku predchádzali potrebné reformné opatrenia, náročné rokovania a široká informačná kampaň.

Pozitívne hodnotenie pripravenosti SR na vstup do eurozóny predložila Európska komisia vo svojej Konvergenčnej správe o SR dňa 7. mája 2008. Správa Európskej komisie potvrdila, že SR spĺňa požiadavky na prijatie eura a súčasne odporučila Rade, aby SR prijala za člena eurozóny. Európska rada dňa 19. júna 2008 prerokovala Konvergenčnú správu Európskej komisie a Európskej centrálnej banky o SR a odsúdila prijatie SR za člena eurozóny.

Rada pre hospodárske a menové záležitosti (ECOFIN) na svojom zasadnutí dňa 8. júla 2008 v Bruseli prijala rozhodnutie o zavedení eura na Slovensku, vrátane stanovenia konverzného kurzu na úrovni 1€ = 30,1260 SKK.

V rámci príprav na zavedenie novej meny prebiehala na Slovensku dlhodobá intenzívna informačná kampaň, ktorej cieľom bolo informovať slovenských občanov o zvlhade, ochranných prvkoch a postupe zavedenia eurových bankoviek a mincí.

## čo očakáva SR od vstupu do eurozóny?

Spoločná mena bude mať veľa pozitívnych dopadov na ekonomiku SR – euro na Sloven-

sku podporí stabilné ekonomické prostredie, zavedie zjednodušenie a zlacnenie finančných transakcií, zlepši dostupnosť úverov, zjednoduší platobný styk, umožní lepšie porovnanie cien a odstráni kurzové riziko. Dodržiavanie maastrichtských kritérií bude pozitívne vplyvať na dlhodobú udržateľnosť verejných financií v SR. Spoločná mena tiež umožní omnoho väčšiu ochranu pred špekulatívnymi operáciami na finančných trhoch.

Od zavedenia spoločnej meny očakávame nárast priamych zahraničných investícií, ako aj zintenzívnenie obchodnej výmeny s krajinami eurozóny. Podstatnou výhodou bude stabilita spoločnej meny, ktorá už nebude natoľko závislá od okolitých mien. Euro takto podporí makroekonomickú stabilitu SR. V súčasnosti je národnou menou v šestnástich krajinách eurozóny a so súhlasom Európskeho spoločenstva je euro legálnym platidlom aj v niektorých krajinách, ktoré nie sú členmi EÚ.

Dôvera v euro v medzinárodnom obchode zaznamenáva rastúci trend. Stabilná mena je veľmi dôležitá pre krajiny ako SR, ktorá má jednu z najotvorenejších ekonomík. Spoločná mena krajiny eurozóny omnoho lepšie chráni pred dôsledkami ekonomických šokov – napr. ropné šoky, finančné krízy na svetových trhoch a pod. Spoločnú menu ocenia najmä občania SR, ktorí si budú môcť ceny na Slovensku porovnať s cenami v iných krajinami eurozóny. Aj cestovanie a pobyt v zahraničí budú s novou menou pre Slovákov jednoduchšie.

Slovensko prijatím eura splnilo jednu z po-



Silvestrovská oslava príchodu nového roku a zavedenia eura na Slovensku 1. januára 2009 na Hlavnom námestí v Bratislave. Slovensko sa úderom polnoci stalo 16. členom eurozóny.

Poslanec NR SR Milan Urbáni, guvernér NBS Ivan Šramko, minister SR Ján Počiatek, podpredseda ECB Lucas Papademos a ministerka hospodárstva, priemyslu a zamestnanosti Francúzska Christine Lagardeová, komisár pre ekonomické a menové záležitosti Joaquín Almunia a komisár EK pre vzdelávanie, kultúru a mládež Ján Figel' počas euroosláv 8. júla 2008 v Bruseli.



žiadaviek Zmluvy o prístupí SR do EÚ a tým potvrdilo, že je dôveryhodným členom EÚ a zodpovedným partnerom, ktorý si plní svoje záväzky.

## klimaticko – energetický balík

Problematica zmeny klímy a s tým spojené otázky energetiky dominovali v roku 2008 medzinárodnopolitickým debatám. Politická dohoda o klimaticko-energetickom balíku dosiahnutá v decembri 2008 v rámci EÚ zabezpečí plnenie ambiciózných záväzkov EÚ v tejto oblasti. Prijaté opatrenia značne ovplyvnia budúci vývoj nielen európskej, ale aj slovenskej ekonomiky. Pri rokovaníach týkajúcich sa prijatých záväzkov v oblasti energetiky a klímy, najmä pokiaľ ide o cieľ znížiť do roku 2020 emisie skleníkových plynov o 20 %, bolo pre SR kľúčové, že ER akceptovala štruktúru i filozofiu slovenského návrhu na dodatočnú redistribúciu emisných povoleniek a vytvorila pre 9 člen-

ských štátov dodatočnú kategóriu vo výške 2 %. Návrh tak zohľadňuje aj úsilie členských štátov EÚ pri znižovaní emisií skleníkových plynov vykonané v rokoch 1990 – 2005.

Prijatie klimaticko-energetického balíka umožní EÚ zohrávať vedúcu úlohu v boji proti zmene klímy na medzinárodnej úrovni a pomôže pripraviť kredibilnú spoločnú pozíciu európskej 27 na rokovania zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy. Cieľom rokovaní, ktoré sa uskutočnia v decembri 2009 v Kodani, je dosiahnuť globálnu dohodu o redukcii emisií skleníkových plynov po roku 2012, keď sa skončí platnosť Kjótskeho protokolu.

## energetická politika

V priebehu roku 2008 sa viac deklaratívne ako reálne diskutovalo o zavedení spoločnej energetickej politiky EÚ. V rámci zložitých vzťahov s hlavnými dodávateľmi energetických zdrojov, predovšetkým dodávok z Ruskej federácie, sa



Olga Algayerová,  
štátna tajomníčka MZV SR

## zavedenie eura na slovensku

### ■ Čím môže podľa Vás slovenský vstup do eurozóny inšpirovať susedné krajiny?

V čase globálnej finančnej krízy je zavedenie eura stabilizačným faktorom a prakticky sú vylúčené kurzové riziká, ktorým v súčasnosti čelia Česká republika, Poľsko, Maďarsko a iné krajiny. Obchodní partneri SR budú mať oveľa predvídavejšie finančné prostre-

die ako v prípade vlastnej slovenskej meny. Dôvera v euro v medzinárodnom obchode zaznamenáva rastúci trend a stabilná mena je veľmi dôležitá pre SR, ktorá má značne otvorenú ekonomiku.

SR môže pomáhať iným krajinám s odovzdávaním svojich skúseností pri zavedení eura, podobne ako Slovensko konzultovalo svoje kroky s viacerými členmi eurozóny, najmä so Slovinskom, ktoré zaviedlo euro k 1. januáru 2007.



však stále častejšie začalo hovoriť o potrebe energetickej bezpečnosti ako o treťom pilieri energetiky. Zabezpečovanie energetickej bezpečnosti v rámci EÚ by tak malo prebiehať smerom k diverzifikácii zdrojov a trás a v súlade s princípmi solidarity a jednoty EÚ.

V nadväznosti na politiku EÚ v oblasti energetiky prijala vláda SR dňa 15. októbra 2008 Stratégiu energetickej bezpečnosti SR. Stratégia stanovuje niekoľko hlavných priorít SR v tejto oblasti.

Jednou z nich je pokračovanie vo využívaní jadrovej energetiky v rámci energetického mixu s cieľom zabezpečiť sebestačnosť SR vo výrobe elektriny. Tento cieľ SR úspešne splnila, keď kontinuálne obhajovala a presadzovala využívanie jadrovej energetiky ako prostriedku na dosiahnutie svojich cieľov. V roku 2008 sme obdržali súhlas Európskej komisie k dostavbe 3. a 4. bloku Jadrovej elektrárne v Mochovciach. SR zároveň obhajovala vytváranie vhodných podmienok aj pre ďalší rozvoj jadrovej energetiky na Slovensku.

V oblasti vnútorného trhu s energiami podporila SR presadenie zmeny v návrhu 3. liberalizačného balíčka. Zásadným problémom počas rokovaní bolo vlastnícke oddelenie vertikálne integrovaných energetických spoločností. V súlade s energetickou politikou SR boli ustanovenia o nezávislom prevádzkovateľovi prepravnej siete zapracované ako nová kapitola do návrhu smernice o zemnom plyne a smernice o elektrine.

## lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť 2008 – 2010

Finančná kríza a spomalenie hospodárskeho rastu podčiarklo význam Lisabonskej stratégie ako súboru nástrojov na posilnenie ekonomického rastu a odolnosti ekonomík voči vonkajším a vnútorným otrasom. V roku 2008 sme vstúpili do nového trojročného cyklu Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť na



Komisár Ján Figel' počas otvorenia výstavy Od slovenskej koruny k euru, pri príležitosti stanovenia konverzného kurzu slovenskej koruny v Bruseli, júl 2008.

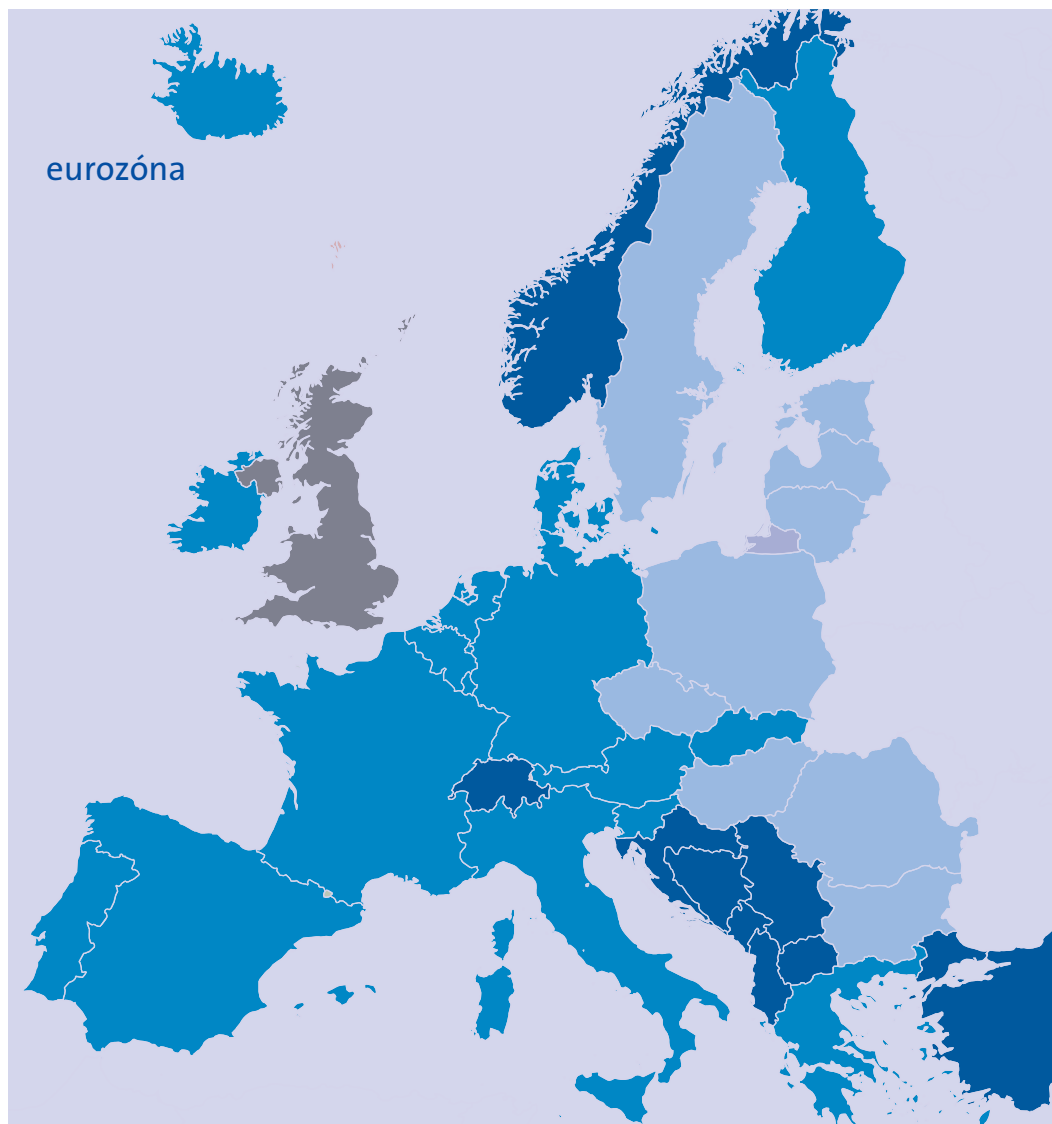
roky 2008 – 2010. SR v októbri 2008 predložila Európskej komisii svoj nový Národný program reforiem do roku 2010. Program vychádza z Modernizačného programu Slovensko 21, ktorý vláda schválila v júni 2008 a doterajších štyroch prioritných oblastí: výskum, vývoj a inovácie, vzdelávanie, zamestnanosť a podnikateľské prostredie, ku ktorým bola po jarnom zasadnutí Európskej rady v roku 2007 priradená ďalšia priorita – energetika a zmena klímy.

EÚ je významným globálnym hráčom vďaka svojej ekonomike, pričom hlavným zdrojom stabilizačnej úlohy EÚ je jej prosperita a hospodárska sila. V zložitej ekonomickej situácii uplynulého roku bolo potrebné klásť dôraz na rozvoj ľudského kapitálu, podporu vzdelania, výskumu, vývoja a na uvoľnenie všetkých rezerv vnútorného trhu. Prioritou bolo najmä odstránenie bariér, ktoré bránia plnému využitiu štyroch základných slobôd, osobitne slobody voľného pohybu pracovných síl. V roku 2008 slovenská diplomacia preto naďalej presadzo-

### ■ Ako ste vnímali pri rokovaníach o vstupe SR do eurozóny záujem partnerov o prijatie eura na Slovensku?

Inštitúcie EÚ pristupujú k hodnoteniu každej krajiny usilujúcej sa o zavedenie spoločnej meny euro veľmi striktné a vyžadujú maximálne plnenie všetkých maastrichtských kritérií. Krajina pripravujúca sa na prijatie eura musí presvedčiť, že je schopná maastrichtské kritériá nielen dosiahnuť,

ale naďalej plniť udržateľným spôsobom. Vláda SR v tomto smere vyvíjala maximálne úsilie pri všetkých rokovaníach so zahraničnými partnermi k problematike nášho vstupu do eurozóny. Partneri pri rokovaníach pozitívne vnímali úsilie SR o splnenie požadovaných kritérií a tak odsúhlasili pripravenosť SR na vstup do eurozóny v stanovenom termíne k 1. januáru 2009. ■



- členské štáty EÚ, ktoré prijali euro
- členské štáty EÚ s osobitým postavením
- členské štáty EÚ, pre ktoré platí výnimka
- nečlenské krajiny EÚ

vala zrušenie pretrvávajúcich prechodných období, pričom prišlo k zrušeniu prechodných opatrení zo strany Francúzska. Dánsko koncom roku 2008 avizovalo, že zruší prechodné opatrenia na voľný pohyb pracovníkov k 1. máju 2009. Voči občanom SR prechodné opatrenia okrem Dánska naďalej uplatňuje Belgicko, Nemecko a Rakúsko.

## migrácia

Ministerstvo zahraničných vecí venovalo problematike migrácie sústredenú pozornosť, rešpektujúc pritom plne skutočnosť, že je len jedným z trojice ústredných orgánov štátnej správy, ktoré sa podieľajú na riadení migrácie, čo je dané prierezovým charakterom migračnej politiky (Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, MZV SR).

Migrácia a jej narastajúci význam z pohľadu SR boli zohľadnené aj pri definovaní stratégie rezortu zahraničných vecí. Jedným z dlhodobých strategických cieľov sa stalo „Regulovať migráciu v súlade so záujmami SR“. So zámerom naplňať uvedený cieľ pokračovali koordinačné aktivity MZV SR najmä vo vzťahu k EÚ, ale aj k posilňovaniu migračných aspektov pri poskytovaní rozvojovej pomoci a usmerňovaní legálnych migračných tokov v súlade s požiadavkami trhu práce. Tieto aktivity boli dynamizujúcim prvkom riadenia migrácie na Slovensku. MZV SR v roku 2008 aktívnym spôsobom participovalo na príprave viacerých kľúčových podujatí v oblasti migrácie vrátane Globálneho fóra pre migráciu a rozvoj (27. – 30. októbra 2008, Manila) a II. Euro-africkej ministerskej konferencie o migrácii a rozvoji (25. november 2008, Paríž). ■

Viac na:  
[www.euromena.sk](http://www.euromena.sk),  
[www.euro.gov.sk](http://www.euro.gov.sk)

Pre Slovenskú republiku predstavovala Európska susedská politika (ENP) aj v roku 2008 jednu z kľúčových oblastí záujmu zahraničnej a bezpečnostnej politiky Európskej únie. Počas prvého polroka sa pozornosť Únie zamerala predovšetkým na naštartovanie novej etapy vzťahov s južnými susedmi.

## únia pre Stredomorie

Francúzske predsedníctvo v druhom polroku potom inaugurovalo na summit so stredomorskými krajinami novú politiku EÚ: Únia pre Stredomorie. Slovensko víta najmä zapojenie celej EÚ do iniciatívy, jej orientáciu na konkrétne projekty, ktoré by mali priniesť hmatateľné výsledky tak pre krajiny Únie, ako aj stredomorských partnerov. Únia pre Stredomorie je iniciatívou, ktorú Slovenská republika podporuje, pretože okrem iného v širšom kontexte prispieva k naplneniu blízkovýchodného mierového procesu. Slovensko bude hľadať možnosti aktívneho zapojenia sa do Únie pre Stredomorie

## rozvoj východnej dimenzie ENP

Pozornosť Slovenskej republiky sa však aj v minulom roku upierala predovšetkým na rozvoj východnej dimenzie európskej susedskej politiky. Spolu s podobne zmyšľajúcimi krajinami, využívajúc aj formát spolupráce V4, bolo vygenerované množstvo myšlienok ako ďalej motivovať východných susedov a EÚ pre stále užšie a ambicióznejšie partnerstvo. V bilaterálnom kontexte predstavuje dôležitý medzník dohovor o politickom smerovaní novej dohody medzi EÚ a Ukrajinou. Slovensko pokladá za dôležité, že sa podarilo dohodnúť jej východiskové parametre. Samotný budúci názov Asociačná dohoda indikuje vyššiu mieru ambícií vo vzájomných vzťahoch. Slovenská diplomacia sa zasadzovala, aby sa budúca asociačná dohoda dotkla aj možnosti vývoja vzťahov smerujúcich k prípadnému budúcemu členstvu Ukrajiny v EÚ. Podobne Slovensko podporilo aj začatie rokovaní o posilnenej novej partnerskej dohode s Moldavskom.

Čo sa týka východnej dimenzie politiky susedstva EÚ, dôležitý krok predstavovalo predloženie poľsko-švédskej iniciatívy východného partnerstva, ktorá nadviazala na predchádzajúce diskusie V4 s podobne zmyšľajúcimi krajinami, predovšetkým Litvou, Estónskom a Lotyšskom. Aj preto Slovensko patrilo medzi krajiny, ktoré sa na rokovaniach Európskej rady

v júni 2008 jednoznačne postavili za iniciatívu, ktorá rozširuje bilaterálny charakter východnej dimenzie susedskej politiky, prehĺbuje ho a dopĺňa o regionálny rozmer.

Augustové udalosti na južnom Kaukaze potvrdili nevyhnutnosť prehĺbiť a zintenzívniť východnú dimenziu Európskej susedskej politiky na báze predloženého konceptu Východného partnerstva. Slovensko sa zasadzovalo za urýchlenie formalizácie iniciatívy a za to, aby prvý variant vypracovala Európska komisia ešte pred koncom roku. V tomto zmysle v októbri a novembri slovenská diplomacia intenzívne komunikovala s podobne zmyšľajúcimi krajinami, východoeurópskymi partnermi, ako aj s Európskou komisiou s cieľom podporiť ambiciózne a motivujúci dokument o Východnom partnerstve. Slovensko sa zasadzovalo najmä za hospodársku a sektorálnu integráciu partnerských krajín s EÚ prostredníctvom novej generácie asociačných zmlúv a akčných plánov smerujúcich k zóne voľného obchodu, k mobilite a vízii bezvízového styku medzi EÚ a východnými susedmi. Celková modernizácia, podpora reforiem, prehĺbenie demokratizácie a riešenie zmrazených konfliktov, otvorenosť k tretím



Skupinová fotografia pri príležitosti konania konferencie ministrov zahraničných vecí členských krajín Európskej únie a stredomorských krajín, Marseille, november 2008.

krajinám, podpora regionálnej súdržnosti a realizácia projektov v oblastiach kľúčového záujmu (energetika, infraštruktúra, malé a stredné podnikanie) boli základné parametre, ktoré sme presadzovali spolu s partnermi. Dokument, ktorý 3. decembra 2008 predložila Európska komisia, naplnil očakávania Slovenskej republiky. Predsedníctvo Českej republiky v prvom polroku 2009 zaradilo Východné partnerstvo medzi svoje priority, čo predstavuje veľkú šancu pre sľubné a úspešné rozbehnutie posilnenej politiky východného susedstva EÚ. ■



Slovensko v roku 2008 pokračovalo v pozitívnej tendencii zvyšovania zastúpenia svojich občanov v inštitúciách Európskej únie. Okrem mnohých iných aspektov zvýšilo tak aj v minulom roku svoj priamy vplyv na aktivity inštitúcií Únie zabezpečením vyššej informovanosti, pracovnej väzby a následnou možnosťou využiť tieto kontakty na domácej pôde. Národné záujmy Slovenska môžu byť tak aj naďalej priamo tlmočené na konkrétnych miestach v rámci európskych štruktúr.

Dôležitú úlohu pri posilnení personálneho zastúpenia Slovákov v inštitúciách EÚ zohrávajú v rámci orgánov štátnej administratívy viacerí aktéri. Úrad vlády Slovenskej republiky



Minister zahraničných vecí Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska David Miliband a hostia v besede so študentami Fakulty medzinárodných vzťahov EU na tému Výzvy pre zahraničnú politiku v Európe, Bratislava, október 2008.

a ministerstvo zahraničných vecí v spolupráci so Stálym zastúpením SR pri EÚ v Bruseli vzájomne koordinujú prepojenie jednotlivých národných orgánov s európskymi inštitúciami pri zabezpečovaní jednotlivých krokov, ktoré umožnia kvalitnejšiu prípravu slovenských občanov na prácu v európskych inštitúciách a zabezpečia informovanosť záujemcov o pracovných možnostiach.

## slováci v Bruseli

Nárast zastúpenia slovenských občanov v európskych inštitúciách počas roka 2008 mal podobný trend ako v predchádzajúcich obdobiach a tento vývoj možno pokladať za úspešný. Celkový počet slovenských občanov pôsobiacich v inštitúciách EÚ na rôznych postoch má permanentne tendenciu rastu. Ku koncu roka 2008 pôsobilo v Európskej komisii na stálych a dočasných postoch 306 našich občanov.

Zatiaľ sa teda Slovensku úspešne darí naplňovať kvótu stanovenú Európskou komisiou, t. j. 279 stálych postov, ktoré by SR mala obsadiť do roku 2010. Po tomto roku bude prednostne obsadzovanie postov v rámci Európskej komisie pre nové členské krajiny zrušené.

Z pohľadu Slovenska je funkčná úroveň personálneho zastúpenia významnejším ukazovateľom úspešnosti v porovnaní s celkovým počtom obsadených postov v štruktúrach európskych inštitúcií. Je zrejmé, že administratívni pracovníci a ich asistenti zreteľne zlepšujú imidž domovskej krajiny. Zastúpenie Slovákov na najvyšších postoch v rámci generálnych riaditeľstiev nie je však zatiaľ také početné ako na nižších úrovniach. Práve do tejto oblasti sústreďujú SR svoje úsilie aj v ďalšom období.

Náš dlhodobý záujem o získanie vyššieho počtu zastúpenia občanov v inštitúciách EÚ naráža na nedostatočný záujem kvalitných kandidátov o získanie postov stredného a najmä vyššieho manažmentu v Európskej komisii i v ďalších európskych inštitúciách.

Naši občania sú svojimi vedomosťami schopní hravo konkurovať kandidátom z iných členských krajín, majú však obavy prihlásiť sa do verejne publikovaných konkurzov alebo sa uchádzajú o také miesta, ktoré nezodpovedajú ich reálne absolvovanej odbornej praxi. Tento paradox však možno bez problémov eliminovať, keď kandidáti reálne dokážu ohodnotiť svoje pozitívne a prípadne aj svoje menej priaznivé kvality.

## celkové zastúpenie slovenských občanov v EK

| rok  | celkový počet | z toho: |       |       |       |
|------|---------------|---------|-------|-------|-------|
|      |               | žien    | %     | mužov | %     |
| 2004 | 64            | 45      | 70,31 | 19    | 29,69 |
| 2005 | 128           | 89      | 69,53 | 39    | 30,47 |
| 2006 | 177           | 124     | 70,06 | 53    | 29,94 |
| 2007 | 264           | 174     | 65,91 | 90    | 34,09 |
| 2008 | 306           | 202     | 66,01 | 104   | 33,99 |



Premiér SR Robert Fico,  
minister zahraničných vecí  
SR Ján Kubiš a veľvyslanec  
SR pri Európskej únii Maroš  
Šefčovič počas summitu EÚ  
19. júna 2008 v Bruseli.

Čo sa týka pozície národného experta, v rámci Európskej komisie pracovalo v roku 2008 na takomto poste celkovo 1108 pracovníkov, z toho desať nových členských krajín obsadilo 161 miest. Slovensko malo v tejto pozícii 17 národných expertov, ktorých posielajú na zmieňované posty priamo ich zamestnávateľia, teda inštitúcie a orgány štátnej správy Slovenskej republiky. Lepšie umiestnenie národných expertov dosiahlo spomedzi 10 nových krajín len Maďarsko (44), Poľsko (37) a Litva (18).

### investícia do budúcnosti

Významným nástrojom pre trvalé posilňovanie personálneho zastúpenia Slovenska v inštitúciách EÚ sú aktivity orientované na kontinuálnu prípravu kandidátov na pôsobenie v inštitúciách Únie. Počas roku 2008 sa preto realizovala implementácia Národného projektu vzdelávania pre prípravu záujemcov o prácu vo verejnej správe. Projekt bol hradený z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu a na jeho implementácii sa zúčastnilo niekoľko sto frekventantov. Okrem toho sa ďalej robia vzdelávacie aktivity v spolupráci s ďalšími slovenskými inštitúciami z oblasti štátnej správy, z akademickej oblasti a z radov mimovládnych organizácií.

S cieľom priblížiť fungovanie bruselskej ad-

ministratívy odborníkom, ktorí v slovenských podmienkach zodpovedajú za oblasť personálnej politiky na úrovni ústredných orgánov štátnej správy, sa v novembri 2008 uskutočnila pracovná návšteva riaditeľov osobných úradov ústredných orgánov štátnej správy v inštitúciách EÚ.

V záujme zabezpečenia informovanosti verejnosti vydalo MZV SR v roku 2008 publikáciu adresovanú uchádzačom o zamestnanie v inštitúciách Únie nazvanú Slováci v inštitúciách EÚ – prax a skúsenosti. Cieľom publikácie je priblížiť potencionálnym záujemcom podmienky pre úspešné absolvovanie výberových konaní, ako aj následné reálne podmienky práce v inštitúciách EÚ.

Ďalším krokom v rámci komplexných aktivít ministerstva zahraničných vecí v posilňovaní personálnej politiky v rámci európskych inštitúcií bolo zorganizovanie medzinárodnej konferencie Slováci v inštitúciách Európskej únie za účasti Davida Bearfielda, riaditeľa EPSO (European Personnel Selection Office). Cieľom konferencie bolo informovať širokú občiansku a odbornú verejnosť o možnostiach zamestnať sa v inštitúciách EÚ, o podmienkach výberových konaní a o pripravovanej metodike náboru uchádzačov, ktorú EPSO postupne zavádza do praxe. ■





Predseda Národnej rady Slovenskej republiky Pavol Paška otvára výstavu fotografií Ladislava Bielika „August 1968“ na pôde Helsinskej univerzity v prítomnosti podpredsedu Parlamentu Fínskej republiky Johannesa Koskinena, apríl 2008.



# služba občanom a Slovensko otvorené svetu

Medzi základné a trvalé zahranično-politické ciele SR patrí zabezpečenie a poskytnutie pomoci slovenským občanom, ktorí sa v zahraničí ocitli v núdzi, ako aj pri vybavovaní osobných záležitostí vo vzťahu k slovenským orgánom. Konečným adresátom zahraničnej politiky sú v oboch prípadoch občania Slovenskej republiky.

Prioritou bolo v tomto smere zabezpečenie hladkého zapojenia sa do schengenskej spolupráce a plnenie úloh vyplývajúcich zo vstupu SR do schengenského priestoru, dosiahnutie zrušenia príp. uľahčenia vízového režimu voči slovenským občanom, zlepšenie komunikácie s verejnosťou, zabezpečenie väčšej informovanosti verejnosti o konzulárnych službách a zabezpečovanie kvalitného a primerane vyškoleného konzulárneho personálu na našich zastupiteľských úradoch v zahraničí.

Významnú úlohu v procese skvalitňovania služieb našim občanom zohráva Stredisko pomoci a služieb občanom, ktoré začalo svoju činnosť v júni 2008.

Rok 2008 bol veľmi významným z hľadiska pripomenutia významných historických a kultúrnych výročí. Išlo predovšetkým o 40. výročie invázie vojsk Varšavskej zmluvy do Československa v roku 1968 a 90. výročie vzniku Československej republiky, ale aj napríklad 100.

výročie narodenia kľúčovej osobnosti modernej slovenskej hudobnej kultúry Eugena Suchoňa. V tomto smere bola mimoriadne aktívna naša kultúrna diplomacia, ktorá pri tejto príležitosti pripravila množstvo podujatí v sieti Slovenských inštitútov, ale aj prostredníctvom programov výstav či koncertov, ktoré pripravili naše zastupiteľské úrady v miestach svojej pôsobnosti.

Upevňovanie vzťahov s tradičnými slovenskými komunitami vo svete je integrálnou súčasťou práce MZV SR. Aj v roku 2008 sa výrazne rozvíjala naša spolupráca s početnými krajan-skými združeniami a spolkami po celom svete. Významné postavenia v tejto problematike majú honorárni konzuli. Ako konkrétny výraz posunu akcentov v spolupráci s nimi bolo na MZV zriadené samostatné oddelenie, pričom sa tiež uskutočnilo 5. celosvetové stretnutie honorárnych konzulov.

V októbri 2008 sa uskutočnila prvá prezentácia tvoriaceho sa Diplomatického múzea, čím vstúpili práce na tomto projekte do svojej finálnej fázy.

Úspešne sa rozvíjala spolupráca MZV s mimovládny sektorom, pričom akčné kroky sa sústreďovali hlavne na finančnú podporu konkrétnych projektov a spoluprácu pri organizovaní odborných stretnutí, seminárov či konferencií. ■

**P**o vstupe Slovenska do Európskej únie, NATO a po pripojení sa k schengenskému priestoru, po postupnom otváraaní pracovného trhu EÚ a vzhľadom na zlepšujúcu sa ekonomickú situáciu obyvateľstva, sa zintenzívnilo cestovanie a turistika a pokračovala pracovná migrácia slovenských občanov. Vzástol objem služieb, ktoré ministerstvo zahraničných vecí poskytuje našim občanom v zahraničí prostredníctvom našich veľvyslanectiev, generálnych konzulátov a honorárnych konzulátov. Ich význam rastie, lebo sú miestom prvého kontaktu pri riešení požiadaviek, mimoriadnych situácií a pre získanie konzulárnych informácií.

## štáty Únie si pomáhajú

Ochranou občanov sa zaoberajú i inštitúcie Európskej únie. Rámec pre konzulárnu spoluprácu v situáciách, v ktorých je ohrozená bezpečnosť občanov Únie, upravuje dokument z roku 2006 nazvaný Usmernenia o konzulárnej ochrane občanov EÚ v tretích krajinách. Tento dokument nie je síce záväzný, ale členské štáty sa ním riadia – určuje konkrétne postupy a zásady spolupráce zastupiteľských úradov v tretích krajinách s cieľom pomôcť občanom Únie a zabrániť škodám príp. inému zlyhaniu v prípade konzulárnej krízy.

Ďalším dôležitým dokumentom je Konceptia vedúceho štátu, ktorá bola na pôde EÚ prijatá v r. 2007. Konceptia stanovuje zásady určenia štátu, resp. jeho zastupiteľstva, ktorý zabezpečí

ochranu všetkým občanom Únie na území štátu, kde má zastúpenie len malý počet členských štátov, prípadne tam nemá zastúpenie žiadny členský štát EÚ. Zároveň stanovuje kompetencie takto určeného zastupiteľstva a zásady spolupráce s ostatnými štátmi v prípade poskytovania konzulárnej ochrany.

Každý občan Únie má na území krajiny, v ktorej jeho domovský štát nemá zastúpenie, právo na ochranu zo strany diplomatických alebo konzulárnych orgánov ktoréhokoľvek členského

Vážený pán doktor,

chcem požiadať o vyjadrenie pochvaly pracovníkom nášho konzulátu v Holandsku (Den Haag) osobitne páňovi Klímovi, ktorí mi pomohli vystaviť nové cestovné doklady po ich odcudzení. Od prvého telefonátu z Amsterdamu som po 2 hodinách a 30 minútach odchádzal z konzulátu s náhradným cestovným dokladom s hrdosťou, že som Slovák a nemusím ako Američan čakať 8 – 24 hodín. Takto majú vyzeráť služby pre našich občanov v zahraničí.

Ďakujem Vám za porozumenie a verím, že nájdete správnu formu ako menovaný konzulát oceniť.

S pozdravom

Doc. Trandžík  
Nitra

štátu za rovnakých podmienok. Táto zásada je obsiahnutá v čl. 20 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

## štvrt' milióna občanov SR v zahraničí

V zahraničí podľa odhadov žije a pracuje cca 250 000 občanov Slovenska, a to predovšetkým v členských krajinách Únie. Zastupiteľské úrady SR riešia množstvo prípadov súvisiacich s ich zamestnávaním a poskytujú nevyhnutnú asistenciu pri problémoch s pobytom a s návratom domov.

Cieľom MZV SR je zlepšovať konzulárnu službu tak, aby občanom bola v prípade potreby poskytnutá kvalitná starostlivosť a aby boli včas zabezpečené ich práva a záujmy. Kompetentnými na poskytovanie takejto pomoci boli, sú a naďalej budú diplomatické misie a generálne a honorárne konzuláty, ako i konzulárny odbor Ministerstva zahraničných vecí SR.

Jedným z dôležitých krokov pre zlepšenie pomoci a služieb občanom bolo zriadenie Strediska pomoci a služieb občanom (Hotline MZV SR, tel. č. 5978 5978) k 1. júnu 2008. V prípade požiadaviek konzulárneho charakteru sa možno obrátiť na stredisko i zo zahraničia.

## odbúravanie bariér

V roku 2008 sa zavŕšil proces odbúravania vízových bariér a vízovú povinnosť voči občanom SR zrušila k 1. marca 2008 najprv Kanada, k 27. októbru 2008 Austrália, a k 17. novembru 2008 aj USA. Zo strany Austrálie a USA síce nejde o absolútne zrušenie predbežného povolenia na vstup do krajiny (Austrália vyžaduje tzv. elektronické vízum a USA povolenie ESTA), ale získanie predbežného povolenia je bezplatné, dá sa získať elektronicky a občania SR podliehajú rovnakej procedúre ako občania ostatných členských krajín EÚ.

29. marca 2008 nadobudla platnosť bezvízová dohoda s JAR týkajúca držiteľov diploma-

**Mestské kultúrne stredisko, spol. s r.o.,**  
Ul. Farská č.7, 957 01 Bánovce nad Bebravou

Ministerstvo zahraničných vecí SR  
Konzulárny odbor  
Hlboká cesta 2  
833 36 Bratislava 37

Váš list značky / zo dňa:      naša značka:      vyhovuje:      Bánovce nad Bebravou  
Kodajová      20.11.2008

Vec: Požiadavka

Dovoľte mi nazvať seďečne poďakovať za nadštandardný prístup pri vybavovaní víz pre mladých umelcov z mesta Krivý Rög na našom zastupiteľstve v Kijeve. Aj keď vedúci súboru nemal doklady v poriadku, náš konzulát mu vyšiel maximálne v ústrety i mimo hodín určených pre verejnosť. Takýto postoj pracovníkov konzulátu si vysoko ceníme. Veríme, že vystúpenie ukrajinského súboru na našom festivale vynahradí starosti, ktoré boli s ich vycestovaním spojené.

Ešte raz ďakujeme za podporu

Mgr. Ladislav Kochta  
riadiťel MsKS, spol. s r.o.

Bankové spojenie: VÚB a.s. 434 5740-1920200  
Č. účtu: 038-7663016  
kontakta@zoznam.sk

IČO: 34103775  
IČ DPH: SK2021101841

tických a služobných pasov, od 3. októbra 2008 môžu občania SR cestovať do Macedónska len s občianskym preukazom, ktorý slúži ako cestovný doklad, a 1. októbra 2008 Taiwan zrušil vízovú povinnosť voči občanom SR cestujúcim do krajiny na menej ako 30 dní.

Od 1. júla 2008 však voči našim občanom zaviedlo vízovú povinnosť Kirgizsko.

## koordinácia v Únii

Rok 2008 bol prvým rokom uplatňovania schengenských pravidiel v konzulárnej službe, keďže sa Slovensko začlenilo do schengenského priestoru 21. decembra 2007. Vlni sa naplno realizovala spolupráca schengenských krajín a zjednotili sa vízové postupy. Dosiahla sa plná koordinácia pri udeľovaní víz na základe dohôd medzi EÚ a Albánskom, Bosnou a Hercegovinou, Čiernou Horou, Macedónskom, Moldavskom, Ruskom, Srbskom, Ukrajinou. Tieto dohody umožňujú občanom členských štátov Únie vstupovať na územie uvedených štátov (okrem Ruska) bez víz a občanom druhej zmluvnej strany zasa zjednodušeným spôsobom získať vízum. Pritom takéto schengenské vízum sa udeľuje niektorým skupinám žiadateľov bezplatne (deti, športovci, dôchodcovia, študenti, vládne delegácie, obchodníci a pod.), ostatní ho majú za znížený poplatok 35 € (oproti predpísanému všeobecnému poplatku 60 €).

Po niekoľkomesačných rokovaniach nadobudla v septembri 2008 platnosť Zmluva medzi SR a Ukrajinou o malom pohraničnom styku. Na jej základe občanom žijúcim v pohraničnom pásme 50 km možno vydať povolenie na malý pohraničný styk s platnosťou až na 5 rokov za 20 €, ktoré nahrádza vízum. Pohyb je však možný takisto iba v pásme 50 km druhej zmluvnej strany. Nepochybne ide o uľahčenie vízového režimu, ktoré je zamerané predovšetkým na rozvoj regionálnych vzťahov a uľahčenie styku rodín žijúcich na území oboch zmluvných strán.

V súvislosti s požiadavkou EÚ, aby štátni príslušníci tretích krajín mohli požiadať o schengenské vízum aj na zastupiteľskom úrade inej členskej krajiny Schengenu v teritóriu, v ktorom nemá daný členský štát svoje zastupiteľstvo, začala SR rokovať s niektorými schengenskými krajinami o možnosti uzavretia bilaterálnych dohôd. Na základe nich by zastupiteľský úrad príslušnej krajiny vydával vízum do SR. Predbežné rozhovory v tejto veci sa uskutočnili v prvom polroku 2008, pričom v prípade súhlasu druhej zmluvnej strany by Francúzsko v mene SR udeľovalo víza v Alžíri (Alžírsko), Dháke

## v roku 2008 sme riešili

- ▣ 424 úmrtí,
- ▣ 528 vážnych zranení občanov SR,
- ▣ 2 095 občanov SR sa dopustilo trestnej činnosti,
- ▣ v 182 prípadoch bolo treba poskytnúť pomoc pri ochrane práv maloletých,
- ▣ vykonalo sa 34 372 legalizácií podpisov, kópií, prekladov,
- ▣ bolo prijatých 3 532 žiadostí o vystavenie rodných, sobášnych a úmrtných listov,
- ▣ 4 873 občanov požiadalo o vystavenie nového cestovného pasu,
- ▣ vydali sme 82 565 víz na návštevu Slovenska.

(Bangladéš), Rabate (Maroko), Káthmandu (Nepál), Tunise (Tunisko) a Kolombe (Sri Lanka), Nemecko v Baku (Azerbajdžan) a Phnom Pénhi (Kambodža), Maďarsko v Tirane (Albánsko), Kišiňove (Moldavsko) a Rijáde (Saudská Arábia), Poľsko v Luande (Angola), Islamabad (Pakistan) a v Kaliningrade (Rusko), Litva v Tbilisi (Gruzínsko) a Rakúsko v Manile (Filipíny), Ammán (Jordánsko) a Bejrúte (Libanon). Návrh dohody s Rakúskom bol po medzirezortnom pripomienkovom konaní predložený vláde na schválenie. Poľsko napriek predchádzajúcemu záujmu o uzavretie dohody zo svojho zámeru ustúpilo, pretože Slovensko nemôže v súčasnosti poskytnúť reciprocitu. Francúzsko zatiaľ oficiálne na predložený návrh neodpovedalo, ostatné krajiny ho skúmajú.

Konzulárny odbor pripravuje projekt elektronického podávania žiadostí o vízum. Bola vypracovaná skúšobná verzia programu, ktorú najprv otestujú a v pravdepodobne v prvom polroku 2009 nasadia do ostrej prevádzky. Jeho súčasťou bude i tzv. „appointment calendar“, prostredníctvom ktorého si žiadateľ o víza elektronicky dohodne jemu vyhovujúci voľný termín na podanie žiadosti na príslušnom ZÚ.

Pripravuje sa i projekt vydávania biometrických pasov s 2 biometrickými prvkami (podoba tváre a odtlačky prstov), ktoré musia členské krajiny EÚ začať vydávať najneskôr od 28. júna 2009. ■

Vážený pán generálny konzul,

dovoľte mi cestou tohto mailu vyjadriť moju uprimnú vďaka pracovníkom slovenského konzulátu v Shanghai pod Vasim vedením, ktorí mi ochotne poskytli potrebnú konzulárnu pomoc v nudzovej situácii.

Pocas mojho kratkeho pobytu v Shanghai v dnoch 29. 11. – 3. 12. mi boli odcudzene cestovne dokumenty a ine cennosti značnej hodnoty. V tejto situácii som kontaktoval slovenský konzulat telefonicky v nedelu vecer 30. 11. so žiadosťou o vydanie nahradneho cestovneho pasu. Cez mobilny telefon som dostal všetky potrebne informacie od p. vicekonzulky Moravkovej, ktorá ma obsluzila mimo pracovnych hodin, cim som bol prijemne prekvapeny. V pondelok rano mi bol na konzulate vystaveny nahradny cestovny pas bez vacsich problemov.

Nasledovne vďaka neocenitelnej pomoci vasho pracovníka Zora, ktorý ma sprevádzal na miesto kradeže kde mi poskytol tlmocnicku pomoc, a nasledovne na cinskom pasovom urade, kde som na dalsi den obdržal vystupne vizum, vďaka comu som sa mohol vratit domov len s dvojdnym oneskorenim.

Moje zvladne podakovanie za profesionalny a ludsky pristup patri p. Moravkovej a Zorovi, ktorí mi neváhali pomocť v nelahkej situácii, za ich pracu ktora prekracuje beznu profesionalnu povinnosť.

Dovoľte mi vyjadrit Vam pochvalenie za Vasu pracu vo vedeni slovenskeho konzulatu v Shanghai, a zelim Vam vela uspechov vo vasej práci.

S prianim veselych sviatkov a stastneho Noveho roka, zostava s pozdravom

Adam Rihak  
Madrid



Minister Ján Kubiš informuje médiá po príchode na letisko v Zadare. Slovenská vláda vyslala do Chorvátska pre našich občanov, ktorí prežili tragickú nehodu autobusu, lietadlo so zdravotným tímom.



Štátna tajomníčka MZV SR Oľga Algayerová víta na bratislavskom letisku slovenských občanov, ktorých letecký špeciál priviezol z Jerevanu, kam sa uchýlili počas vojenského konfliktu medzi Ruskom a Gruzínskom, august 2008.

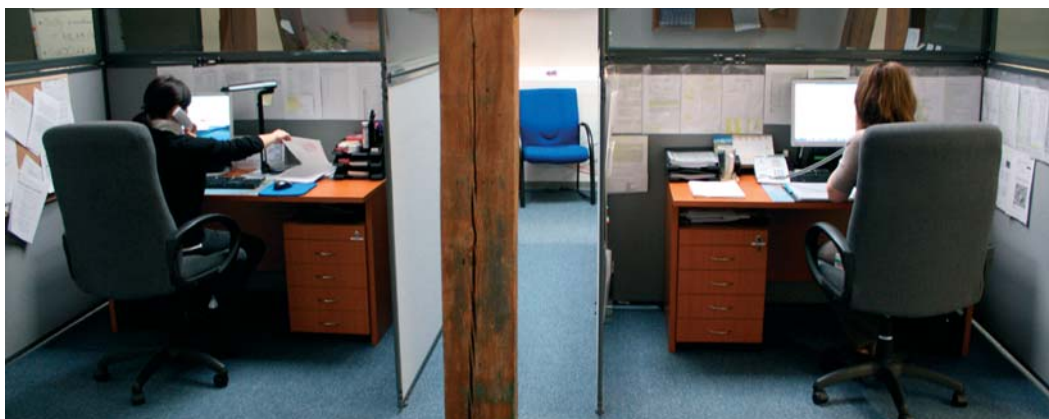


V polovici júna 2008 začalo svoju činnosť Stredisko MZV SR pre pomoc a služby občanom. Jeho hlavnou úlohou je poskytovať slovenským občanom a inštitúciám informácie prvého kontaktu a základné informácie o podmienkach cestovania do zahraničia. Do konca roka 2008 poskytli pracovníci strediska žiadateľom takmer 4000 telefonických informácií týkajúcich sa aktuálnych cestovných obmedzení vo svete, kontaktov so slovenskými zastupiteľskými úradmi v zahraničí, overovania verejných listín pre použitie v zahraničí alebo vybavovania dedičstva v zahraničí.

Jednou zo základných funkcií strediska je aj zabezpečovať asistenciu občanom, ktorí sa v zahraničí ocitli v núdzi. V spolupráci s ďalšími útvarmi ministerstva zahraničných vecí a najmä s konzulárnym odborom pracovníci strediska zabezpečovali asistenciu v prípadoch dopravných nehôd, pri strate cestovných dokladov, ale aj pri hľadaní nezvestných príbuzných či úmrtiach slovenských občanov v zahraničí. Okrem toho stredisko zabezpečovalo pomoc pri dvoch závažných mimoriadnych udalostiach, a to poskytnutie pomoci slovenským občanom pri návrate na Slovensko počas vojenského konfliktu v Gruzínsku a pomoc slovenským občanom pri havárii slovenského autobusu v Chorvátsku. Stredisko taktiež asistovalo pri poskytovaní pomoci slovenským občanom, ktorí sa ocitli v Bombaji počas teroristických útokov alebo v Thajsku počas vnútropolitického ozbrojeného konfliktu. Vo všetkých prípadoch sa ukázalo, že existencia strediska výraznou mierou prispela k tomu, že krízové situácie zvládlo ministerstva zahraničných vecí na kvalitnej úrovni.

Stredisko spracováva i žiadosti občanov o informácie v zmysle zákona 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. V roku 2008 bolo prijatých a spracovaných 2144 žiadostí o informáciu. ■

Stredisko MZV SR pre pomoc a služby občanom v akcii.



Odbor archívu a knižnice svojou činnosťou a aktivitami v roku 2008 prispel k skvalitneniu komunikačných kontaktov MZV s verejnosťou a externým prostredím. Jeho služby využívali po celý rok v plnej miere zamestnanci ministerstva a ostatných orgánov štátnej správy a takisto záujemcovia z radov širokej verejnosti vo všetkých troch pracoviskách odboru – v diplomatickom archíve, knižnici a diplomatickom múzeu.

## diplomatický archív MZV SR

Diplomatický archív pokračoval v spracovávaní, rozširovaní a sprístupňovaní dokumentačnej základne v existujúcich archívnych fondoch a zbierkach. Pribudli ďalšie archívne dokumenty zo zastupiteľských úradov SR v zahraničí z rokov 2000 a 1997, ktoré chronologicky doplnili archívne fondy jednotlivých ZÚ. Doplnili a rozšírili sa tieto archívne zbierky:

- bilaterálne medzinárodné zmluvy Slovenskej republiky 1992 – 2008,
- multilaterálne medzinárodné zmluvy Slovenskej republiky 1992 – 2008,
- poverovacie a odvolávacie listiny titulárov SR akreditovaných v zahraničí 1993 – 2008,
- poverovacie a odvolávacie listiny zahraničných titulárov akreditovaných v SR 1993 – 2008,
- zbierka listín o uznaní SR a nadviazaní diplomatických stykov s jednotlivými štátmi 1992 – 2008.

V súčinnosti s tým bola usporiadaná archívna zbierka kópií dokumentov z archívu bývalého federálneho MZV v Prahe o činnosti a pôsobení Vladimíra Clementisa v exile a na ministerstve a vypracovaný inventár k nej. Informačno-dokumentačnú základňu Diplomatického archívu k dejinám zahraničnej politiky, diplomacie a medzinárodných vzťahov SR využilo v roku 2008 viacero záujemcov, v prevažnej miere z radov študentov, politológov a historikov nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Zvyšujúci sa záujem o štúdium v archíve dokumentuje štyridsaťtri bádateľských návštev, čo predstavovalo oproti minulým rokom značný nárast.

V rámci medzinárodnej spolupráce zamestnanci Diplomatického archívu pripravili spolu s kolegami z archívov MZV Českej republiky a MZV Francúzska spoločnú výstavu archívnych dokumentov s názvom *Vznik Československa a Francúzska: spoločná cesta k demokratickej Európe 1914 – 1925*. V nej predstavili viaceré dokumenty pochádzajúce zo Slovenska, ktoré spolu s dokumentmi českej a francúzskej proveniencie umožnili ucelený pohľad na udalos-

ti a kľúčové osobnosti spomínaného obdobia. Výstavu otvorili pri príležitosti 90. výročia vzniku ČSR 27. októbra 2008 v Toskánskom paláci v Prahe a v roku 2009 bude inštalovaná najprv v Paríži a na jeseň v Bratislave.

## knižnica

Knižnica MZV SR je špecializovaným pracoviskom, zameraným na zhromažďovanie a evidenciu literatúry z oblasti histórie, diplomacie, politológie, práva, medzinárodných vzťahov a ekonómie. V roku 2008 získavala a sprístupňovala periodické i neperiodické publikácie na všetkých druhoch nosičov. Každodenné služby knižnice, ponuku dennej a periodickej domácej aj zahraničnej tlače, informačné databázy a široký knižničný fond využívali predovšetkým za-



Prvým podujatím formujúceho sa Múzea slovenskej diplomacie bola výstava o živote a diele Štefana Osuského v Univerzitnej knižnici v Bratislave, október 2008.

mestnanci MZV SR, ale konzultácie a možnosti štúdia využili hlavne študenti a stážisti na ministerstve. V priebehu roku 2008 bol knižničný fond rozšírený o 564 nových titulov.

## diplomatické múzeum

V roku 2008 bola vypracovaná koncepcia Diplomatického múzea MZV SR, ktoré v súčasnosti nabieha na fázu finálneho formovania. Úlohou múzea bude predstaviť širokej verejnosti diplomatické aktivity a prezentovať s nimi súvisiace dokumenty od vzniku prvých štátnych útvarov zahŕňajúcich územie Slovenska až po súčasnú Slovenskú republiku. Vďaka získaniu rozsiahleho súboru textovej a obrazovej dokumentácie zo slovenských, českých, francúzskych, maďarských, rakúskych a talianskych archívov, múzeí a ďalších inštitúcií, sa vytvoril základ pre stálu expozíciu múzea. V záujme získania

Viac na:  
[www.ceit.sk/webisnt/mzvsk.htm](http://www.ceit.sk/webisnt/mzvsk.htm) (Knižničný fond MZV SR)

exponátov od bývalých diplomatov je dôležité, že sa nadviazala spolupráca so združením Seniorov slovenskej diplomacie. Významná časť súboru materiálov múzea bola spracovaná do elektronickej podoby, nakoľko nemalá časť expozície sa bude prezentovať virtuálne. Pripravený je takisto návrh priestorového riešenia umiestnenia múzea a jeho expozície, čo sa teraz posudzuje.

Múzeum má slúžiť najmä ako základňa pre informačné, osvetové a vzdelávacie aktivity

pre širokú verejnosť a pre študentov, diplomatov a iných expertov. Aj z tohto dôvodu sa v tvoriacom sa múzeu vystriedalo niekoľko stážistov – potenciálnych diplomatov.

Prvá verejná prezentácia tvoriaceho sa múzea sa uskutočnila v októbri 2008 na pôde Univerzitnej knižnice v Bratislave, kde sa uskutočnila prezentácia osobnosti a diela slovenského diplomata Štefana Osuského. Týmto spôsobom sa plánuje predstavenie ďalších popredných slovenských diplomatov. ■

## honorárne konzuláty v roku 2008

Rok 2008 znamenal zásadnú organizačnú zmenu v agende honorárnych konzulátov. K 1. septembru bola problematika v plnom rozsahu delimitovaná z kompetencií konzulárneho odboru do novovytvoreného samostatného oddelenia honorárnych konzulátov SR. Agenda honorárnych konzulátov iných krajín v SR prešla do kompetencie diplomatického protokolu.

Ku koncu roku 2008 pôsobilo v zahraničí celkom 144 honorárnych konzulátov SR a približne 20 nových honorárnych konzulátov je v procese schvaľovania. Z uvedeného počtu je viac ako 70 honorárnych konzulátov v Európe. Konceptia rozvoja siete HK SR na roky 2008 – 2012 predpokladá prednostné zriaďovanie HK SR v rozvojových krajinách, špecificky v štátoch, kde SR doteraz nemá profesionálne diplomatické alebo konzulárne zastúpenie, alebo vo významných regiónoch krajín, kde intenzita vzťahov so SR vyžaduje a opodstatňuje túto formu zastúpenia.

V záujme zaktívizovania práce s honorárnymi konzulátmi SR sa v dňoch 9. – 11. septembra 2008 uskutočnilo v Bratislave 5. celosvetové stretnutie honorárnych konzulov SR, ktorého

sa zúčastnilo 92 honorárnych konzulov SR zo všetkých piatich kontinentov. Cieľom tohto fóra bolo informovať o vývoji, ktorým SR za uplynulé obdobie prešla pri naplňaní základného zahraničnopolitického cieľa – úspešného zavŕšenia integračných procesov do NATO a do EÚ, ako aj priblíženie aktuálnej vnútro politickej situácie v SR a oboznámenie s prioritami zahraničnej politiky SR. Stretnutie sa venovalo tiež jasnejšej identifikácii kľúčových úloh honorárnych konzulátov v podmienkach súčasného postavenia SR na medzinárodnej politickej scéne, činnosti a potrebám HK a hľadaniu mechanizmov zlepšenia ich práce, koordinácie a spolupráce s príslušnými ZÚ a GK SR, ako aj ústredím MZV SR v Bratislave. Stretnutie HK SR bolo užitočným fórom prezentácie zahraničnej politiky SR a významnou príležitosťou pre výmenu informácií s honorárnymi konzulmi v záujme skvalitnenia ich činnosti. Odznali na ňom návrhy a námety na zlepšenie práce honorárnych konzulátov, ako aj kritické pripomienky k doterajším modálitám ich činnosti.

Stretnutie HK SR splnilo v plnom rozsahu sledovaný účel a bolo vysoko hodnotené po obsahovej, aj po organizačnej stránke. Jedným zo záverov stretnutia bolo rozhodnutie vytvoriť na MZV SR webovú stránku pre honorárne konzuláty SR, ktorá by výrazne prispela k ich informovanosti o aktuálnom vývoji v SR a umožnila aj interaktívnu komunikáciu medzi nimi navzájom.

Skúsenosti z činnosti honorárnych konzulátov SR ukazujú, že ide o dôležitý a užitočný nástroj zahraničnej politiky SR v krajinách a oblastiach, kde SR nemá priame diplomatické alebo konzulárne zastúpenie. Budovaniu ich funkčnej siete bude MZV SR naďalej venovať trvalú pozornosť. ■

Momentka z 5. celosvetového stretnutia honorárnych konzulov SR, Konferenčná sála MZV SR, Bratislava.





**M**inisterstvo zahraničných vecí sa usiluje využiť potenciál mimovládneho sektora v dosahovaní cieľov zahraničnej politiky Slovenskej republiky. Akčné kroky sa pritom sústreďovali o. i. hlavne na finančnú podporu spolupráce s tretím sektorom. V roku 2008 sa dotačný systém ministerstva doplnil o financovanie niektorých opakujúcich sa činností v konferenčnej, konzultačnej a publikačnej oblasti formou dodávateľsko-odberateľských vzťahov. Ministerstvo prostredníctvom verejného obstarávania vybralo dodávateľov niekoľkých projektov v týchto oblastiach. Dodávatelia splnili svoje záväzky (dve konferencie, vydanie výročnej správy a Ročenky zahraničnej politiky SR a štúdie na aktuálne témy medzinárodných vzťahov). Celkove ministerstvo podporilo spoluprácu s tretím sektorom 6 miliónmi Sk z dotačného systému a formou uhradenia zmluvných dodávok služieb.

Zo štyroch plánovaných diskusných okrúhlych stolov sa uskutočnili dva. Dom Európy na základe zmluvy o dodaní konferenčných služieb usporiadal v spolupráci s ministerstvom zahraničných vecí dve medzinárodné konferencie. V jednom prípade išlo o diskusné fórum o mnohohojazyčnosti v Európskej únii, ktoré sa uskutočnilo v októbri 2008. Druhá bola na tému Nové etické a sociálne výzvy 10. decembra 2008 pri príležitosti 60. výročia vyhlásenia Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

Táto oblasť spolupráce s tretím sektorom bola úspešná. Jej zmysel sa naplňal v kontinúálnom dialógu politických a expertných zástupcov ministerstva s členmi mimovládnych organizácií na častých odborných stretnutiach, seminároch a konferenciách organizovaných ministerstvom alebo subjektami mimovládneho sektora. Osobitou oblasťou spolupráce je plánovanie a realizácia programov a projektov slovenskej rozvojovej spolupráce v zahraničí. Ministerstvo konzultovalo s Platformou mimovládnych rozvojových organizácií o strednodobej stratégii oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA), ako aj o Národnom programe na roky 2008 a 2009. Platforma mala viackrát možnosť priamo komunikovať s ministrom zahraničných vecí SR, štátnou tajomníčkou MZV SR Oľgou Algayerovou a s expertmi ministerstva zahraničných vecí a Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) o prehlbovaní možností spolupráce štátnych orgánov a tretieho sektoru.

Je očividné, že dotačný systém MZV SR pre spolufinancovanie mimovládneho sektora za-

oberajúceho sa výskumom medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR bol doplnený o systém zabezpečenia niektorých opakujúcich sa činností z oblastí konferenčných, konzultačných a publikačných služieb formou zmluvných vzťahov. Ministerstvo ešte vo februári 2008 realizovalo výberové konania na dodávateľov uvedených služieb a víťazmi sa stali dve mimovládne organizácie. Publikačné a konzultačné služby na základe zmluvy teda dodávajú – Výskumné centrum SFPa a Dom Európy a konferenčnú službu Dom Európy. Takto boli vydávané dve odborné periodiká – časopis Zahraničná politika a International Issues and Slovak Foreign Policy Affairs a na objednávku ministerstva Výskumné centrum SFPa dodalo odborné analýzy k aktuálnym témam medzinárodného diania: konflikt v Gruzínsku, vzťahy medzi Slovenskom a Maďarskom a perspektívy slovenskej zahraničnej politiky v roku 2009.

Finančná podpora na spoluprácu s mimovládnym sektorom na rok 2008 v hodnote 6 miliónov Sk bola rozdelená v pomere 50:50 na dodanie projektov a na platby za poskytnuté služby. Aj z toho už vyplýva, že samotné financovanie sa potom odvíjalo dvojakým spôsobom: cez dotačný systém ministerstva a cez dodávateľsko-odberateľské vzťahy.

O finančnú dotáciu sa uchádzalo 19 mimovládnych subjektov (16 právnických a 3 fyzické osoby), ktoré predložili ministerstvu na posúdenie 66 návrhov projektov v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky SR. Na základe odporúčania odbornej komisie ministerstva schválil minister zahraničných vecí SR plnú (8 projektov) alebo čiastočnú (11) finančnú podporu pre 19 projektov od 11 žiadateľov v celkovej výške 3 milióny korún. Podľa doterajších informácií sa jeden projekt nerealizoval, pretože žiadateľ o dotáciu nemal napokon odstatok prostriedkov pre spolufinancovanie projektu. Odborní gestori nemali nijaké pripomienky k realizovaným projektom. Projekty sa realizujú v súlade s dohodnutými podmienkami dotácií, vrátane časového harmonogramu.

V záujme zaručenia vysokej kvality projektov realizovaných z dotačného systému ministerstva bola snaha zaviesť určitý systém priebežnej kontroly projektov. Odborné útvary, ktoré gestoriajú projekty, vypracúvajú stručné hodnotenie po ukončení projektu a ich stanovisko môže brať na zreteľ komisia pri posudzovaní návrhov projektov na nasledujúci rok. ■

## kultúrna diplomacia

Kultúrna dimenzia diplomacie má univerzálny charakter a je prostriedkom, ktorý spája niekedy úplne rozdielne kultúrne, politické či spoločenské prostredia. Súčasne je aj dôležitým prostriedkom diplomacie, ktorý pomáha formovať pozitívny imidž Slovenska v zahraničí aj v oblasti politických a obchodno-ekonomických vzťahov. Podstatnú úlohu v šírení poznatkov o histórii Slovenska, aktuálnom dianí v oblasti kultúry a umenia, propagovaní Slovenska ako atraktívnej krajiny cestovného ruchu zohráva sieť Slovenských inštitútov v zahraničí. Poskytujú cieľovému publiku, ale aj širokej verejnosti informácie a obraz o súčasnej i minulej slovenskej kultúrnej, umeleckej a vedeckej scéne.

Významná je spolupráca predovšetkým vo výstavných projektoch s Ministerstvom kultúry SR. Akcie inštitútov sa často spájajú s prezentáciou regiónov a miest Slovenska, čím vytvárajú priestor aj pre obchodno-ekonomické kontakty medzi jednotlivými krajinami. Spoločné projekty so Slovenskou agentúrou cestovného ruchu a s ministerstvom hospodárstva sa zamerali na predstavovanie cestovných kancelárií, účasť na veľtrhoch o cestovnom ruchu, resp. prezentácie samosprávnych krajov, miest a kúpeľov.

Slovenské inštitúty pôsobia dnes v Berlíne, Moskve, Prahe, Budapešti, vo Varšave, Viedni, v Paríži a Ríme.

## osmičkové výročia

Rok 2008 bol rokom tzv. osmičkových výročí, ktoré dominovali aj v kultúrnej prezentácii Slovenska v zahraničí. Ťažiskovým projektom v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR bola výstava „Magická osmička v dejinách Slovenska, prezentujúca výročia významných zlomových udalostí novodobých slovenských dejín (1848, 1918, 1938, 1948, 1968). Výstavu v piatich jazykových mutáciách videli vo vyše dvadsiatich európskych a amerických mestách. Úspešným projektom bola i putovná výstava fotografií tragicky zosnulého Ladislava Bielika August 1968 – Bratislava, ktorá presvedčivou autentickou dokumentárnou a výtvarnou kvalitou zachytila historické udalosti.

Okrúhle výročie narodenia jedného z najvýznamnejších predstaviteľov slovenskej hudby 20. storočia úspešne predstavil verejnosti projekt Storočnica Eugena Suchoňa. Počas Európskej kultúrnej sezóny, v rámci programu francúzskeho predsedníctva Európskej únie v druhom polroku 2008, sa v Paríži a ďalších francúzskych mestách uskutočnilo vyše 30 rôznorodých úspešných prezentácií slovenskej kultúry. K významným projektom, ktoré komplexne a úspešne prezentovali slovenskú kultúru v Českej republike, bol projekt Československo 90.

Okrem týchto uvedených ťažiskových akcií Slovenské inštitúty a naše zastupiteľské úrady

Jedným z najvýznamnejších kultúrnych podujatí v roku 2008 bola výstava moderného slovenského umenia Slovenský obraz (anti-obraz), ktorá sa konala v Jazdiarni Pražského hradu pri príležitosti 90. výročia vzniku Československa na základe programovej iniciatívy Slovenského inštitútu v Prahe. Išlo o najväčšiu výstavu samostatného slovenského výtvarného umenia v Čechách od roku 1937. Na snímke generálna riaditeľka Slovenskej národnej galérie dr. Katarína Bajcurová sprevádza na vernisáži výstavy prezidenta ČR Václava Klauša a ministra kultúry ČR Václava Jehličku.



realizovali množstvo ďalších žánrovo i zameraním rôznorodých projektov z viacerých oblastí kultúry a umenia. Ťažko z nich určiť tie najdôležitejšie, pretože všetky mali svoju vážnosť, každé však iným spôsobom. Nasledujúci súhrn preto nemusí byť vyčerpávajúci a je skôr prejavom úsilia ukázať práve pestrosť a široký záber pôsobnosti v oblasti prezentácie našej kultúry.

## literatúra a slovenský jazyk

- SI Paríž – účasť na salóne Expolangues s prezentáciou výuky slovenského jazyka lektorkou slovenčiny na INALCO, spojené s prednáškou na tému Budovanie dejín Slovenska (E. Boiserie, francúzsky historik).
- SI Praha – 30 projekcií spojených s prednáškami v rámci cyklu Slovenská literatúra a film.
- SI Berlín – Stúpajúcej popularite sa tešia najmä literárne večery s M. Hvoreckým v rámci projektu Landvermesser.tv, resp. v rámci Európskeho salónu. Prelomový bol najmä literárno-hudobný večer k výročiu narodenia básnika Milana Rúfusa s populárnymi nemeckými hercami A. Swanom a J. Schwartzom.
- SI Varšava – Každoročne usporadúvaná prekladateľská súťaž pre študentov slavistiky.
- SI Viedeň – Prezentácia knihy Slovenské vzácnosti, ktorú napísala korešpondentka novín Wiener Zeitung Karin Bachmann. Kniha obsahuje analýzy politického, hospodárskeho a spoločenského vývinu SR od jej začiatkov ako samostatného štátu.
- SI Budapešť – Večer Milana Rúfusa – jeho básne recitované v maďarskom preklade; prezentácia knihy Slovenské rozprávky.

## hudba

Všetky SI usporiadali množstvo koncertov v podaní našich a zahraničných sólistov, resp. hudobných telies viacerých žánrov a ďalších sprievodných podujatí venovaných výročiu stého narodenia Eugena Suchoňa.

- SI Paríž – V rámci Európskej kultúrnej sezóny (EKS) zorganizoval viacero koncertov s účasťou popredných slovenských operných sólistov (A. Kučerová, O. Šaling, P. Bršlík, E. Šusková, M. Mikuš), resp. hudobných telies (komorný orchester Musica aeterna, komorný orchester Solamente naturali, Orchester Slovenskej filharmónie).
- SI Praha – Slovenský jazzový klub.
- SI Varšava – Koncert Štátnej filharmónie Košice.
- SI Moskva – Na Festivale slovanskej hudby v rámci Dní slovanskej písomnosti a kultúry



Prezident Ivan Gašparovič otvoril dňa 13. apríla 2008 spolu s predsedom Parlamentného zhromaždenia Rady Európy Lluísom Mariom De Puigom výstavu Magická osmička v dejinách Slovenska, ktorá bola pripravená v rámci predsedníctva Slovenskej republiky vo Výbore ministrov Rady Európy.

sa zúčastnil Bratislavský chlapčenský zbor, ktorý vyhral Grand Prix festivalu a vystúpil na piatich samostatných alebo spoločných koncertoch, o. i. aj v najväčšom pravoslávnom chráme Krista Spasiteľa.

## film

- SI Paríž v spolupráci s inštitútmi krajín V4 organizoval filmový festival Film a politika; predpremiérové premietanie filmu Slepé lásky Juraja Lehotského, ktorý získal ocenenie na Medzinárodnom filmovom festivale v Cannes.
- SI Rím zoznamoval verejnosť s mladými filmovými tvorcami v rámci Milano Film Festivalu, z ktorého si víťazstvo odniesol film Štyri režiséry I. Šebestovej.
- SI Berlín usporiadal filmové večery Dušana Hanáka a Dušana Trančíka pripravené v spolupráci s STV.
- SI Viedeň vo svojom priestore premietol film Maják, natočený podľa scenára spisovateľa Ladislava Mňačka, s predhovorom o jeho živote a diele a k filmu, ktorý vznikol v Rakúsku v produkcii ORF.
- SI Budapešť usporiadala XVI. Ročník prehliadky slovenských filmov a odborný seminár pripravený v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom, s Celoštátnou slovenskou samosprávou a divadlom Vertigo.

V roku 2008 usporiadali Slovenské inštitúty v Berlíne, Moskve, Prahe, vo Varšave, Budapešti, vo Viedni, v Paríži a Ríme celkom 1087 podujatí, ktoré sa uskutočnili v priestoroch inštitútov, zastupiteľských úradov alebo v iných vhodných priestoroch. Na týchto podujatiach sa zúčastnilo okolo 250 000 ľudí.





Nemecká kancelárka Angela Merkelová, český premiér Mirek Topolánek a slovenský premiér Robert Fico na stretnutí v Berlíne. Predseda vlády SR tam spolu s českým premiérom Mirkom Topolánkom a predsedom nemeckého Spolkového snemu Norbertom Lammertom otvorili fotografickú výstavu k 40. výročiu Pražskej jari, jún 2008.

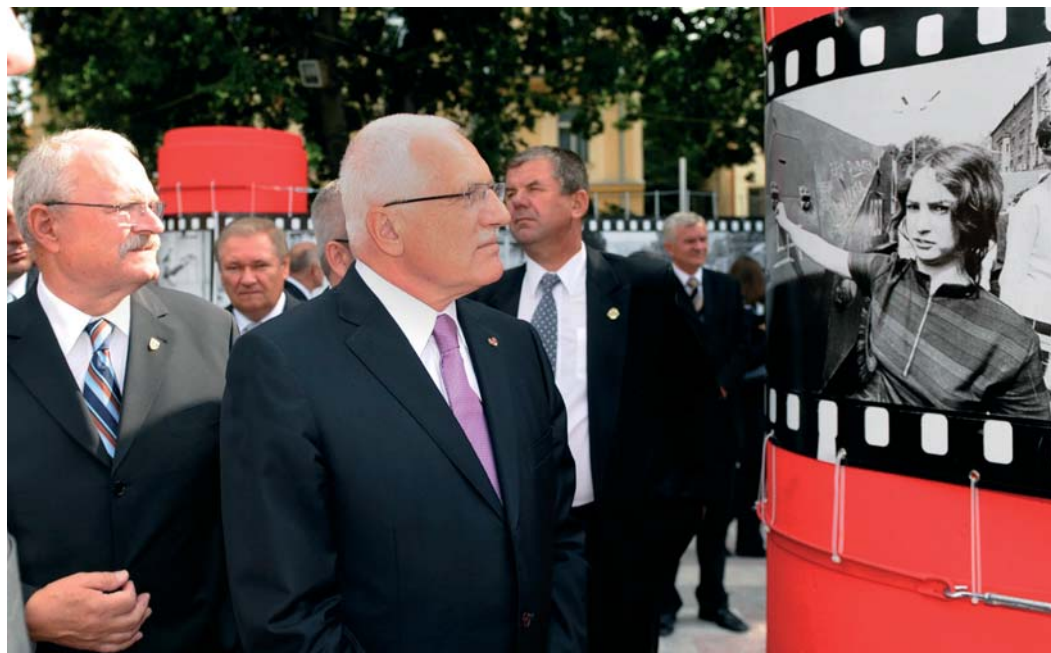
## výtvarné umenie

- SI Paríž usporiadal široko medializovanú výstavu súčasnej slovenskej fotografie Allons enfants v priestoroch zastupiteľského úradu v rámci parížskeho medzinárodného Mesiacu fotografie.
- SI Rím usporiadal výstavu Slovenská typografia v spolupráci so Slovenským centrom dizajnu a výstavu Vizuálna sockultúra 1968 – 1989 v spolupráci so SNG.
- SI Praha usporiadal veľkú výstavu Slovenský obraz (anti-obraz) v Jazdiarni Pražského hradu pri príležitosti 90. výročia vzniku Česko-slovenska.

- SI Varšava usporiadal výstavu slovenského filmového plagátu.
- V SI Viedeň vystavovali diela Miroslava Cipára, s osobnou účasťou autora, na vernisáži, ktorej príťažlivosť vzrástla vystúpením šansonierky Katky Feldekovej.
- SI Viedeň usporiadal výstavu víťazných diel z Bienále ilustrácií Bratislava 2008; ďalej na výstave Na husličkách maľované bola prezentovaná jedinečná zbierka huslí oživená maľbami stovky popredných slovenských maliarov.
- SI Moskva organizoval výstavu fotografií Tibora Huszára Deti Boha – Židia a Cigáni.

## tradičné a iné umenie

- SI Paríž – viacero vystúpení folklórnych súborov Čechinka a Nádej, najmä počas týždňa Slovenskej republiky v rámci projektu Európskej kultúrnej sezóny, počas Dňa Európy na radničnom námestí a na ďalších kultúrnych a spoločenských udalostiach počas francúzskeho predsedníctva EÚ.
- SI Rím – výstava Fujara a majstrovstvo tradičných hudobných nástrojov pripravená v spolupráci so Slovenským národným múzeom a Hudobným centrom.
- SI Varšava – s veľkým úspechom sa predstavili umeleckí kováči a najmä umeleckí drotári zo Slovenska počas Slovenských dní v Archeologickom múzeu.
- SI Viedeň – v kláštore v Lilienfelde sa uskutočnila výstava betlehemov zo susedných krajín – Česka, Maďarska, Nemecka a Slovenska. ■



Prezident SR Ivan Gašparovič privítal 21. augusta 2008 v Bratislave na pracovnej návšteve prezidenta ČR Václava Klauša pri príležitosti 40. výročia okupácie sovietskych vojsk. Na snímke si prezerajú výstavu fotografií Ladislava Bielika August 1968 v Bratislave.



**K**edy skončí diplomat svoju činnú službu – kariéru, zatvoria sa za ním dvere a viac nie je o neho záujem“, konštatujú mnohí, ktorí pracovali v diplomacii. Ako to zmeniť, ako využiť ich skúsenosti? Nad tým sa zamysleli seniori slovenskej diplomacie Rudolf Zábojník, Silvester Minarovič a ako aj ďalší a dali dohromady prvý zoznam seniorov, ktorí pracovali v slovenskej diplomacii.

Na prvom valnom zhromaždení už zaregistrovaného občianskeho združenia nazvaného Seniori slovenskej diplomacie (SSD) sa 1. októbra 2008 zúčastnilo päťdesiatdva diplomatov. Prišiel medzi nich aj minister Ján Kubiš, ktorý vyslovil želanie, aby vedomosti a skúsenosti seniorov boli využité v prospech činnosti ministerstva najmä pri tvoriacej sa akadémii vzdelávania a rozvíjajúcej sa službe pomoci ministerstva občanom Slovenska. Veľvyslanec v Sarajeve Miroslav Mojžita oboznámil prítomných s vývojom slovenskej diplomacie od jej vzniku do dnešných dní.

Na valnom zhromaždení zvolili prítomní za predsedu občianskeho združenia JUDr. Silvestera Minaroviča a za podpredsedu Ing. Rudolfa Zábojníka CSc. Na základe záujmu členov združenia o prácu v jednotlivých oblastiach utvorili záujmové skupiny – sekcie. V politickej pôsobia MUDr. Branislav Lichardus, DrSc., MUDr. Eva Mitrová, DrSc., PhDr. Ján Dömök a Prof. PhDr. Ábel Král, DrSc. V ekonomickej sekcii Ing. Ladislav Lysák, DrSc., Ing. Rudolf Zábojník, CSc.

a Ing. Vladimír Lichvár, v právnej JUDr. Cecília Kandráčová, CSc. a JUDr. Ing. Juraj Králik, CSc., v konzulárnej záujmovej skupine JUDr. Silvester Minarovič a Marta Markusková, v kultúrnej PhDr. Jana Hudcovičová, PhDr. Miroslav Musil, CSc. a Prof. PhDr. Ábel Král, DrSc. a napokon v sekcii informatiky RNDr. Augustín Nižňanský a Ing. Vladimír Pročka.

V decembri právna záujmová skupina zorganizovala prednášku JUDr. Ing. Martina Winklera na tému zastúpenia v medzinárodnom obchodnom styku a potom ekonomická záujmová skupina sériu prednášok o prechode na euro, vplyve finančnej krízy na vývoj v Slovenskej republike, ako aj o investovaní na slovenskom trhu a o programovom riešení rodinných úspor so zameraním na sporiteľné družstevníctvo.

Seniori sa zapoja aj do aktivít ministerstva zahraničných vecí, napr. do zhromažďovania dokumentov a iných historických predmetov do expozičného fondu diplomatického múzea. Členovia ich združenia by sa takisto mali zapojiť do služieb v Centre pomoci občanom MZV SR, do vzdelávacieho procesu v rámci pripravovaného systému vzdelávania diplomatov a takisto sa budú zúčastňovať na vybraných prezentačných, spoločenských a informačných, podujatiach organizovaných pre širší okruh zamestnancov ministerstva.

Vedenie občianskeho združenia Seniori slovenskej diplomacie chce zároveň preveriť možnosti a spôsob spolupráce záujmových skupín združenia s jednotlivými sekciami a odbormi ministerstva zahraničných vecí a zviditeľniť svoju činnosť aj prostredníctvom internetovej stránky. ■





Budova Ministerstva zahraničných vecí SR v Bratislave.



# modernizácia MZV SR

Globalizačné procesy v 21. storočí, naplnenie strategických zahraničnopolitických cieľov dosiahnutím členstva v EÚ a NATO, ako aj dôraz vlády na posilnenie ekonomického rozmeru diplomacie, na hospodárske záujmy štátu a zlepšenie kvality starostlivosti o občanov, postavili MZV SR pred nové úlohy a výzvy. Na zvýšené nároky a očakávania aj na záujem vlády zabezpečiť efektívnejšie vynakladania verejných prostriedkov, bolo potrebné reagovať systémovými opatreniami, ku ktorým vedenie rezortu pristúpilo už pred vyše dvoma rokmi. Rok 2008 bol rokom implementácie systémových zmien pri riadení a činnosti rezortu, ktoré boli realizované na základe intenzívnej vnútornej diskusie a dôkladnej procesnej analýzy. V rámci projektu TREFA (Trvalá EFektívnosť riAdenia) bolo úspešne dokončených viacero čiastkových projektov, ktoré sa už dnes pozitívne prejavujú na našej práci. Ďalšie projekty sú tesne pred cieľom alebo sa budú realizovať v blízkej budúcnosti.

Zmeny sú zamerané predovšetkým na posilnenie schopnosti zahraničnej služby pružne reagovať na vývoj externého prostredia a vysporiadať sa s novými úlohami pri efektívnejšom využívaní ohraničených zdrojov. Zámerom je skvalitniť systém riadenia v rezorte, znížiť administratívu a uvoľniť zdroje pre aktívnu diplomaciu, lepšie prepojiť finančné a ľudské kapacity na aktuálne strategické priority, zefektívniť hospodárenie a riadenie finančných tokov, zvýšiť kvalitu a motiváciu zamestnancov a v neposlednom rade zmobilizovať celý rezort k dlhodobému zlepšovaniu. Strategickým

cieľom projektu TREFA je posilniť schopnosť ministerstva ešte viac ovplyvňovať zahraničnopolitické dianie v prospech záujmov SR svojou profesionalitou, flexibilitou, schopnosťou rýchlej analýzy a reakcie, potrebnou razanciou pri zásadných otázkach, tvorivosťou, ako aj cielene používanými zdrojmi na strategické úlohy.

Jednotlivé projekty boli orientované na nasledujúce oblasti:

- ▣ zavedenie strategického plánovania,
- ▣ zavedenie procesného riadenia a systému trvalého zlepšovania kvality riadenia,
- ▣ koncepčné riadenie a rozvoj ľudských zdrojov,
- ▣ prepojenie finančného plánovania na strategické priority a strategické ciele,
- ▣ systémová modernizácia a rozvoj informačno-komunikačných technológií.

Jednou z prvých konkrétnych zmien bolo rozhodnutie o novej organizačnej štruktúre rezortu od 1. septembra 2008, v rámci ktorej boli zavedené tri úrovne riadenia oproti pôvodným štyrom. Na politických odboroch boli zrušené oddelenia, vďaka čomu bol významne znížený počet riadiacich pracovníkov a riaditeľom odborov bolo umožnené flexibilnejšie narábať s ľudskými zdrojmi podľa aktuálnych priorít. Nová organizačná štruktúra v plnej miere reflektuje strategické priority zahraničnej politiky, jednoznačne rozdeľuje hlavné útvary od podporných, kladie dôraz na ekonomickú a verejnú diplomaciu a v neposlednom rade vytvára systémové predpoklady pre zavedenie projektového a procesného riadenia (viď organigram MZV SR). ■

## strategické riadenie v podmienkach MZV SR – nová kvalita

Hlavnou zmenou v roku 2008 bolo skúšobné spustenie nového systému strategického plánovania metódou Balanced Scorecard (BSC), ktorá umožňuje zapojenie viacerých úrovní riadenia do vytvárania strednodobej stratégie a konkrétnych opatrení pre jej naplnenie. Pomáha tiež priradiť a efektívne sledovať plnenie jednotlivých čiastkových aktivít pri napĺňaní strategických priorít a cieľov podľa vopred určených merateľných kritérií. Úspešný priebeh nultej fázy projektu, na ktorom sa zúčastnili takmer všetky útvary v ústredí a 23 zastupiteľských úradov, vytvoril predpoklad pre plnohodnotné naštartovanie strategického plánovania v podmienkach MZV v roku 2009.

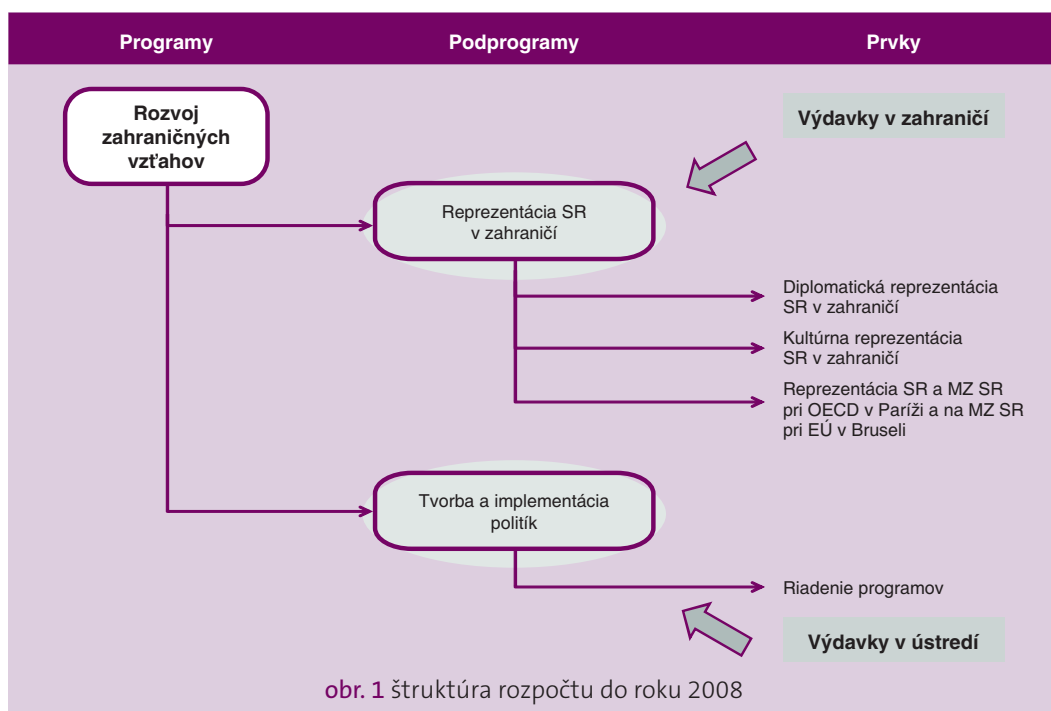
Základným východiskom pre zavedenie systému strategického plánovania bolo schválenie stratégie MZV pod názvom Úspešné Slovensko v bezpečnom svete (ďalej stratégia), ktorá na základe programového vyhlásenia vlády definuje poslanie MZV, päť strategických priorít a 21 strategických cieľov. Strategické priority a ciele boli následne rozpracované do úrovne akčných krokov pre jednotlivé útvary a zastupiteľské úrady spolu s merateľnými ukazovateľmi, potrebnými zdrojmi a adresnou zodpovednosťou. Postupne sa vytvára aj väzba strategických priorít a cieľov na rozpočet – na plánovanie finančných a ľudských zdrojov.

Prvé hodnotenie plnenia strategických cieľov sa uskutoční v januári 2009. Na jeho základe bude schválená modifikovaná stratégia MZV a schválené ciele a akčné roky spolu s potrebnými zdrojmi na ich realizáciu v rokoch 2009 a 2010, čím rezort zavedie plnohodnotný strategický cyklus plánovania, implementácie a hodnotenia.

## optimalizácia ekonomického riadenia – rok 2008, pilotná príprava novej štruktúry rozpočtu MZV

K efektívnej implementácii stratégie a strategických cieľov bolo potrebné vytvoriť úzku väzbu s finančným plánovaním a riadením. S týmto zámerom bola vytvorená nová programová štruktúra rozpočtu pre rok 2009, v ktorej podprogramy kopírujú strategické priority MZV a prvky/projekty jednotlivých podprogramov korešpondujú so strategickými cieľmi. Rozpočet MZV sa od roku 2009 bude plánovať priamo podľa strategických priorít, pričom systém programového rozpočtovania, ktorý je jedným z najdokonalejších vo verejnej správe SR, umožňuje flexibilne reagovať na prípadné zmeny strategických priorít a pružne presúvať zdroje tam, kde sú z hľadiska aktuálnych priorít najviac potrebné.

Zmenu systému programovej tvorby rozpočtu MZV z formálnej na skutočnú demonštrujú aj obrázky 1 a 2.



## to však nie je všetko

**V roku 2008 bola zvládnutá príprava pre zavedenie detailnejšej úrovne pre finančný kontroli-  
ng MZV SR v roku 2009.**

Zmena štruktúry rozpočtu bola v roku 2008 viacrozmerná, pilotne bol nasadený nový manažérsky informačný systém (MIS).

Implementácia MIS v roku 2008 a jeho postupné rozširovanie umožňuje rôzne prehľady týkajúce sa rozpočtu, majetku a zamestnancov na základe štruktúrovaných dát z MZV a ZÚ SR zobrazujúcich ukazovatele a čerpanie rozpočtu zastupiteľských úradov a útvarov v ústredí. Primárnym zdrojom dát je účtovný a personálny systém MZV. Oproti minulosti je dnes už možné získať ekonomické a personálne dáta bez nutnosti administratívneho zaťažovania zodpovedných zamestnancov a zastupiteľských úradov. Navyše, od voľného a transparentného prístupu k týmto informáciám sa očakáva zvýšený tlak na efektívnejšie využívanie prostriedkov a striednejšie plánovanie zdrojov.

Nasadenie MIS-u zároveň vytvorilo kvalitatívne nové podmienky pre zavedenie efektívnejšieho finančného riadenia prostredníctvom sledovania nákladových stredísk. V roku 2009 sa už vo vnútornom účtovníctve budú reálne evidovať náklady jednotlivých účtovných stredísk použiteľné pre vnútorný benchmarking. Zavedením detailnejších nákladových stredísk pre rôzne činnosti rezortu (napr. nájmu...),

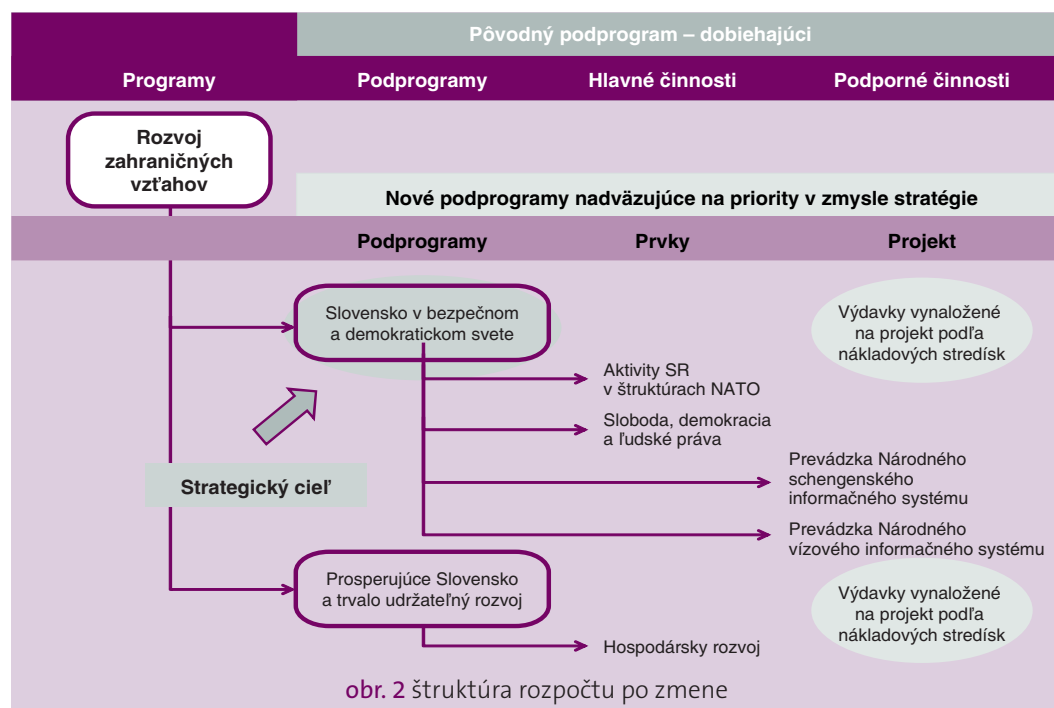
podrobnejšieho sledovania vlastných analytických účtov, ako aj adresným priradením podprogramov a projektov do štruktúry rozpočtu, MZV získa veľmi presný a aktuálny prehľad o členení výdavkov ministerstva, a to všetko v reálnom čase. Umožní to efektívnejšie využívať rozpočtové prostriedky a podľa potreby presunúť nevyužitý zdroj na prioritné aktivity.

### Ukážka reportu nového MIS – Prehľad výdavkov členených podľa analytických účtov a nákladových stredísk.

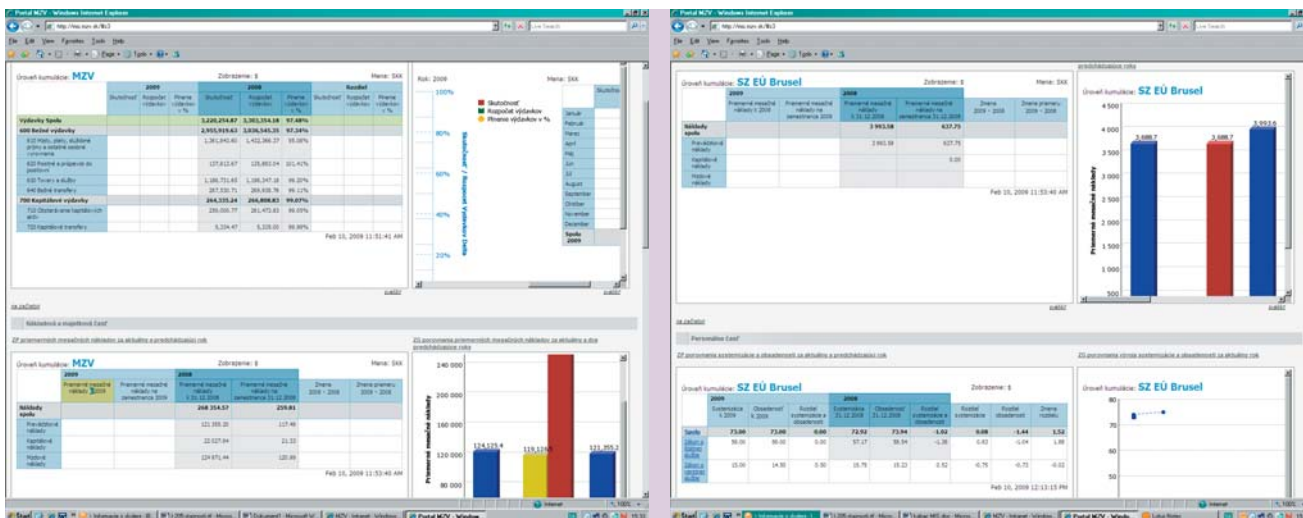
Samotné spracovanie údajov bolo už v roku 2008 zaznamenávané cez manažérsky informačný systém, jeho ostrá prevádzka bude však spustená až od 1. januára 2009. Pre prácu s reportmi MIS-u bude MZV v roku 2009 intenzívne školiť riadiacich zamestnancov ako aj samotných pracovníkov novozriaďovaného oddelenia kontroli-  
ngu.

| Skutočnosť      | 610 Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania | 611 Tarifný plat, osobný plat, základný plat | 612 Priplatky | 620 Poistné a príspevky do poisťovní | 630 Tovary a služby | 632 Energie, voda a komunikácie | 633 Materiál | 634 Dopravné | 635 Rutinná a štandardná údržba | 636 Nájomné | 637 Služby | 640 Bežné transfery | 700 kapitálové výdavky | Total |
|-----------------|--------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------|--------------------------------------|---------------------|---------------------------------|--------------|--------------|---------------------------------|-------------|------------|---------------------|------------------------|-------|
| GK Békešhá Caba |                                                              |                                              |               |                                      |                     |                                 |              |              |                                 |             |            |                     |                        |       |
| GK Brno         |                                                              |                                              |               |                                      |                     |                                 |              |              |                                 |             |            |                     |                        |       |
| GK Krakow       |                                                              |                                              |               |                                      |                     |                                 |              |              |                                 |             |            |                     |                        |       |
| GK Los Angeles  |                                                              |                                              |               |                                      |                     |                                 |              |              |                                 |             |            |                     |                        |       |

obr. 3 ukážka manažérského informačného systému MZV







obr. 4 ukážka manažérského informačného systému MZV

## prepojenie zahraničnopolitických priorít s finančným riadením rezortu v praxi

Nový cyklus strategického riadenia v podmienkach MZV od roku 2008 je možné graficky znázorniť na obrázku 5.

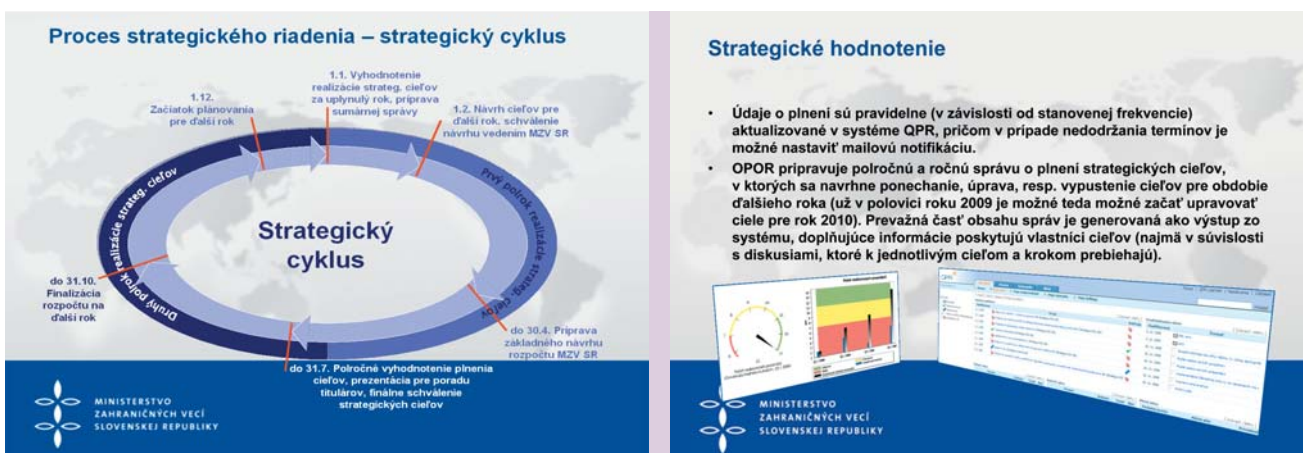
Prínosom nového systému strategického plánovania je tiež, že vrcholový manažment má k dispozícii veľmi prehľadne štruktúrovaný, kedykoľvek prístupný prehľad o plnení jednotlivých strategických cieľov. Nový softvér QPR Scorecard, ktorý ministerstvo zakúpilo koncom roka 2008, umožňuje komunikáciu o strategických cieľoch v reálnom čase nielen medzi jednotlivými útvarmi ministerstva, ale najmä s rozsiahlou sieťou zastupiteľských úradov vo svete. V rámci novej organizačnej štruktúry

MZV SR bol vytvorený malý útvar Operatívneho plánovania a projektovej podpory, ktorý sleduje plnenie strategických cieľov, navrhuje ich revíziu alebo vznik nových v súlade s celkovými zámermi zahraničnej politiky SR.

## projektové riadenie – po novom

Analýza v roku 2007 preukázala, že MZV SR sa potrebuje po novom vysporiadať s úlohami, ktoré majú prierezový charakter a spravidla trvajú ohraničený časový úsek. V rámci procesu modernizácie metód riadenia práce bol zavedený systém projektového riadenia ako doplnok k tradičnému líniovému riadeniu.

Základné pravidlá, rozsah, kontrolné mechanizmy a právomoci jednotlivých účastníkov projektového riadenia sú definované v Smer-



obr. 5 ukážka nasadeného softvérového riešenia QPR Scorecard na MZV SR

nici MZV SR o projektovom riadení, ktorá bola schválená v decembri 2008. Týmto boli vytvorené systémové predpoklady pre realizáciu úloh, ktoré si vzhľadom na svoj charakter vyžadujú koordináciu viacerých útvarov MZV SR, spravidla nespádajúcich pod riadenie jednej sekcie, prípadne existuje potreba spolupráce s externými subjektami. Nové pravidlá vniesli prehľadnejší a pre zamestnancov MZV motivujúcejší systém plnenia úloh, ktoré MZV SR v minulosti vykonávalo bez využívania projektových nástrojov.

V nadväznosti na prijatie smernice bolo koncom roku 2008 predložených viac než 60 rôznych návrhov na realizáciu projektových aktivít na roky 2009 a 2010, ktoré boli vyhodnotené a posúdené z hľadiska naplňovania Stratégie MZV SR.

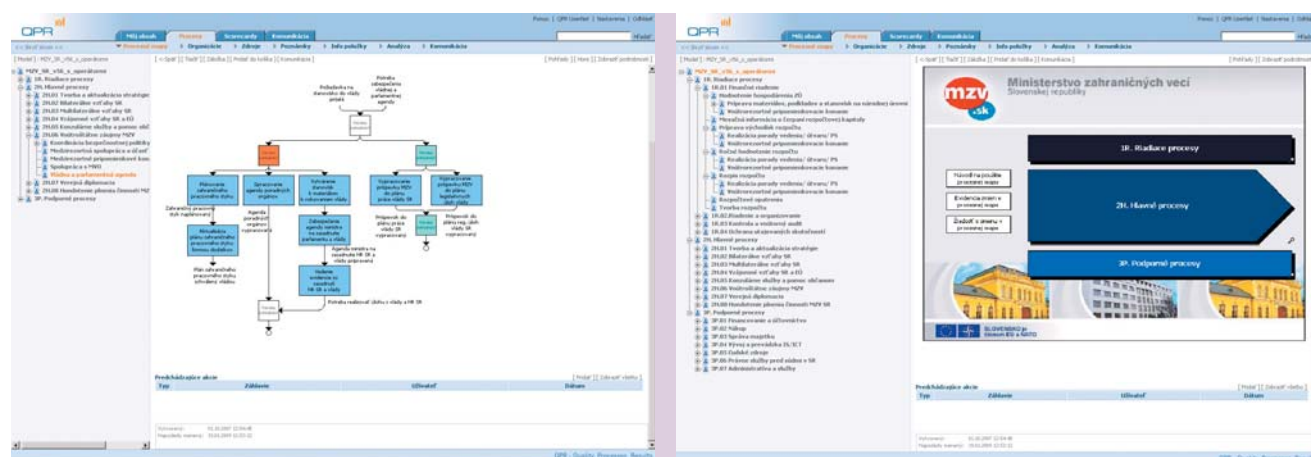
## interné procesy na MZV už zlepšujeme systémovo

S cieľom dosiahnuť systém organizácie práce, ktorý sa riadi predovšetkým potrebami občana, partnerov MZV a reflektuje aj záujmy zamestnancov sa aj v roku 2008 pokračovalo v zavádzaní procesného riadenia naprieč celým rezortom. Procesné riadenie umožňuje lepšie určiť rozhrania a vzájomné väzby medzi útvarmi, dosiahnuť zlepšenie ich výkonnosti a podrobne popísať činnosť vytváraných organizačných jednotiek aj vo vzťahu k vnútorným predpisom ministerstva. Súčasťou tohto prístupu je aj meranie výkonnosti procesov cez nastavené ukazovatele výkonnosti. Pravidelným sledovaním procesov je tak možné včas upozorniť na možné riziká a optimalizovať pracovný výkon a potrebné ľudské kapacity.

Aby však mohlo MZV procesy merať, bolo v prvom rade potrebné ich zmapovať. Prieskum názorov zamestnancov a zbieranie časofondov v roku 2007 preukázal, že rezort venuje neprimerane veľa času a energie duplicitnému riešeniu problémov, administratívnej činnosti a často má problém jasne odlíšiť hlavné, podporné a riadiace procesy. Vymedzenie procesov a hraníc medzi nimi umožnilo vedeniu ministerstva vôbec po prvýkrát schváliť v máji 2008 prvú procesnú mapu rezortu.

Pre zavedenie procesného riadenia na ministerstve do praxe, bola na jeseň 2008 vytvorená nová organizačná jednotka – oddelenie procesného riadenia a riadenia kvality. Od jesene do konca roku 2008 realizovalo toto oddelenie školenia o procesoch pre všetkých vedúcich činiteľov ministerstva, ako aj pracovníkov jednotlivých útvarov, ktorí sú zodpovední za zavedenie systému riadenia kvality (spolu vyše 100 zamestnancov), určilo vlastníkov procesov, zabezpečilo aplikáciu užívateľsky prístupného softvéru QPR a preklopenie procesného modelu do tohto nástroja, s následnou publikáciou na internom portáli.

Ministerstvo ešte v tejto oblasti čaká veľa práce, vrátane aktualizácie a doplnenia procesného modelu, nastavenia ukazovateľov výkonnosti pre vybrané procesy, ich prepojenie s vnútornými predpismi, s cieľmi a ukazovateľmi BSC. Napriek tomu už dnes môžeme povedať, že vysoká miera v súčasnosti implementovaného procesného riadenia zabezpečí kontinuitu smerovania MZV SR na plnohodnotne procesne riadenú organizáciu a vytvorí predpoklady pre trvalé zlepšovanie procesov. Pre prácu s procesným modelom si rezort v roku 2008 vybral softvérový nástroj QPR.



obr. 6 ukážka procesného modelu MZV SR na portáli QPR <https://qpr.mzv.sk>

Cieľový stav strategického riadenia v našom rezorte je pritom proces založený na predpoklade prepojenia strategického, procesného a finančného plánovania, so zreteľom na nezávislú kontrolu kvality pomocou medzinárodne uznávaného systému kvality. S cieľom zabezpečiť udržateľnosť a pokračovanie zmien aj v budúcnosti, sa vedenie MZV rozhodlo potvrdiť tento zámer a v roku 2008 schválilo prihlášku MZV za člena v European Foundation for Quality Management (EFQM) so sídlom v Bruseli. Od členstva v tejto organizácii očakávame prepojenie **EFQM ako konceptu kvality** a strategického riadenia vyjadreného vybranými ukazovateľmi, ktoré v pravidelnom hodnotení poskytnú obraz o skutočnom napĺňaní stratégie na MZV SR.

Rezort ešte minulý rok začal realizovať systémové opatrenia pre zavedenie modelu výnimčnosti EFQM v podmienkach MZV, ktorý v organizácii nastavuje skutočný zrkadlový obraz jej fungovania podľa pevne stanovených deviatich kritérií. Kritériá hodnotia nielen ciele a výstupy organizácie, jej spoluprácu so všetkými, ktorí jej výstupy priamo alebo nepriamo odoberajú, ale aj spokojnosť jej zamestnancov a verejnosti.

Práve projekt TREFA je simuláciou modelu výnimčnosti v úvodnej fáze. Svojim komplexným prístupom, rozsahom a obsahom pokrýva takmer všetkých deväť kritérií EFQM. Uzavretý kolobeh tzv. PDCA – Plan, Do, Check, Act bol dosiahnutý schválením 21 projektov, ktoré sú v jazyku EFQM akčnými plánmi. Tieto boli v roku 2008 realizované a zároveň vyhodnocované v rámci projektu TREFA.

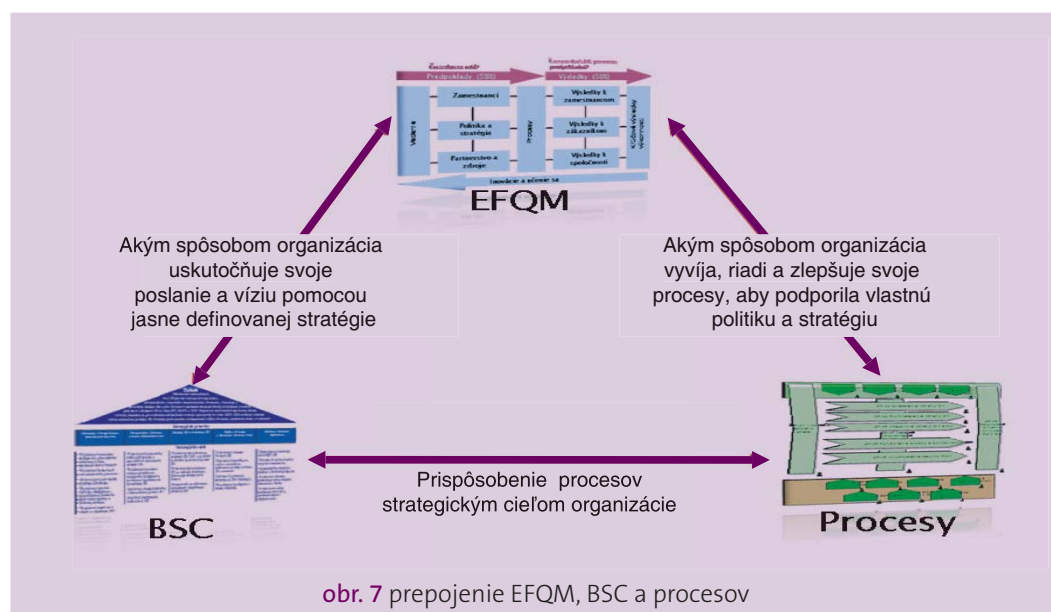
V roku 2008 ministerstvo pokračovalo v zbieraní podkladov a údajov pre vypracovanie vlastného samohodnotenia podľa modelu EFQM. Zistilo sa, že rezort potrebuje zlepšiť definovanie a aplikáciu procesov, keďže tie sú srdcom modelu EFQM. Až následne bude možné vypracovať kvalitnú samohodnotiacu správu o MZV. Vďaka kvalitne popísaným procesom bude MZV ako organizácia vedieť presne definovať svojich partnerov, „zákazníkov“ a ich vplyv na vlastný výkon. V roku 2008 bol na MZV zostavený nový tím EFQM, v ktorom majú zastúpenie všetky útvary ministerstva. Tento tím sa v roku 2008 zamerlal na určenie toho, čo bude MZV v modeli merať, aké výsledky a prečo nás zaujímajú a či sa vôbec MZV môže práve v nich porovnávať s najlepšimi zahraničnými službami porovnateľnej veľkosti.

Kvalita sa tak reálne stáva cieľom každej z činností MZV, navyše ju rezort bude schopný podrobiť objektívnemu ohodnoteniu voči štandardom renomovaného a medzinárodne uznávaného systému jej riadenia.

### prečo sa MZV snaží o prepojenie EFQM, BSC a Procesov do jedného celku?

BSC a procesné riadenie ako také, podporujú optimalizáciu chodu MZV SR ako celku, ale toto nastavenie musí do budúcnosti garantovať určitý štandard kvality, ktorú chceme nielen zachovať, ale aj zlepšovať.

Ako celý systém strategického a procesného riadenia za podpory vyhodnocovania kvality



obr. 7 prepojenie EFQM, BSC a procesov



MZV SR vyzerá v praxi názorne ukazuje obrázok 7.

## nový prístup k rozvoju ľudských zdrojov

Uvedomujeme si, že jedným z kľúčových predpokladov úspechu rozvoja MZV sú bezpochyby jeho zamestnanci, miera ich motivácie, systém vzdelávania a zaradenie zamestnanca na prácu, ktoré zodpovedajú ich profesným skúsenostiam a kompetenciám.

S vedomím zvyšujúcich sa kvalifikačných nárokov na pracovníkov zahraničnej služby MZV SR venovalo v procese modernizácie procesov rezortu zvýšenú pozornosť systému a metódam kontinuálneho a systematického skvalitňovania personálnej, odbornej a jazykovej úrovne zamestnancov. S týmto zámerom bolo v roku 2008 zorganizovaných množstvo špecializovaných interných a externých kurzov a zároveň sa prispôbili vo vzdelávaní zamestnancov pripravujúcich sa na plnenie diplomatických, konzulárnych a technických úloh v zahraničí. Tieto služby mali komplexnejší charakter a reflektovali skutočné potreby rezortu a zamestnancov.

Nový trend v oblasti vzdelávania a rozvoja ľudských zdrojov naštartovali v 2. polroku 2008 dva impulzy. Bol vypracovaný a schválený Kariérny poriadok MZV SR, ktorý prvýkrát od vzniku ministerstva komplexne zachytáva všetky hlavné procesy výkonu štátnej a verejnej služby v podmienkach rezortu zahraničia. Kariérny poriadok je ucelený systém personálnych pravidiel a postupov. Kladie si za cieľ zjednotiť a zosúladiť priebeh celej pracovnej kariéry na ministerstve, doplniť a upraviť v duchu nových výziev jednotlivé inštitúty a sprehľadniť výkon zahraničnej služby. V poriadku sa okrem iného zavádza jednotný systém systemizovaných miest a diplomatických hodností, sú definované vzdelávacie procesy pri prechode medzi stupňami jednotlivých diplomatických hodností (atestačné vzdelávanie), predvýjazdová príprava, vstupné adaptačné vzdelávanie pre novoprijatých zamestnancov, jazykové vzdelávanie, ako aj tematické vzdelávanie v jednotlivých odbornostiach a dištančné vzdelávanie. Zavádza sa systém adaptácie nových zamestnancov a zamestnancov, ktorí sa vracajú po vyslaní do ústredia. Je umožnené opätovné vyslanie na zastupiteľský úrad bez návratu do ústredia. Predlžuje sa doba pôsobenia v zahraničí aj v ústredí, skrakuje sa obdobie na získanie diplomatickej hodnosti, ruší sa zákaz vysielania

manželov či blízkych osôb na ten istý zastupiteľský úrad, jednoznačne sa definujú kategórie zmluvných a miestnych síl, zavádza sa pojem primárnej a sekundárnej odbornosti, vytvára sa väzba medzi hodnotením a finančnou motiváciou zamestnancov, v oblasti služobnej a pracovnej disciplíny sa definujú konania, ktoré ju porušujú závažným a menej závažným spôsobom. V neposlednom rade je definovaný rámec pre pôsobenie atestačnej komisie ako hlavného poradného orgánu ministra a vedúceho služobného úradu pre výkon personálnej politiky a celý rad iných zmien, ktoré by mali stabilizovať práva a povinnosti zamestnancov.

## inovácia systému nového kompetenčného a výkonového hodnotenia a jeho prepojenia na vzdelávanie na MZV

Koncom roku 2008 bol takisto dopracovaný a otestovaný nový systém výkonového a kompetenčného hodnotenia zamestnancov MZV SR, ktorého zámerom je objektívnejšie a transparentnejšie hodnotiť pracovné výsledky ako aj individuálny záujem o zlepšovanie vlastnej profesionality a odbornosti. Jeho výsledky priamo ovplyvňujú vzdelávací program, na ktorom sa zamestnanec buď musí (pri podpriemernom hodnotení), resp. môže (dlhodobá odborná profilácia) zúčastniť.

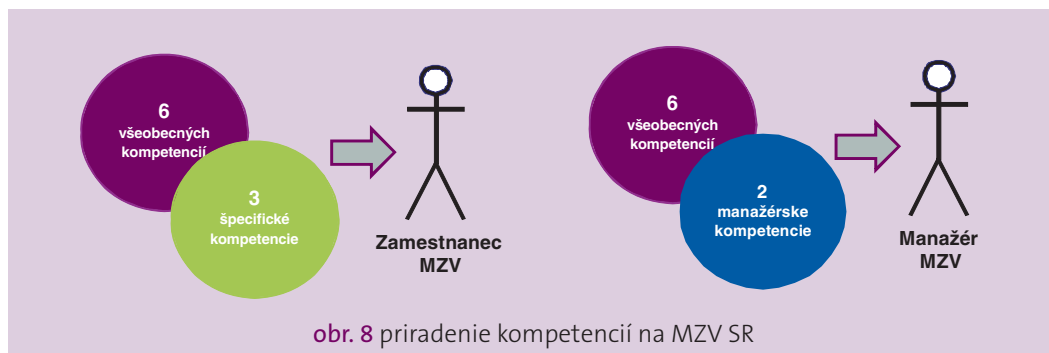
## vytvorenie prvého kompetenčného modelu na MZV

Vytvorený model bol opakovane preverený osobnými pohovormi so zamestnancami, ktorí sa podieľajú na hodnotení svojich podriadených. Hodnotenie prebieha vyplnením dvoch elektronických formulárov – pre stanovenie kompetencií a pre stanovenie výkonu zamestnanca.

V roku 2008 bol vytvorený nový model pracovných kompetencií v ústredí pozostávajúci zo všeobecných, manažérskych a odborných kompetencií (obr. 8). Počet kompetencií priradených ku pracovnej pozícii vyzerá nasledovne:

- 6 všeobecných kompetencií,
- 3 špecifické kompetencie zohľadňujúce individuálne požiadavky jednotlivých útvarov (de facto reprezentujúcich požiadavky na odbornosť),
- 2 manažérske (pri pozíciách podieľajúcich sa na vedení podriadených).

Elektronické hodnotenie zamestnancov MZV má po prvýkrát priamy vplyv na zostavovanie



katalógu povinných a nepovinných vzdelávacích kurzov, systémovo zoradených do ucelených väčších celkov tzv. modulov, ktoré bude svojim zamestnancom v rámci celoživotného vzdelávania ministerstvo poskytovať.

Od roku 2008 má MZV jednotlivé kurzy rozdelené do týchto vzdelávacích modulov:

- modul manažérskych zručností,
- diplomatický modul,
- právny modul,
- konzulárna agenda,
- bezpečnosť a krízové riadenie,
- finančno-ekonomický modul,
- riadenie ľudských zdrojov,
- informačné technológie,
- administratíva,
- jazykový modul.

Pre ilustráciu je na obrázku 10 znázornené, ako v novom systéme vyzerá zloženie vzdelávacieho modulu zameraného pre rozvoj všeobecných kompetencií zamestnancov tzv. manažérskych zručností.

## modernizácia informačno-komunikačných technológií

Analýza v roku 2007 potvrdila, že základným kameňom efektívneho fungovania zahraničnej politiky sú informácie, ich získavanie, uchovávanie, distribúcia na správne miesto a v správnom čase. K nastaveniu riešenia pružnej reakcie na vývoj externého prostredia sú potrebné rýchle informácie, ktoré budú mať aktuálny a správny obsah a dostanú sa do pozornosti správnym adresátom. Tok informácii si preto vyžaduje zabezpečenie prostredníctvom kontinuálneho tlaku na nasadzovanie čo najmodernejších technológií.

Informačné a komunikačné technológie (IKT) tvoria dôležitý nástroj kvalitného a včasného plnenia úloh zahraničnej politiky. Nový pohľad na riešenie strategických priorít v oblasti IKT bol vynútený aj vykonanými auditmi v tejto oblasti v roku 2007, rýchlo sa meniacim prostredím, potrebou integrácie existujúcich informačných systémov MZV, ako aj zákonom

obr. 9 priradenie kompetencií na MZV SR

o informačných systémoch verejnej správy a koncepciou informatizácie verejnej správy. Tá určuje základné východiská a princípy v tejto oblasti, identifikuje projekty pre zrýchlenie informatizácie verejnej správy a kladie dôraz na bezpečnosť informačných systémov.

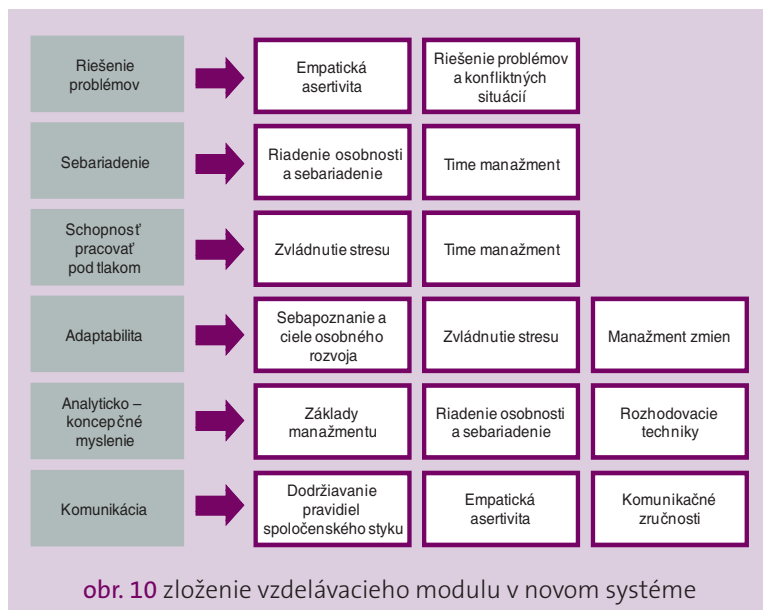
Po analýzach v roku 2008, rezort mohol koncepcie pristúpiť k implementovaniu 5 prioritných projektov, ktoré boli (s výnimkou projektu Bezpapierovej kancelárie) v tejto oblasti zrealizované, alebo sú vo vyššom štádiu realizácie (obr. 11).

Vzhľadom na množstvo fungujúcich, ale vzájomne nepreviazaných informačných systémov v internom prostredí MZV, bola zvolená stratégia riadenia spolupráce s poradcom pre informačné a komunikačné technológie, ktorého úlohou bude pomáhať odborným útvarom MZV v procese postupného integrovania všetkých IKT systémov v súlade so schválenou rezortnou koncepciou informačných systémov. Základnou podmienkou postupnej systémovej integrácie je rešpektovanie princípov nákladovej racionalnosti a platformovej neutrality. V roku 2008 tak bolo v súlade s plánom vypracované zadanie pre výber poradcu, ktorý sa uskutoční v roku 2009. Vedenie rezortu sa tak rozhodlo nezvoliť nákladnú cestu nahradenia súčasných IKT systémov jedným integrovaným systémom, ale prostredníctvom procesného modelu postupne zintegrovať existujúce systémy do jedného celku za pomoci externého poradcu.

MZV sa v roku 2008 podarilo vypracovať rezortnú koncepciu informačných systémov, ktorá stanovila hlavné smery rozvoja a strategické úlohy v oblasti informačných systémov MZV SR do r. 2013 a je plne v súlade s Národnou koncepciou verejnej správy.

Na MZV bol v roku 2008 skvalitnený Helpdesk, zabezpečuje tak aktívne riešenie požiadaviek interných zamestnancov s následnou spätnou väzbou. V súčasnosti sa projekt nachádza v testovacej prevádzke s plánovaným prepojením v roku 2009 na externých riešiteľov.

Jediným z veľkých prioritných projektov, ktoré sa zatiaľ pre nedostatok zdrojov a kapacitné limity nepodarilo implementovať, je tzv. bezpapierová kancelária. Bezpapierová kancelária je jedným zo základných prvkov tvoriacich digitálne ministerstvo. Manuálna práca s písomnosťami a dokumentmi, fyzické spracovávanie, rozsiahla papierová agenda, nejednotnosť výstupov, časová náročnosť sledovania dokumentov a neprehľadný stav spracovania jednotlivých úloh alebo stavov žiadostí sú v súčasnosti základnými charakteristikami práce s pís-

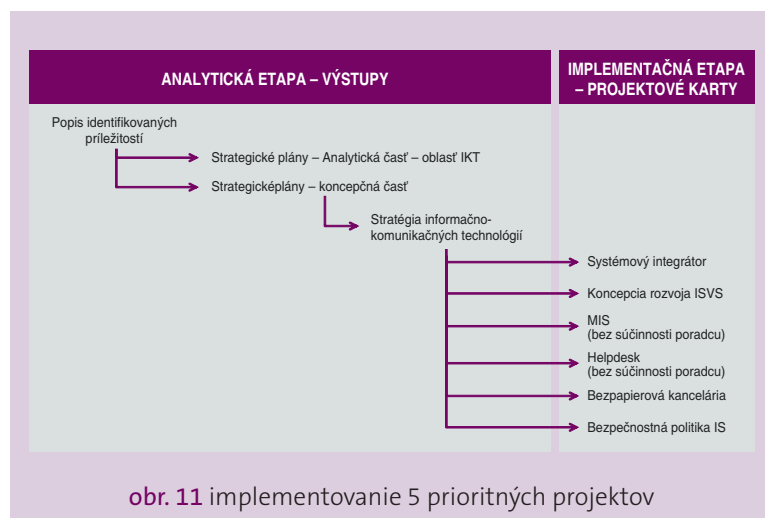


somnosťami na MZV SR. Projekt bol plánovaný na rok 2009, ale vzhľadom na výrazné krátenie finančných prostriedkov, bolo potrebné jeho implementáciu dočasne odložiť na neskoršie obdobie.

## technológie zefektívňujú náš prístup k občanovi a kolegom

Okrem interného zlepšovania technologického prostredia MZV, tieto projekty mali v roku 2008 aj priamy dosah na nášho hlavného zákazníka – občana. Ide predovšetkým o:

- ▣ rozširovanie projektu Strediska pomoci a služieb občanov,
- ▣ redizajn webovej stránky MZV umožňujúci prístup aj pre hendikepovaných občanov,





- ▣ dobudovanie prepojenia pasového systému N-VIS na centrálnu časť systému pod správou Európskej komisie,
- ▣ zabezpečenie on-line prenosu utajovaných skutočností (národných aj postúpených v rámci medzinárodnej spolupráce).

Pri zriaďovaní Strediska pomoci a služieb občanom boli použité nové moderné digitálne technológie, ktoré zabezpečujú 24 hodín denne, 7 dní v týždni zaznamenávanie, prijímanie a vyhodnocovanie požiadaviek občanov na informácie či pomoc. Prostredníctvom pozemných dátových sietí by mali byť v r. 2009 na systéme pripojené už všetky zastupiteľské úrady.

V roku 2008 kvalitu pracovného prostredia zvýšilo aj aktívne nasadenie interného videokonferenčného systému. S jeho pomocou ústredie MZV SR už pravidelne realizuje telemosity na aktuálne témy so Stálym zastúpením pri EÚ v Bruseli. Podarilo sa tak zvýšiť kvalitu a operatívnosť plánovacích, výkonných a kontrolných postupov ministerstva. Doplnením modernej internej komunikácie bolo takisto spustenie webmailu pre všetkých zamestnancov MZV, čiže diaľkový prístup na emailovú schránku aj z externého prostredia.

V roku 2008 bol interne nasadený on-line systém pre hospodárov na ZÚ, čím došlo k zrýchleniu evidencie účtovných operácií peňažného denníka, evidencie majetku a skladového hospodárstva na našich zastupiteľských úradoch.

V uplynulom roku bola takisto zavedená elektronická evidencia dochádzky ako aj elektronický telefónny zoznam zamestnancov novej kvalitatívnej úrovne s popisom ich agendy a fotografiou.

### **zlepšovanie MZV bude pokračovať**

V roku 2008 bolo implementovaných mnoho zmien a opatrení zameraných na zlepšenie kvality a organizácie práce, pričom ani v nasledujúcich rokoch nechce MZV zísť z nastúpeného smeru. Spomenuté projekty sú iba vybraným náčrtom množstva zmien, ktoré

boli v roku 2008 naštartované. Implementácia a zlepšovanie noviniek bude pokračovať aj v roku 2009. Značnú časť krátkodobých zámerov sa nám síce podarilo naplniť už v roku 2008, ďalšie však svoj plný potenciál ukážu až v najbližších rokoch. Keďže väčšina práce bola v tomto smere už vykonaná formou dôslednej analýzy a implementácie projektov v zahraničí v rokoch 2007 – 2008, zámerom vedenia bude stabilizácia nových procesov a ich čiastková modifikácia podľa aktuálneho vývoja.

Naše ciele chceme do budúcnosti dosahovať objektívne merateľnou kvalitou, preto v budúcom roku chceme pretaviť dosiahnutý pokrok a získané skúsenosti pre získanie ohodnotenia kvality našej organizácie v renomovanom systéme kvality EFQM na vyššom stupni „recognized for excellence.“

Vedenie MZV je presvedčené, že zmeny ktoré boli implementované v priebehu minulého a predchádzajúceho roku, umožnia zahraničnej službe efektívnejšie sa vysporiadať s novými, komplikovanými a meniacimi sa výzvami a príležitosťami. Modernizačný projekt TREFA nemal ambíciu vyriešiť všetky systémové nedostatky MZV SR v krátkom čase, jeho zámerom bolo ich dôsledné pomenovanie, naštartovanie procesu postupného systematického odstraňovania slabých stránok rezortu diplomacie, spolu so zavedením mechanizmov podporujúcich kultúru zmeny, ktorá sa v dnešnom dynamickom svete musí stať vlastnou všetkým zamestnancom rezortu zahraničia. Cieľom MZV SR je patriť medzi najmodernejšie organizácie verejnej správy na Slovensku a a zaradiť sa na špicu zahraničných služieb aj v európskom kontexte.

Úspechy, ktoré sme dosiahli v tejto oblasti v uplynulom roku, sú dôkazom toho, že sme na správnej ceste. Zároveň nás zaväzujú k tomu, aby sme nepoľavili v úsilí, dokončili aktuálne projekty a prišli k realizácii tých plánovaných. Boli by tým položené základy pre udržateľnosť modernizačných procesov na MZV SR a vytvorenie systémových predpokladov pre dosiahnutie našich cieľov a splnenie našich úloh. ■

**Z**ákonom NR SR číslo 608/2007 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2008 bol záväzný ukazovateľ príjmov kapitoly MZV SR schválený v sume 312 500 tis. Sk.

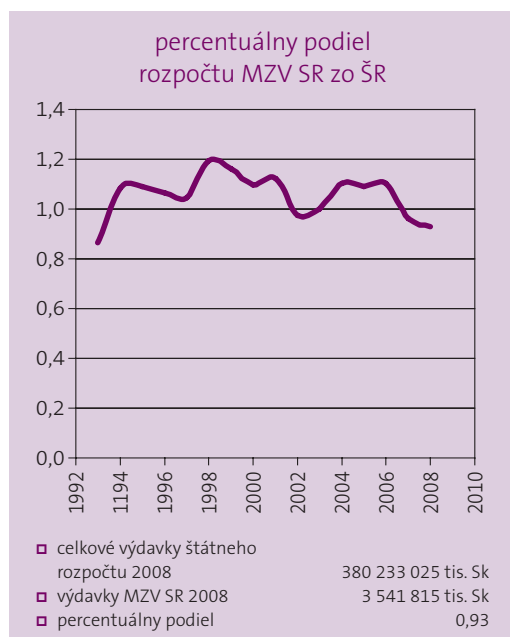
Z celkového objemu výdavkov kapitoly MZV SR na rok 2008 v sume 3 541 815 tis. Sk bol záväzne stanovený limit miezd, platov, služobných príjmov a ostatných osobných vyrovnaní v sume 1 408 387 tis. Sk a limit kapitálových výdavkov v sume 300 750 tis. Sk.

V priebehu roka 2008 bol rozpočet výdavkov rozpočtovými opatreniami upravený na 3 447 602 tis. Sk. Skutočne bol čerpaný v objeme 3 364 721 tis. Sk (na 98 %).

Príjmy kapitoly MZV SR boli stanovené vo výške 312 500 tis. Sk. Skutočne boli príjmy plnené v sume 230 120 tis. Sk (na 74 %). MZV SR však zabezpečilo zákonnú povinnosť viazania výdavkov vo výške nenaplnených príjmov v sume 82 381 tis. Sk, tzn. prostriedky čerpané z jeho rozpočtu boli znížené o túto sumu.

## výdavky MZV SR v roku 2008

V priebehu roka 2008 MZV SR v rámci projektu TREFA a prebiehajúceho Procesného, hospodárskeho, organizačného, funkčného, personálneho a informačného auditu navrhlo novú programovú štruktúru kapitoly pre rok 2009.



## výdavky MZV SR v roku 2008\*

(zjednodušený prehľad programovej štruktúry – skutočné čerpanie v tis. Sk)

|                                                                                                                                                               |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| □ diplomatická reprezentácia v zahraničí<br>(najmä činnosť a prevádzka ZÚ, mzdy a sociálne odvody za zamestnancov v zahraničí)                                | 2 144 016 |
| □ kultúrna reprezentácia v zahraničí                                                                                                                          | 71 900    |
| □ riadenie programov<br>(najmä činnosť a prevádzkové náklady v ústredí, vzdelávanie zamestnancov, transfery na vedu a výskum a príspevkovej organizácii SÚZA) | 665 829   |
| □ súdny spor Gabčíkovo-Nagymaros                                                                                                                              | 192       |
| □ rozvoj a prevádzka Národného schengenského informačného systému NSIS                                                                                        | 127 999   |
| □ ochrana obyvateľov SR proti chemickým zbraňam                                                                                                               | 2 368     |
| □ reprezentácia SR v medzinárodných organizáciách<br>(príspevky SR do medzinárodných organizácií)                                                             | 209 206   |
| □ oficiálna rozvojová pomoc (SAMRS)                                                                                                                           | 143 211   |

## kapacity našej zahraničnej politiky v roku 2008

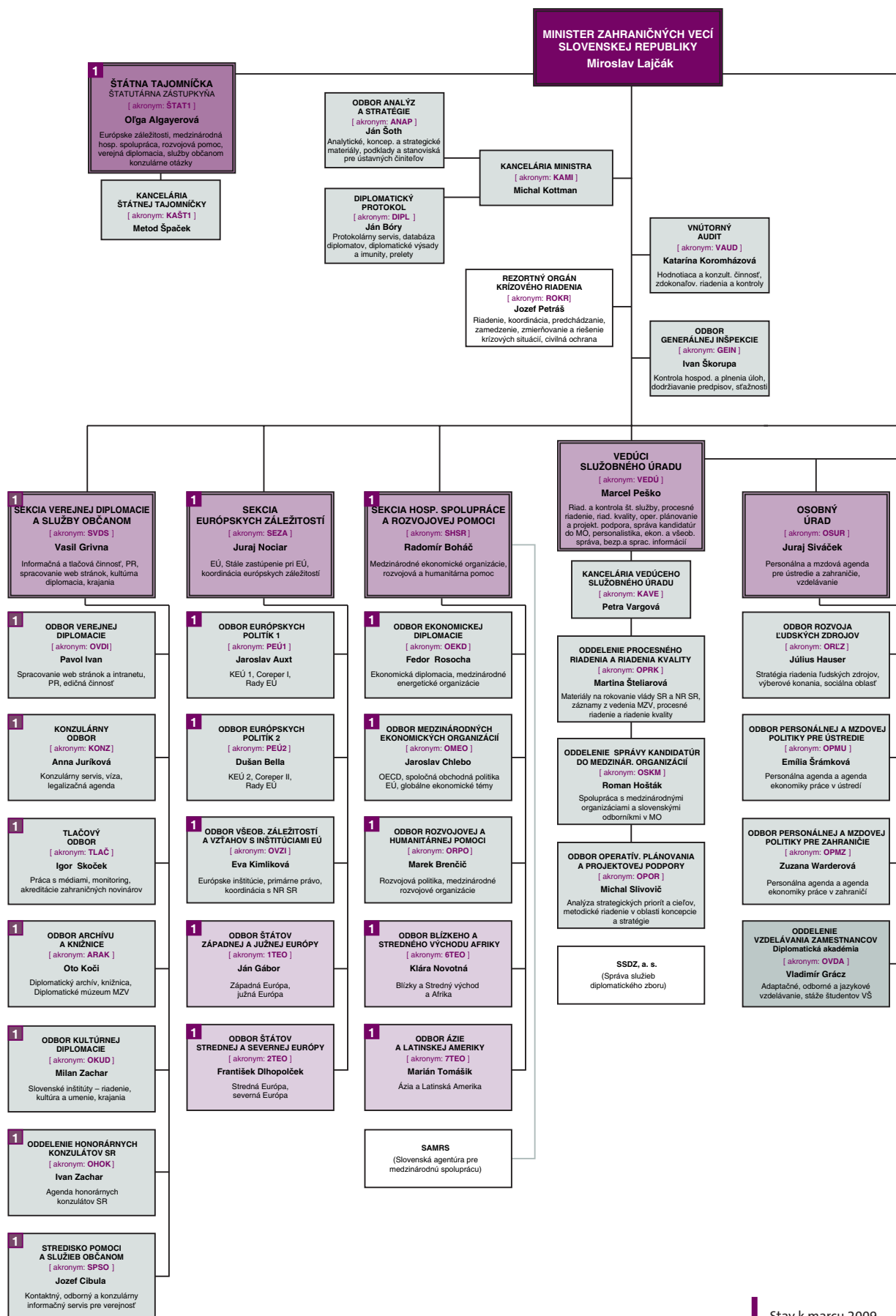
- Slovenskú republiku zastupovalo 59 veľvyslanectiev, 7 stálych misií, 10 generálnych konzulátov, 3 pobočky zastupiteľských úradov, 1 konzulárne zastupiteľstvo, 8 slovenských inštitútov a 1 Slovenský ekonomický a kultúrny úrad;
- na MZV SR pracovalo celkom 1033 zamestnancov, z tohto v ústredí ministerstva 419 zamestnancov a na zastupiteľských úradoch 614 zamestnancov;
- vystriedaných, respektíve vyslaných bolo 108 zamestnancov MZV SR a iných rezortov – 68 diplomatov a 30 administratívno-technických zamestnancov ministerstva a 10 zamestnancov z iných rezortov.

V rámci analytickej časti projektu boli definované strategické priority a strategické ciele MZV SR. Nová programová štruktúra zohľadňuje potrebu, aby sa jednotlivé strategické priority a ciele preniesli do ekonomického riadenia, a to práve cez vytvorenie nových podprogramov kopírujúcich strategické priority a ich jednotlivých prvkov, ktoré vyjadrujú strategické ciele. Od novej programovej štruktúry sa očakáva zvýšená prehľadnosť a adresnosť v plánovaní rozpočtových prostriedkov a následnom financovaní jednotlivých druhov výdavkov podľa účelu ich použitia. ■

\* Uvedené údaje nie sú záväzné, majú len informatívny charakter a vychádzajú z účtovnej evidencie MZV SR.

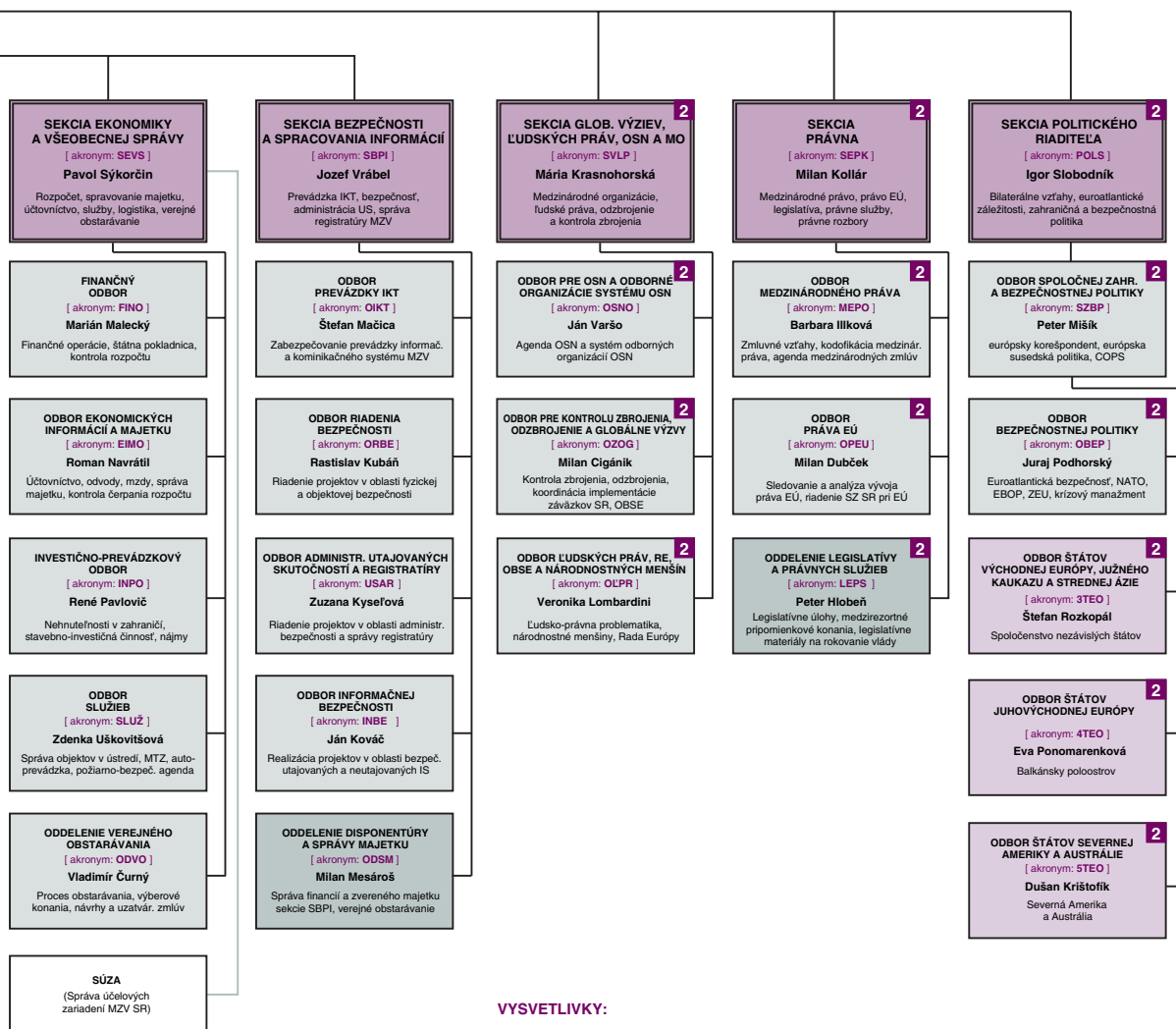
Záverečný účet kapitoly MZV SR za rok 2009 bude vypracovaný v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a so Smernicou Ministerstva financií SR na vypracovanie záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu, a následne predložený Ministerstvu financií SR, Úradu vlády Slovenskej republiky a Zahraničnému výboru Národnej rady SR v mesiaci apríl 2009.

# organizačná schéma MZV SR



Stav k marcu 2009.





## VYSVETLIVKY:



Vedenie MZV SR



Teritoriálne odbory MZV SR

1 2 Rozdelenie agendy štátnych tajomníčok



Funkčné odbory MZV SR

1 2 Rozdelenie agendy štátnych tajomníčok



Samostatné organizácie MZV SR

## 1. Do ktorých krajín môžem cestovať bez víz?

Občania Slovenskej republiky nepotrebuju vízu do štátov Európskej únie a schengenského priestoru. V prípade cestovania do ostatných štátov odporúčame do pozornosti webovú stránku MZV SR, na ktorej je uverejnený zoznam krajín, kam občan SR môže cestovať s platným cestovným pasom bez víz.

## 2. Aké doklady potrebujem na cestovanie po krajinách EÚ?

Na cestovanie po krajinách EÚ je potrebný buď platný občiansky preukaz vo forme identifikačnej karty (zaliaty vo fólii) alebo platný cestovný pas.

## 3. Ako mám postupovať pri uzavretí manželstva v zahraničí?

Občan Slovenskej republiky môže v zahraničí uzavrieť manželstvo na miestnom úrade alebo na veľvyslanectve SR. V prípade sobášu na miestnom úrade odporúčame, aby sa občan SR skontaktoval priamo s konkrétnym úradom, ktorý bude vykonávať sobášny akt, nakoľko každá krajina má svoje špecifiká aj pokiaľ ide o vzájomné uznávanie si dokladov. Najčastejšie žiadané doklady k uzavretiu manželstva sú rodný list, cestovný pas, čestné prehlásenie o osobnom stave, rozvodový rozsudok v prípade ak ide o druhé a každé nasledujúce manželstvo, prípadne osvedčenie o štátnom občianstve, doklad o trvalom pobyte a podobne. V prípade uzatvorenia manželstva na zastupiteľskom úrade SR, odporúča MZV SR telefonický kontakt a preverenie si možnosti uzavretia manželstva na danom veľvyslanectve a možnosti voľného termínu sobáša. Po telefonickom kontakte už žiadateľ postupuje podľa pokynov príslušného pracovníka veľvyslanectva.

## 4. Čo všetko musí obsahovať pozvanie pre cudzinca?

V praxi existujú dva druhy pozvaní. Tým prvým je pozvanie overené cudzineckou políciou, ktorá má k dispozícii predpísaný formulár (nachádza sa na webovej stránke Ministerstva vnútra SR). Pozývajúca osoba musí na vyplnenie formulára ovládať údaje o osobe ktorú pozýva (meno, priezvisko, štátna príslušnosť, číslo

dokladu totožnosti, dátum narodenia a pod.). Za overenie tohto pozvania sa hradí poplatok podľa Sadzobníka poplatkov MV SR. Druhým typom pozvania je pozvanie fyzickou osobou s notársky overeným podpisom alebo právnickou osobou na hlavičkovom papieri spoločnosti. V hlavičke pozvania musí byť uvedené meno pozývateľa, trvalé bydlisko, dátum narodenia a číslo dokladu totožnosti. V texte sa uvádza meno pozvaného, dátum narodenia, číslo cestovného dokladu, trvalé bydlisko a dĺžka obdobia počas ktorého sa pozývaný bude nachádzať na území SR (najviac však po dobu 3 mesiacov v rámci jedného polroka). O type pozvania rozhoduje konzul príslušného zastupiteľského úradu.

## 5. Pomôže mi naše veľvyslanectvo aj pri vybavovaní dedičských záležitostí?

Veľvyslanectvá Slovenskej republiky chránia záujmy občanov SR v zahraničí aj v dedičských veciach. Konzulárne pracovisko na základe informácie o dedičstve, ktorá sa týka občana SR, podnikne všetky možné kroky na ochranu jeho záujmov. Zabezpečí predovšetkým:

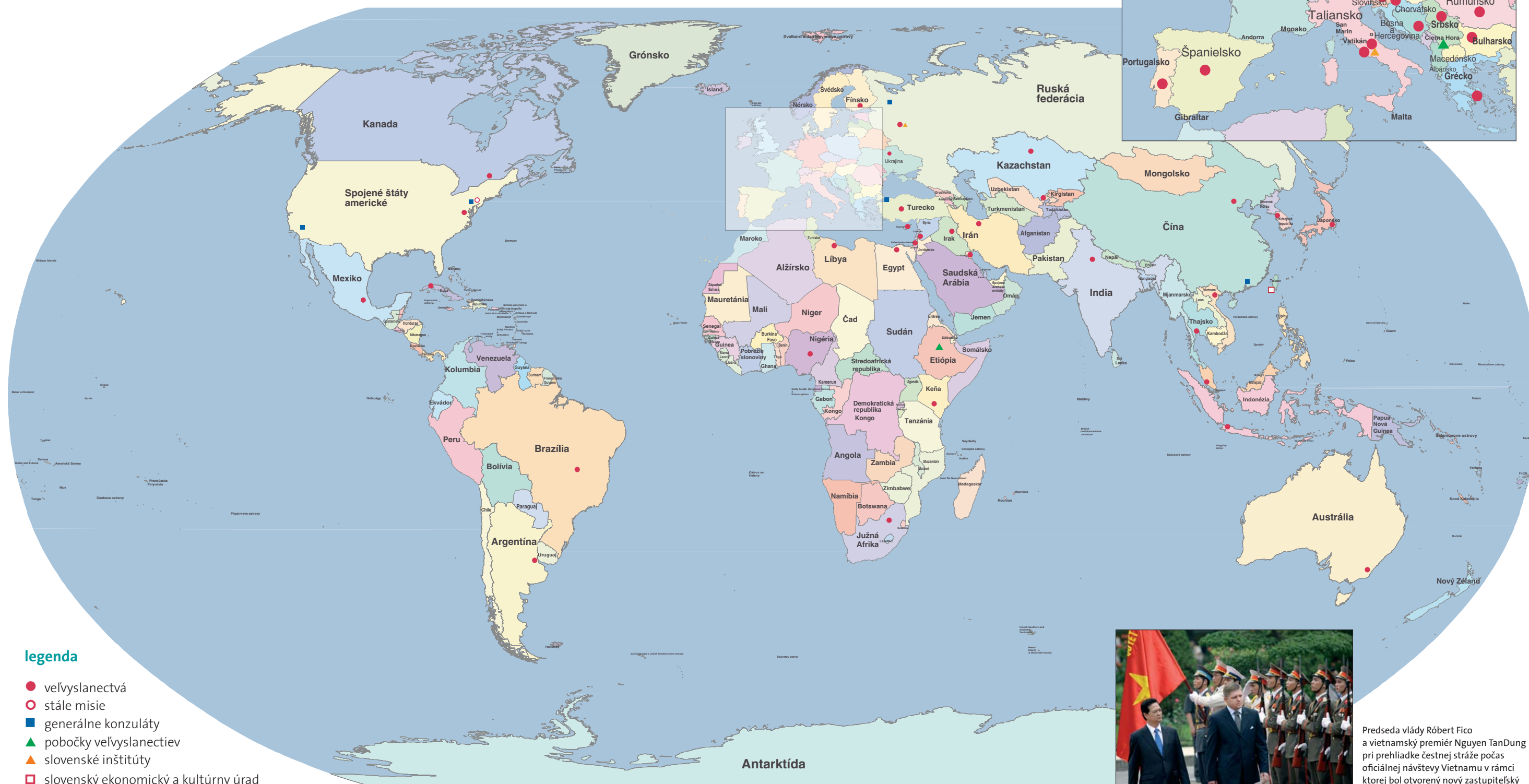
- a) originály, príp. overené kópie úmrtného listu a závet zosnulého;
- b) súčinnosť miestnym orgánom pri súpise majetku zosnulého, pri menovaní správcu pozostalosti, pri zaobstarávaní potrebných dokladov;
- c) pomoc pri zabezpečení ochrany pozostalosti;
- d) zastupovanie dediča pred príslušnými orgánmi prijímajúceho štátu do času, kým si sám zvolí formu svojho zastúpenia pre ďalšie dedičské konanie.

Prostredníctvom konzulárneho odboru MZV SR upovedomí dedičov v SR o dedičstve a krokoch, ktoré podnikol na ochranu ich záujmov. Súčasne odporučí formu zastupovania pred príslušnými orgánmi prijímajúceho štátu s ohľadom na jeho právny poriadok.

## 6. Môžem na našom zastupiteľskom úrade požiadať aj o nový občiansky preukaz?

Nie. Občiansky preukaz je možné vybaviť osobne len na príslušnom Okresnom riaditeľstve Policajného zboru SR v mieste trvalého bydliska. ■

# zastupiteľské úrady Slovenskej republiky



Predseda vlády Róbert Fico a vietnamský premiér Nguyen TanDung pri prehliadke čestnej stráže počas oficiálnej návštevy Vietnamu v rámci ktorej bol otvorený nový zastupiteľský úrad SR, Hanoj, október 2008.



# Prehľad vedúcich diplomatických misií SR, ktorí nastúpili do funkcie v roku 2008

## Zastupiteľské úrady SR



■ Ing. Dagmar Repčková,  
Bukurešť



■ JUDr. Roman Bužek, Dublin



■ Ing. Peter Svítek, Hanoj



■ Ing. Zdenek Rozhold,  
Havana



■ RNDr. Jaroslav Jarúnek,  
Lisabon



■ PhDr. Marianna Oravcová, Ph.D.,  
Ľubľana



■ PhDr. Marián Servátka, CSc.,  
Minsk



■ Ing. Peter Brňo, Praha



■ Mgr. Ladislav Straka, Pretória



■ Ing. Karol Mistrik, Sofia



■ PhDr. Peter Burian,  
Washington



■ Ing. Marián Záhora, Tripolis



■ JUDr. Ivo Hlaváček, Tel Aviv



■ Ing. Roman Supek, Záhreb

\* V novembri 2008 nastúpil do funkcie VZÚ Brazília aj Ing. Branislav Hitka

## Misie SR

V máji 2008 nastúpil do funkcie veľvyslanca na SD Brusel (NATO) Mgr. František Kašický.

